

Фото Олександра СИНІЦІ (УНІАН).

Офіс костелові не товариш

Близько сотні киян прийшли до столичного костелу святого Миколая. Вони протестували проти спорудження біля цієї пам'ятки архітектури багатоповерхового офісу. У червні поточного року за десять метрів від костелу розпочалося будівництво згаданого об'єкта. На думку пікетувальників, серед яких переважали парафіяни-католики, офіс не тільки «задавить» струнку композицію костелу, а й може спричинити його руйнування., повідомляє **Сергій ХОМІНСЬКИЙ**.

На знімку: під час пікетування.

ФАСАДИ І ЗАДВІРКИ

Патова ситуація

Львів'яни схвилювані випадками обвалів будинків у Києві. Я разом із іншими мешканцями будинку по вулиці Стрийській отримала листа від обслуговуючого експлуатаційного підприємства. Нам нагадали про те, що будинкові — близько 80 років, що дах давно потребує ремонту, але коштів на це немає. Отож мешканцям останнього поверху пропонують поліпшити свої житлові умови, надбудувавши мансарду, або дозволити зробити це інвесторам. Пенсіонери висловили дружнє «ні», а інші мешканці опинилися в лещатах їхнього протесту. Тож допомоги чекати нізвідки. Вже сьогодні від літніх дощів на стелі з'явилися плями, що красномовно свідчать: дах тече. А що буде восени? А взимку?..

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Кредити і ринок, можливо, піднімуть наші літаки

Розвиваючи авіабудування для потреб цивільної авіації, ми маємо використовувати всі можливості, насамперед застосовувати інноваційні підходи, залучати кредитні ресурси та потужності фондового ринку. Про це вчора заявив заступник Голови Верховної Ради України Олександр Зінченко під час зустрічі з колективом Харківського державного авіабудівного виробничого об'єднання в Харкові. Крім того, за його словами, потрібні законодавчі ініціативи, зокрема, у сфері оподаткування галузей народного господарства, пов'язаних з використанням критичних технологій. «Успіх довгострокової політики в наукоємних сферах, у тому числі в авіаційній, досягається за умови вдалого поєднання державних пріоритетів та можливостей бізнесу, підприємницької ініціативи та сучасного менеджменту», — зазначив він. Загалом, сказав О. Зінченко, йдеться про створення нової концепції державної політики в авіабудуванні.

ЗА ЩО ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ПРОФЕСОРА?

Талановитому вченому, що створив ліки від «невиліковних» хвороб, замість заслужених визнання і вшанування, можновладці готові віддати лише зворушливу турботу у вигляді тривалого відрядження до місць не надто віддалених, звідки небо видно лише у клітинку.

Унікальний медичний препарат біоглобін, який розробив харківський професор Геннадій Гаврилович Шитов, чиновники Міністерства охорони здоров'я протягом багатьох років зовсім не помічали і всіляко перешкоджали проведенню доклінічних і клінічних випробувань, хоча з його допомогою, як стверджує сам розроблювач і лікарі-практики, можна виліковувати багато хвороб, що досі офіційна медицина вважає невиліковними. Тепер, коли начебто настало прозріння, коли через багато років слідом за Росією патент на винахід видала й українська держава, над талановитим ученим знову нависли сірі хмари. Ним раптом чомусь дуже зацікавилися правоохоронні органи. Причому в такій формі, немов напали на слід запеклого злочинця.

(Закінчення на 5-й стор.).

На знімку: біоглобін виробляють на ЗАТ «Біолік» — одному з кращих фармпідприємств країни, що працює за європейськими стандартами.

Фото Миколи КОСОГО.

У НОМЕР

Місту знову наставили... роги

І хто, ви думаєте, цей свавільник, якому зі спритністю неперевершеного фокусника вдалося безкарно пошити в дурні половину трьохсоттисячних Сум?

Давній «друг» і «благодійник» довірливих сумчан — фірма «Суми-ТЕКо» на чолі з паном Володимиром Винокуром.

(Закінчення на 4-й стор.).

Час летить. «Руслан» стоїть

На затриманий у Канаді український літак Ан-124 «Руслан» поширюються юрисдикційні імунітети України. Про це повідомив під час брифінгу глава прес-служби МЗС Маркіян Лубківський. Міністерство й адвокати АНТК імені Антонова вже підготували і передали на розгляд канадського МЗС документи, які підтверджують, що перевезення, здійснювані «Русланом», мали військове призначення. Крім того, передано і копію ноти МЗС Італії, бо літак перевозив обладнання для частин італійських ВВС, що брали участь у військових навчаннях у Канаді.

(Закінчення на 7-й стор.).

То чиї громадяни?

Моряки з затриманого у Перській затоці танкера «Навстар-1» перебувають під арештом на цьому ж кораблі в іракському порту Умм-Каср, їх забезпечено продуктами й медикаментами. Про це йдеться в повідомленні британського посольства в Україні. Британці вже передали список членів екіпажу українській стороні. Київ, однак, приймати «своїх» у теплі обійми не поспішає, вимагаючи від Лондона документального підтвердження громадянства гореконтрабандистів. Про це заявив речник МЗС України Маркіян Лубківський.

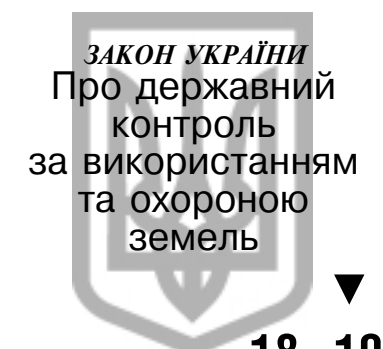
(Закінчення на 7-й стор.).

10, 15

Програма телебачення 11—14

Про державний контроль за використанням та охороною земель 18—19

Сезон підкрався непомітно

КОМЕНТАР

Очевидно, голова Луганської облдержадміністрації Олександр Єфремов під час кримської аудієнції у Президента України утримувався від компліментів статтям і положенням закону про фінансове оздоровлення вугільної галузі, який народні депутати прийняли у липні після погодження з Мінпаливенерго. Хоч як там було, а Леонід Кучма ветував цей закон.

Нагадаю, пропонувалося реорганізувати шахти у відкриті акціонерні товариства, надавши їм право погашати свої борги акціями. В уряді гадали, що останнє слово в гірничій реформі скажуть комерційні структури, пов'язані з потужними фінансово-промисловими групами. Тим часом фізично і морально застарілі основні фонди вугільної галузі, які оцінюють нині у 20 мільярдів гривень, олігархам потрібні як торішний сніг. Вони ладні купувати польські металургійні заводи і відвертаються від українських вугільних шахт. Їх більше цікавлять методи нарахування ПДВ, ніж проблема зольності вугілля. А чи розповів Олександр Єфремов Президенту про те, що через порушення техніки промислової безпеки праці того-таки дня закрив сім шахт на Луганщині? Утім, повернемося до причин, якими міг керуватися Президент України, приймаючи рішення про

вето такого важливого закону. Головна з них, мабуть, лежить у площині законодавства, яке регламентує нині здійснення емісій (передусім додаткових) акцій суб'єктів господарювання. Воно сьогодні налічує безліч нормативних, підзаконних актів, що суперечать один одному або дають змогу юристам читати закони справа наліво. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, яка має право видавати документи, що мають силу закону, привела на світ майже два десятки циркулярів, які здебільшого не відповідають Закону України «Про цінні папери та фондову біржу». Звідси вряди-годи виникають хапелі, як у разі з додатковою емісією ВАТ «Інгuleцький гірничо-збагачувальний комбінат», коли держава лише в останній момент зупинила розмивання своєї частки акцій. По суті, пропозиції ветоного закону дозволяли спе-

кулювати на емісійній діяльності і далі. То чи не розумніше буде спершу привести до спільного знаменника законодавство з цього питання, а вже потім приймати відповідне рішення? Нагадуючи Президенту про те, що шахти завинили комерційним структурам понад два мільярди гривень, інформагентства ніби натякали: не розумніше.

Упевнений, що на це натякали і наступного дня учасники урядового засідання, яке пройшло під головуванням Віктора Януковича. Нагально розв'язувати проблему фінансового оздоровлення вугільної галузі закликав сам Прем'єр-міністр, хоч багатьом здавалося, що він веде про вкрай незадовільну підготовку до роботи в осінньо-зимовий період, який, як завжди, підкрався непомітно. Що він дуже стурбований станом справ з погашенням заборгованості у заробітних платах. Чи не шахтарям? І це треба. До речі, про багатостраждальну зарплату. Крім того, що потрібно повернути те, що завинили, слід ще відшукати не менш як 2,4 мільярда гривень для підняття її мінімального розміру до 237 гривень. І це за підрахунками Першого віце-прем'єра Миколи Азарова.

Сергій ВЛАД.

Привітання з нагоди святкування 2500-ї річниці Євпаторії

Фото Сергія СВІТЛИЦЬКОГО.

2500-та річниця Євпаторії є історичною подією. Маю особливу приємність поздоровити всіх жителів цього міста разом з міським головою Андрієм Даниленком, а також Анатолія Раханського — заступника голови делегації України в Парламентській асамблеї Ради Європи, з таким унікальним фактом.

Це визначний приклад розвитку європейської культури та історії, адже Кримський півострів є зразком міжетнічного, культурного діалогу та обміну впродовж тисячоліть.

Сучасна Євпаторія, як культурний центр та оздоровчий курорт для дітей з України та багатьох інших європейських країн, може пишатися своєю роллю свідка культурного багатства в минулому, та й сьогодні продовжує бути місцем активного людського обміну. Різнобічність та відкритість цього центру цілком збігаються з основними цінностями Ради Європи, яка сьогодні об'єднує 80 мільйонів чоловік із 45 країн Європейського континенту.

Вальтер ШВІММЕР,
Генеральний секретар Ради Європи.

Шановні друзі!

Хотів би сердечно поздоровити вас із нагоди історичної події — 2500-річного ювілею міста Євпаторії.

Уперше про місто Євпаторію згадувалося в «Регіонах світу» Хекатеуса з Мілету ще у 500-х роках до нашої ери. Геродот, «батько» нашої історії, згадував Євпаторію двічі, коли відвідував це місто у середині п'ятого століття до н. е.

Протягом останнього десятиліття Євпаторія перетворилася на справді міжнародний курорт, де дітям, і не лише з України, а й інших країн Європи, надають лікування та приємний відпочинок. Це місто є одним із культурних центрів у Криму.

Пан Анатолій Раханський, який представляє парламент України у Раді Європи, неодноразово розповідав на сесіях Асамблеї про досягнення Євпаторії та актуальні проблеми, що стоять перед цим містом, підкреслюючи, що Євпаторія має унікальну історичну та культурну спадщину.

Хотів би побажати всім громадянам Євпаторії успіхів у святкуванні 2500-ї річниці свого міста, що є перлиною європейського культурного надбання та прикладом міжетнічної терпимості та плідного міжкультурного діалогу.

Петер ШИДЕР,
Президент Парламентської асамблеї Ради Європи.

ОФІЦІЙНО

Заява Народного руху України щодо переслідувань та звільнень з роботи рухівців

В Україні розпочався черговий етап тиску і переслідувань опозиції. Під приводом кадрового оновлення, ротації керівних кадрів усуваються з посад, зазнають переслідувань представники патріотично-демократичних сил. Вістря цієї кампанії насамперед спрямовано проти рухівців. Зокрема, від них вимагають вийти з Руху задля того, щоб залишитися на державній службі.

Уже традиційним стає це свавілля напередодні виборів. Провладні угруповання готують таким чином для себе «плацдарми» на президентські вибори 2004 року. Це відображає і загальне ставлення до опозиції в нашій державі, і цілком конкретні побоювання стосовно її приходу до влади.

Ця антиконституційна практика суперечить не тільки корінним інтересам українського суспільства, порушуючи основні права і свободи людини, зафіксовані в чинному законодавстві України, а й грубо відрізняється від загальноприйнятих норм і традицій в країнах євроатлантичної спільноти, курс на інтеграцію до якої керівництво України так широко декларує.

Фактично в країні запроваджується заборона на професії, що вносить до суспільного життя в Україні елементи політичної дискримінації.

Можна, звичайно, розглядати це як «вдячність» патріотично-демократичним силам з боку наявного режиму за можливість керувати незалежною державою. А можна розглядати і по суті — тенденції до авторитаризму є рецидивом діяльності пострадянської бюрократії, тобто спробою реанімації політичної практики комуністичного режиму.

Це — свідоме гальмування трансформаційних процесів в Україні, серйозна перешкода участі України в процесах європейської та євроатлантичної інтеграції.

Народний рух України рішуче засуджує моральний і кадровий терор, розв'язаний владними структурами проти патріотичних, демократичних та реформаторських сил в Україні!

Рух пропонує використати всю силу громадської думки на захист паростків демократії в Україні.

Ми вимагаємо від Президента України, уряду та Верховної Ради України не допускати ганебних розправ над представниками опозиції, перетворення України в «кишенькову» демократію.

Ми залишаємо за собою право на судовий захист рухівців і судове переслідування узурпаторів влади.

Борис ТАРАСЮК,
голова Народного руху України.

Мріяла бабуся про пральну машину

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Народний депутат України, голова Партії національно-економічного розвитку Павло МАТВІЄНКО (66-й виборчий округ) постійно турбується про людей, які проживають на забрудненій радіонуклідами землі.

Вдячна народному обранцю й сім'я Білозерських із Латашів Народицького району. В цій родині п'ятеро

дітей, наймолодшому — півтора року, а найстаршому — дванадцять. Їхня бабуся давно мріяла про пральну машину: той, хто має багато дітей, добре знає, скільки часу забирає прання. Тож можна уявити радість Білозерських, коли помічник-консультант народного депутата привезла їм у подарунок цю потрібну в побуті річ.

Олексій КАВУН.
Житомирська область.

САМОВРЯДУВАННЯ

Хиткі прогнози

Одеська міська рада звернулася до Верховної Ради України з проханням внести на обговорення парламенту, його бюджетного комітету питання про компенсацію можливих втрат доходної частини місцевих бюджетів від податкових реформ, що почнуться з нового року. За попередніми розрахунками, бюджет Одеси на 2004 рік може недоодержати понад 200 мільйонів гривень, тобто майже половину загального бюджету

міста без врахування міжбюджетних трансфертів.

Звідки такий песимістичний прогноз? Відомо, що з 1 січня 2004 року набуває чинності закон України «Про податок з доходів фізичних осіб», яким передбачено єдину ставку податку розміром 13 відсотків від заробітної плати та інших доходів, а також низку соціальних пільг. Мається на увазі, що новий закон посприє виведенню з «тіні» фактичної заробітної плати, її зростанню, а отже, збільшенню реальних

доходів бюджету. Однак депутати Одеської міськради висловлюють думку, що «прогнозоване негайне зростання заробітної плати та, як наслідок, збільшення доходів бюджету за умови впровадження нової ставки прибуткового податку може не здійснитися». Як тоді, запитують вони, сформувати оптимальний міський бюджет, звідки взяти фінансові ресурси для виконання конституційних повноважень міськради.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

ФОТОФАКТ

Голова Одеської облдержадміністрації Сергій Гриневецький і член Європарламенту, спікер комітету закордонних справ від консервативної партії Великої Британії Чарльз Теннек обговорили в Одесі низку економічних питань.

Фото Олександра СЕРОГО (Укрінформ).

Як залатати дірки у державній «кишені»

Біржова торгівля — механізм оптимізації аграрного ринку

Ринок сільськогосподарської продукції не лише стратегічно важливий сектор економіки, а й ключовий елемент соціальної політики нашої держави. Пересічний громадянин може не вникати в нюанси податкової реформи чи в концепцію подальших ринкових перетворень, проте його завжди цікавитимуть ціни на продовольчі товари. Бо можливість купувати, наприклад, хліб та цукор за стабільною доступною для нього ціною є основним індикатором економічної та політичної ситуації в країні, хоч би що там свідчили макроекономічні індекси і політичні рейтинги тих чи інших угруповань.

На превеликий жаль, ситуація, що склалася на агроринку, не лише гальмує розвиток національної економіки, а й може привести до великих соціальних ускладнень.

Наша держава має плодючі землі та прекрасний клімат. При цьому із року в рік ми не можемо спланувати обсяги майбутнього врожаю. І навіть коли врожай вже зібрано, практично неможливо достовірно підрахувати реальний обсяг ринку тієї чи іншої сільськогосподарської продукції. Ринок непрозорий, і від цього страждають виробники, народ та й сама держава.

Коли, скажімо, об'єктивні ринкові ціни на зерно та обсяги його купівлі-продажу в регіонах точно невідомі, то в цій ситуації залишається широке поле для ринкового азарту чи паніки, розповсюдження вселяючих слухів, розпалювання пристрастей та, головне, для різноманітних спекуляцій і махінацій з цим стратегічним продуктом. Закритість інформації за відсутності належного рівня конкуренції, за рахунок істотного обмеження доступу на цей ринок, дає можливість привілейованому колу його учасників, зокрема й корумпованим чиновникам, отримувати надприбутки і заважає прогнозувати майбутні ціни та зниження цінних коливань на агроринку. З другого боку, за такого перебігу подій досить легко знайти й важелі впливу на певного аграрного чиновника, завжди є привід для порушення кримінальної справи тощо.

За найскромнішими оцінками, майже 45—50 відсотків зерна в Україні продається за готівку, без належного оформлення документів угоди. Практикується й продаж за заниженими цінами з офіційним контрактом, але з обов'язковим «боковиком». Негативні наслідки для національної економіки такої торгівлі важко переоцінити.

В останні роки лише три відсотки зерна було продано на біржовому ринку. Причина зрозуміла — біржовий контракт фіксує ціну товару та обсяг угоди. Відповідно стають відомі реальні обсяги купівлі-продажу, реальні прибутки і виробника, і зернотрейдера, з яких потрібно сплачувати податки. Проте куди легше «залізти в кишеню» дер-

Леонід ДОЛІНСЬКИЙ

Михайло СЯТИНЯ

жави, ніж у власну, і ринком залишається в «тіні». Наголошувати на ситуації, що склалася, — моветон, хоча знають про неї всі зацікавлені особи.

Чому ж за 12 років незалежності жодний уряд не створив ефективно функціонуючий агроринок? Очевидно, існує велика протидія цьому процесу, а усі програми розвитку залишаються лише обіцянками-цяцянками для виборців. Але механізм, що потрібно запустити, досить простий та успішно відпрацьований в усіх розвинених країнах світу. Достатньо запровадити масовий продаж сільськогосподарської продукції через організаційно оформлені біржові ринки, і це автоматично сприятиме виводу ринку із «тіні».

Товарні біржі, як ключовий елемент ринку вільної конкуренції, завдяки самому принципу їх організації допоможуть вирішити більшість вищезазначених проблем. Продаж товарів за біржовими контрактами зробить ринок прозорішим та ефективним, з'явиться статистична інформація щодо котирувальних (довідкових) цін та обсягів торгів, стане можливим аналіз тенденцій ціноутворення та прогноз на майбутні періоди, підвищиться рівень конкуренції на ринку за рахунок рівноправності всіх учасників біржової торгівлі. Це, в свою чергу, сприятиме залученню додаткових інвестицій в цей сектор економіки, вирівнюванню цін, підвищенню ліквідності та зниженню ризику цінних коливань тощо.

До того ж, якщо не дозволяти біржам реєструвати контракти на продаж продукції за ціною, нижчою від середньоринкових цін, що склалися в регіоні, то цей захід значно знизить можливість економічних зловживань та порушень на цьому ринку. Пропонується також заборонити експорт сільськогосподарської продукції за цінами, нижчими від індикативних цін, що можуть бути визначені як усереднена ціна товару по регіонах України.

Доцільність створення активного спотового агроринку очевидна, але це лише проміжний етап. Світова практика свідчить, що сучасний біржовий ринок передбачає наявність строкової (ф'ючерсної) торгівлі. Саме ця форма торгівлі домінує на розвинених біржових ринках, оскільки лише вона надає цілий ряд переваг, до основних з яких можна віднести такі:

- зниження ризику цінних коливань, підвищення стабільності цін;
- підвищення ліквідності та ефективності ринку, залучення додаткових інвестицій;
- можливість виявлення поточних та майбутніх ринкових цін на біржові товари, поліпшення прогнозування цін на довгостроковий період;
- покращення планування виробничих процесів за рахунок стабілізації за-

■ ■ ■

За найскромнішими оцінками, майже 45—50 відсотків зерна в Україні продається за готівку, без належного оформлення документів угоди.

- купок сировини та продажу кінцевої продукції;
- забезпечення принципів вільної конкуренції — прозорість та ефективність угод, відкритість інформації щодо котирувальних цін;

- забезпечення належного рівня урегульованості, правової упорядкованості та захищеності інвесторів.

Підкреслимо: строковий ринок тісно взаємопов'язаний зі спотом, є логічним наслідком розвитку останнього, тому просто не може існувати без нормально функціонуючого спотового ринку.

Отож для успішного впровадження строкової торгівлі на агроринку треба спочатку створити базис для неї, спрямовуючи на біржі наявні спотові товарні потоки. Однак починати створювати механізми строкової торгівлі потрібно заздалегідь, насамперед популяризувати цю економічну ідею, готуючи фахівців, розробляючи нормативно-правову базу.

Відмітимо, що в Україні спроби торгівлі строковими контрактами (деривативами) відбувалися ще

у 1994 році. На жаль, за цілковитої відсутності відповідного законодавства. Зусиллями Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку і Нацбанку України права база з цих питань почала формуватися з 1997 року, а в квітні 1999-го Кабмін затвердив Положення про вимоги до стандартної (типової) форми деривативів. А загалом чинне українське законодавство у галузі строкової торгівлі відрізняється неповнотою, суперечливістю та невідрегульованістю. На сьогодні відсутні механізми регулювання ряду ключових моментів функціонування цього ринку, тому для початку ефективної роботи на ньому необхідне істотне розширення законодавства в цій сфері.

В Україні спостерігається чітка тенденція: законодавчо-нормативні акти, що не мають під собою конкретних меркантильних інтересів певних фінансово-промислових груп впроваджуються неприпустимо повільно або не виконуються взагалі. Так, відповідно до постанови Кабміну «Про активізацію діяльності біржового ринку продукції агропромислового комплексу та необхідних для його потреб матеріально-технічних ресурсів» Міністерство аграрної політики затвердило пілотний проект «Правила випуску та обігу товарних деривативів на Придніпровській товарній біржі». Рік потому, судячи з цілковитої відсутності строкового ринку сільськогосподарської продукції, результати проекту дорівнюють нулю.

Утім, як уже було зазначено, запровадити строкову торгівлю в досить короткий термін без існування розвиненого спотового ринку агропродукції дуже важко. Проте дивує небажання застосувати сучасні методи торгівлі відповідними координуючими структурами в інших секторах національної економіки.

Наприклад, є достатньо розвинений спотовий валютний ринок, обсяг торгів — прийнятним, відбуваються вони регулярно. З метою стабілізації курсу гривні Нацбанк легко використовує неринкові методи, примушуючи експортерів до обов'язкового продажу 50 відсотків від валютної виручки через уповноважені комерційні банки. При цьому Нацбанк не робить жодних активних кроків для впровадження валютних деривативів, хоча провідними економістами світу доказано, що цей ринковий механізм виконує, зокрема, стабілізуючу та координуючу функції регулювання економіки.

(Закінчення на 8—9-й стор.).

У НОМЕР

Президенту України Л. Кучмі

Шановний Леоніде Даниловичу!

Сподіваюся, ви вже знаєте, що житель Дніпропетровська, 58-літній інженер Володимир Ніколаєв має всі шанси потрапити до знаменитої Книги рекордів Гіннесса. Про світового рекордсмена зі здачі крові останнім часом чимало розповідали у своїх публікаціях газети «Факты и комментарии» (24 липня), «День» (29 липня) та інші. За повідомленнями преси, дніпропетровські медики готують нині для відправки до Лондона документи, які підтверджують унікальність донорських досягнень В. Ніколаєва.

У зв'язку з вищевикладеним звертаюсь до вас з такою пропозицією. Прошу Президента України розглянути кандидатуру Володимира Костянтиновича Ніколаєва як одного з реальних претендентів на присвоєння почесного звання Герой України — він справді на ньому заслуговує.

А втім, міркуйте самі. Заслужений донор України В. Ніколаєв нещодавно в 500-й раз здав свою кров. За 37 років свого донорського стажу він добровільно віддав для хворих і потерпілих під час аварій 254,3 літра крові та 138,9 літра плазми. Тобто здав їх утричі більше, ніж будь-який інший донор на планеті. Це, погодьтеся, не може не зачепити найтонші й найніжніші струни людської душі.

Я вважаю, нехтувати таким вагомим внеском щедрого й милосердного донора у благородну справу допомоги людям не можна. Також знаю, що укази Президента про вшанування громадян України за особливі заслуги перед народом широка громадська справа поважає. Тому присвоєння Володимирі Ніколаєву найвищої відзнаки нашої держави, безумовно, буде сприйнято із вдячністю багатьма людьми в Україні.

По-перше, це стало б конкретним виявом поваги до людей, які своєю кров'ю рятують життя інших. Скажіть, хіба за свої майже 40 років активного діяльного донорства Володимир Ніколаєв не заслуговує всенародної слави і шанування?

По-друге, таке справді мудре ваше рішення свідчитиме про особисту увагу до проблем, пов'язаних з розвитком донорства. А проблеми ці дуже нагальні. За оцінками фахівців, сьогодні в Україні донорство, на жаль, переживає не кращі часи — з початку 90-х років кількість донорів скоротилася у нас приблизно вдвічі.

По-третє, за своїм змістом і соціальним навантаженням сам акт вшанування славного сина України став би справді історичним, бо підтвердив би продовження добрих традицій нашого народу.

Ну і, нарешті, це також збагатило б вагомий досвід світової нагородної практики, сприяло б зміцненню авторитету України та її Президента на міжнародній арені.

Прошу вас, Леоніде Даниловичу, підтримати пропозицію щодо здійснення цієї цілком можливої шанувальної акції.

З повагою,
Сергій КІРОЯНЦ,
народний депутат України.

Підприємці готують імпічмент міському голові

Завтра підприємці Сум на зборах громадян планують ініціювати проведення місцевого референдуму про дострокове призупинення повноважень міського голови Володимира Омельченка.

Протистояння між підприємцями та сільською владою розпочалося після рішення міськради про перенесення центрального речового ринку з центру на околицю міста. На переконання підприємців, у такий спосіб влада вирішила прибрати роздрібну торгівлю до рук. А «дислокація» ринку, впевнені сумські бізнесмени, призведе до ліквідації щонайменше тисячі робочих місць і різкого подорожчання товарів.

До речі, сам Володимир Омельченко відмовився зустрічатися з обуреними сумчанами, які майже три тижні мітингували біля міськвиконкому.

Владислав ЖМУРКОВ.

Суми.

Сталося диво — зникла черга на житло

Відразу 27 сімей молодих міліціонерів та пожежників отримали ордери і ключі від квартир у місті Олександрія на Кіровоградщині.

Новосілля справили радісне і гучне. Шасливців вітали голова облдержадміністрації Михайло Черновол, представники міської влади та Міністерства внутрішніх справ України. Саме завдяки їхній допомозі було реконструйовано 9-поверховий гуртожиток під затишні квартири з усіма комунальними зручностями, благоустроєно прилеглу територію.

Віднині у місті перестала існувати черга на житло серед працівників правоохоронних органів. Михайло Черновол назвав це безпрецедентним явищем для області.

І. МОСКОВЧЕНКО.

НОВИНИ

Місту знов наставили... роги

РЕПЛІКА

(Початок на 1-й стор.).
І досі пам'ятаю, як цей чоловік, слізно випрошуючи в депутатського загалу на сесії міськради індульгенцію для забезпечення йому беззастережного права на надання комунальних послуг городянам, видавав себе безкомісним рятувальником міста. Та, отримавши її, новоспечений «рятувальник» забув про обіцянки, а одразу розпочав експериментувати над сумчанами: то затягне на декілька тижнів початок опалювального сезону, то серед зими перетворює помешкання на льодовню, то майже на ціле літо позбавить сумські квартири гарячої води. Я вже не кажу про захмарні ціни, якими благодійник ошчасливив місто

ще в перший рік свого владарювання.
Про винокурівські експерименти, відколи вони тривають, «Голос України» писав не раз. Проте критика відсакувала від директора «СумиТЕКо» та його фірми як горох від стіни. Пан, немов заїжджена від часу платівка, всюди знай повторював одну і ту саму жалісливу пісню: через неплатежі населення за надані послуги немає чим розраховуватися з постачальниками газу. І ні пари з уст про якість наданих послуг і про те, що платежі за них у Сумах чи не найвищі в Україні. Нинішньої зими, приміром, регулярно і вчасно розплачувалися понад 80 відсотків квар-

тиронаймачів, а в липні оплата досягла рекордної позначки — 117 відсотків.
Тим часом сумчани цілу декаду (після двадцятиденного планового випробування міських тепломереж) через заборгованість «СумиТЕКо» постачальникам газу 16,5 мільйона (!) гривень живуть без гарячої води. Втім, споживачі, за три роки владарювання «благодійника» привчені до експериментів, покірливо зносять знущання.
Схоже, винокурівським «дослідам» не видно кінця, оскільки міська влада чи то не може, чи то не відважується, а можливо, й не дуже хоче грюкнути кулаком і закликати некеруваного фірмача-експериментатора до порядку.
Владислав ЖМУРКОВ.
Суми.

«Кращий зварник»

Традиційні міжнародні конкурси професійної майстерності відбулися на металургійному комбінаті «Азовсталь» у Маріуполі. Змагання, в яких узяло участь понад сто представників України та Росії були приурочені до 70-річчя підприємства. Програма конкурсу передбачала теоретичний і практичний екзамени. Як повідомили в прес-групі комбінату, в номінації «Кращий молодий зварник» переміг майстер виробничого навчання управління кадрів «Азовсталі» Сергій Пучка. Також першою стала бригада доменників комбінату, друге місце посіли представники «Криворіжсталі», третє - Маріупольського металургійного комбінату імені Ілліча.
Ліна КУЩ.

ОСВІТА

На порозі шкільної осені

Першого вересня, за підрахунками управління освіти Харківської облдержадміністрації, у школах за парти сяде 24,7 тисячі першокласників. Як повідомила начальниця управління Людмила Белова, до перших класів уже зараховано майже 19 тисяч дітей.
Новий навчальний рік розпочне тисяча шкіл регіону, де створено більш як 500 десятих і 370 одинадцятих профільних класів. До того ж готуються до відкриття 11 гімназій, 12 ліцеїв і один колегіум.
Однак за новими гарними назвами часто-густо приховані старі проблеми. Так, школи області забезпечено новими підручниками на 64 відсотки, не вистачає на всіх і навчальних посібників шестидев'ятирічної давності. В області бракує кадрів, лише у половині районів

ФОТОФАКТ

Фото Олександра КРЕМКА (Україноформ).

У лісовому заказнику державного значення «Рацинська дача», розташованому на території Вознесенського району, що на Миколаївщині, новосельці — лань європейська, семеро бізонів та цесарки.
На знімку: начальник Вознесенського держлісгоспу Юрій Крет та лісничий Геннадій Іванов.

УРОЖАЙ-2003

Правила гри влаштовують не всіх

У Луганській області зерно нового врожаю приймають за заставною ціною 700 гривень тонна. Гроші селяни отримують відразу. Виробники сподіваються, що зможуть одержати і компенсаційні виплати, повідомляє наш власний кореспондент Алла АНТИПОВА.
На Вінниччині можливість продажу зерна під заставу поки що використали лише десять відсотків господарств. У половині районів області не укладено жодної такої угоди. За словами генерального директора обласного підприємства ДАК «Хліб України» Геннадія Дубенкова, виробники не довіряють запропонованим урядом новим правилам гри.
Господарствам, які скористалися заставою, вже виплачено понад 530 тисяч гривень. Господарники Шаргородського, Чернівецького, Ямпільського районів на ділі відчули вигідність нової справи, тому здаватимуть у заставу не тільки пшеницю, а й інші зернові, передає наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.
А на Запоріжжі, за інформацією власного кореспондента Олександра АБЛІЦОВА, зливи стримують темп збирання ранніх зернових. Іноді негода не дає змоги навіть вивести техніку на поля. Сирі та забур'янені після дощів посіви зернових доводиться, в основному, косити на звал і вже потім підбирати. Поки що лише хлібороби Бердянського району завершили жнива, хоча тривають вони на Запоріжжі другий місяць.
Тим часом на Черкащині із запланованих під озимий клин 300 тисяч гектарів підготовлено ґрунт лише на 185 тисячах. У багатьох господарствах зволікають з косовицею кукурудзи на силос, чим ставлять під загрозу сібву в оптимальні агрономічні терміни з дотриманням технології. І що особливо тривожно — у кількох районах не вистачає третини насіння, щоб повністю засіяти заплановані озимі лани, інформує наш власний кореспондент Лідія ТИТАРЕНКО.

Екологи у ролі бокорашів

ЕКСПЕДИЦІЇ

Сьогодні у Рахівському районі, там, де Біла Тиса зливається з Чорною, розпочинається міжнародна україно-угорська екологічна експедиція «Тиса». На двох плотах-бокорах, відомих ще й під назвою «дараби», десять фахівців-еко-

логів та природоохоронців за десять днів подолають 500 кілометрів від Рахова до угорського Солнока. Саме цим водним шляхом з давніх-давен й аж до 1954 року, коли Тисою пройшов останній бокор, сплавляли ліс із Карпат.

— Плоти виготовлені в нашому парку під орудою колишнього бокораша 74-річного Івана Тащина,— розповів директор природного національного парку «Синевир» Мирон Цюбик. — Довжина кожного шість метрів, ширина — три. Під час експедиції досліджуватимуть наслідки останніх катастрофічних

повеней для річкового русла, ерозійні процеси, стан водозахисних споруд, вивчатимуть характер забруднення басейну Тиси та розроблятимуть способи збереження її біологічного різноманіття, вестимуть облік джерел. І, безперечно, вестиметься екоосвітня робота.
Іван ГУДЗОВАТИЙ.
Закарпатська область.

І рушник на долю

БРИФІНГ

Учора в олімпійському навчальному центрі «Конча-Заспа» члени збірної команди України з легкої атлетики зустрілися з головою Держкомітету з фізичної культури і спорту Миколою Костенком і віце-прем'єр-міністром з гуманітарних питань Дмитром Табачником. Напередодні від'їзду спортсменів на чемпіонат

світу відбулася щира зацікавлена розмова. А перед цією прес-конференцією ваш кореспондент спілкувався з головним тренером національної збірної з легкої атлетики Валерієм Александровим.
— На чемпіонаті світу, в якому візьмуть участь 200 країн, кожна збірна, зрозуміло, налаштована на медалі, — зазначив Ва-

лерій Федорович. — Наша — не виняток. Хлопці й дівчата підготувалися гідно, повні сил і бажання порадувати співвітчизників найвищими досягненнями.
Але прогнозувати, хто яку медаль завоює — справа невдячна. Побажано тільки спортсменам, щоб їхні мрії збулися.
Це реально, бо в склад збірної входять зірки спорту: чемпіони світу,

Олімпійських ігор, Європи. Від них ми чекаємо максимальної самовіддачі і відповідних результатів. Серед іменитих спортсменів спринтерка Жанна Блок, стрибунка у висоту Інґа Бабакова, у довжину і потрійним — Іне́са Кравець, штовхальник ядра Юрій Білоног, стрибун у довжину Олексій Лукашевич та чимало інших.
Микола Костенко розділив оптимізм і надію тренерів, зауваживши, що вірить в успіх команди.
Іван ІЛЛЯШ.

Домашній тайм — переможний!

■ Футбол.

Третій кваліфікаційний раунд Ліги чемпіонів. Перші матчі. «Сельта» (Іспанія) — «Славія» (Чехія). 3:0. «Грац» (Австрія) — «Аякс» (Нідерланди). 1:1.
«Динамо» (Україна, Київ) — «Динамо» (Хорватія, Загреб). 3:1. Голи: Федоров, 33, Лєко, 39, Кранчар, 42, Гусєв, 82.
«Динамо» К: Шовковський, Хацкевич (Дмитрулін, 60), Федоров, Алєссандро (Гусєв, 68), Бєлькевич, Гусін, Ринкон (Чернат, 76), Несмачний, Гавранчич, Лєко, Шацьких.
«Динамо» З: Йозич, Сєдлоськи, Миятович, Агич, Муйнич (Крнжар, 87), Мікич, Кранчар, Томич, Бартолович (Штрок, 60), Да Сільва (Захора, 74), Дрпич.
Попереджено: Захору, 80, Несмачного, 84.
Арбітр — Стюарт Даґл (Шотландія).
12 серпня. Київ. Стадіон «Динамо» імені Валєрія Лобановського.
12 градусів. Короткочасний дощ.
12 000 глядачів.

Фото Віктора ПОБЕДИНСЬКОГО (УНІАН).

Перед грою

Гості прилетіли до Києва зранку в понеділок. І на контакти з пресою йшли неохоче. Їхній тренер Нікола Юрчевич почав розмовляти лише увечері під час прес-конференції. Він дав високу оцінку чемпіонів України. Сказав, що мав можливість переглянути гру киян у відеозапису. До останнього моменту наставника гостей хвилювала можлива тактична по-

будова на поєдинок. Грати у два нападники чи з одним — бразильцем Да Сільвою? Але точно було відомо, що не гратиме румунський легіонер Осім Міту, який за розмови з арбітром у матчі другого кваліфікаційного раунду зі словенським «Марибором» отримав червону картку.
Узагалі, було враження, що хорвати перебували в ейфорії від виграного важкого поєдинку проти словенців.
Олексій Михайличенко

напередодні зустрічі о 14.00 з'явився в прес-комплексі свого клубного стадіону разом із Валєнтином Бєлькевичем.
— До поєдинку готуються 19 гравців. Заз-

навши невеликої травми, на поле у вівторок не вийде Горан Саблич. Проте до основної групи повернувся Юрій Дмитрулін.
(Закінчення на 23-й стор.).

За що переслідують професора?

(Початок на 1-й стор.).

З професором Шитовим колеги познайомили мене ще минулого року. За свіжими враженнями написав матеріал, але щось зупиняло, підказувало: не час ще, рано.

Тепер зволікання з публікацією, схоже, смерті подібне. У будь-який момент професор може стати не великим ученим, а підступним лиходієм, якого вмиль навчать не наукові доповіді писати, а кайлом спокутувати тяжкі гріхи, яких він ніколи не робив.

У тому, що це цілком можливо — переконався на власному досвіді, ледь переступивши поріг кабінету прокурора Ленінського району. Господар його відразу недвозначно по-жартував: усе може закінчитися тим, що не він відповідатиме на мої запитання, а я на його, але під протокол — таке, мовляв, вже траплялося з деякими спритними адвокатами.

За кілька годин перебування в районній прокуратурі мені ще не раз довелося вислуховувати такі жарти дружньо налаштованого до мене прокурора. Але так і не пошастило роздобути хоч почасти зрозумілу й аргументовану відповідь на тривіальне запитання: що ж слугувало причиною проведення раптового і настільки демонстративного обшуку в офісі шановного вченого, внаслідок якого вилучили не тільки всю господарсько-фінансову документацію, а й всі інші папери, аж до вмісту кошиків для сміття? А також печатку підприємства, трудові книжки всіх працівників, патенти й авторські посвідчення, видані, до речі, не на фірму, а на ім'я автора винаходу, до того ж іншою державою, «...що також є вкрай грубим порушенням конституційних прав громадян України», — підкреслював Г. Шитов у скарзі на ім'я прокурора Харківської області В. Кривобок а і голови Харківської облдержадміністрації Є. Кушнарьова.

Не знаю, який хід дали згаданому паперу на ім'я прокурора області і керівника держадміністрації, але, думаю, що правильний. Гадаю, що юристи обласної прокуратури дуже швидко розібралися у цій «страшній кримінальній історії», тому незабаром сивочолого професора викликали в районну прокуратуру і веліли забратися негайно ж разом із усім своїм «мотлохом».

Такий докладний опис «кримінальної життєдіяльності» доктора фармацевтичних наук Г. Шитова викликаний лише однією обставиною: щоб кожен зрозумів — не вчиняв він жодних протиправних діянь.

Адже інкримінували жахливий злочин: слідство начебто мало у своєму розпорядженні дані, що для виготовлення біоглобіну — так зветься чудодійний препарат — використовували плаценту породіль, що страждають на небезпечні захворювання. Слід думати, весь цей «компрокат» був суцільною туфтою, коли все так добре завершилося. Та де гарантія, що вони не складуть нове, «переконливіше» звинувачення?

Фото автора

Однак, що стоїть за цим відкриттям і чому воно так важко пробиває собі шлях на право існування?

...Кілька років тому харківський фармаколог Геннадій Шитов створив унікальний лікарський препарат, який, як він стверджує, у майбутньому може зробити такий саме переворот у медицині, як, наприклад, відкритий свого часу пеніцилін. Але усі ці роки він відчуває лише почуття гоніння й презирства. Підтверджене патентом його відкриття за кордоном, у Російській Федерації, в Україні керівники від медицини, як кажуть, випити не бачили. Препарат під усілякими приводами не допускали до клінічних і клінічних іспитів, а отже, й не реєстрували.

Те, що на відкриття професора Г. Шитова чекає велике майбутнє — сумнівів у фахівців начебто не викликає. Вчені усього світу в галузі медицини, фармації, генетики та й інших подібних наукових напрямів останнім часом ведуть напружений пошук біологічно активних речовин, нових лікарських форм і методів позитивного впливу на людський організм, які, за їхнім переконанням, дозволять не тільки продовжити життя людини, а й значно поліпшити його якість.

Втішно, що й вітчизняні вчені не тільки не відстають у цій благородній справі, а й іноді, при всьому своєму жебрацтві, примудряються бути, як кажуть, поперед планети всієї. Приміром, так звана теорія репродукції людини є на сьогодні однією з головних турбот наукових співробітників Харківського інституту проблем кріобіології і кріомедицини НАН України, очолюваною одним із найвизначніших авторитетів у вітчизняній медицині академіком Валентином Івановичем Грищенком. Адже сфера наукових пошуків і практична діяльність академіка Грищенка і професора Шитова будується на тому ж матеріалі — плаценті, первинній оболонці, що забезпечує життя людині перші дев'ять місяців її існування.

Біоглобін — як препарат нового типу — створювали з плаценти людини внаслідок наукових розробок і практичних досліджень цілої низки НДІ України й Росії, включаючи оборонні.

Препарат за своїми

властивостями та якістьми не має аналогів. «Він має потужну, — сказано в інформації про наукову новизну, експериментальні й практичні результати застосування його в медицині, — протизапальну, загоюючу, розсмоктуючу, омолоджуючу, антимутагенну, протиінфекційну, протипростудну, стимулюючу, антиоксидантну й протистресову дію, що забезпечує високий оздоровчий ефект і продовження життя в активній формі».

Біоглобін пройшов всебічне клінічне вивчення в Центральному інституті травматології й ортопедії, НДІ ревматології, Центрі реабілітації хворих зі спинно-мозковою травмою та інших авторитетних клініках Росії і був рекомендований даними установами до широкого застосування в медичній практиці, оскільки дії препарату вражали навіть найдосвідченіших і знаючих лікарів. Одна з керівників цих випро-

■ ■ ■

...Кілька років тому харківський фармаколог Геннадій Шитов створив унікальний лікарський препарат, який, як він стверджує, у майбутньому може зробити такий саме переворот у медицині, як, наприклад, відкритий свого часу пеніцилін.

■

бувань, доктор наук, професор Римма Михайлівна Балабанова так доповідала на фармакологічному комітеті: «Я багато випробувала препаратів. Але вперше наштовхнулася на той факт, що в усіх випробуваних хворих наступив позитивний ефект. Близько десяти хворих прибули до клініки на милицях, а залишили її на своїх ногах».

Вдумайтесь лише. У терапії інсультів, незалежно від локалізації й часу їхнього походження, вже після одного-двох курсів лікування відбувається цілковите розсмоктування гематоми мозку і відновлення втрачених функцій — паралічі, втрата мови тощо. У процесі лікування передінфарктних станів відбувається відновлення функцій кровопостачання м'язів серця за рахунок збільшення прохідності судин. Добрих результатів досягають у процесі лікування захворювань опорно-рухової системи (остеоартрози, поліартрити, хвороба Бехтерева), захворювань органів сечостатевої сфери (простатити, запалення придатків, сечокам'яна хвороба), у вирішуванні таких недуг, як безплідність, імпотенція, фригідність. Установлений також високий терапевтичний ефект при нерво-

во-психологічних захворюваннях різної етіології, при лікуванні захворювань щитовидної залози, бронхіальної астми і багатьох інших, обумовлених порушенням обміну речовин.

Ну і що?! Кого це вразило, кому це потрібно, крім хворих і страждених людей? Звичайно, аби Геннадій Гаврилович був «розумніший» — узяв у співавтори потрібну людину, побігав довкола начальства — позбувся б багатьох непотрібних проблем.

Коли професора Г. Шитова ладили на місце директора солідної фармацевтичної установи, він чесно сказав, що відразу ж «забере окозамилювачів», не дозволить розривати цілісний комплекс на окремі організації, платити зарплату буде тільки за працею. Але були й інші претенденти, що обіцяли усім золоті гори. От Шитова й «прокотили», хоча попереднє рейтингове опитування показувало, що за його кандидатуру готові були голосувати 90% співробітників інституту.

Але на цьому переможці не зупинилися. За небажання «розсекретити» роботу над біоглобіном, передати наукову документацію — звільнили з роботи, створили такий імідж, що навіть лаборантом ніде влаштуватися не міг. Про яке визнання на батьківщині можна було мріяти, коли скрізь, де б він не з'являвся, «доброзичливці» заздалегідь проводили необхідні заходи.

А потім, кому потрібний на фармацевтичному ринку цієї країни ефективний і доступний за ціною медпрепарат, що здатний витиснути безліч дорогих ліків, від реалізації яких ділові люди від фармації та медицини одержують багатомільйонні барисші?

І все-таки, як казав Коперник, вона крутиться. У талановитій, працьовитій людині завжди багато ворогів, але ще більше друзів, сподвижників. Попри багаторічні зусилля супротивників, автор відкриття домігся українського патенту. Проведені доклінічні й починаються клінічні іспити у низці медичних закладів Києва. Отримано дозвіл на реєстрацію в Україні. Біоглобін виготовляють на одному з найвисокотехнологічніших фармацевтичних заводів країни. Перемога здається вже близькою.

«В умовах, коли наявний факт переслідування ТОВ НПФ «Медбіоком, ЛТД», виробництво біоглобіну в Україні стає неможливим, і я, як єдиний автор винаходу й патентовласник, буду змушений передати права на виробництво в Росію та інші країни», — наголошує у зверненні до влади директор цього крихітного підприємства, що може прислужитися країні й світові.

Микола КОСИЙ.

Харків.

На знімку: професор Г. Шитов у своєму робочому кабінеті ще до «правоохоронного розгрому».

СЕЛО

Насіння — як фунт лиха

Ще напередодні жнив аграрії Олександрійського району, що на Кіровоградщині, з'їжджалися на семінар до Червоної Кам'янки, щоб порадитися з проблем цього річного збирання врожаю. Шоправда, з останнім уже тоді було ясно: очікується він мізерний. Тому розмова йшла здебільшого про наступну посівну, про те, де взяти зерно, щоб вчасно засіяти.

Проголошений раніше владою заклик «Зібрати озими без втрат і залишити їх на насіння!» втілити у життя не вдалося. Дожило до літа лише десять відсотків озимої пшениці. І стоїть вона триярусна, забур'янена і так поїдена знахабнілими блошицями-черепашками, що навряд чи згодиться для харчування.

Якісного насіннєвого зерна не буде. Але завбачливий і заощадливий український селянин завжди має щось у коморі. Ось і на Олександрійщині сьогодні є третина необхідного насіння — ще з минулорічних запасів. Решту доведеться купувати. Досвідченіші директори та агрономи попереджали молодших колег про ймовірність купівлі насіння з підробними сертифікатами. Посилалися при цьому на думку столичних експертів про те, що знайти в Україні у вільному продажу справжню «еліту» сьогодні практично неможливо. Та і стосовно першої репродукції спеціалісти мають серйозні сумніви. Про якість насіння у багатьох випадках навіть не йдеться.

— Я вам скажу відверто, — заявив на нараді голова СФГ «Південне» Василь Василькевич, — сіяти цієї осені будуть одиниці з нас. Якщо у мене 730 тисяч гривень збитків на озимині цього року, і я з величезними труднощами «пробиваю» на них оформлення форс-мажору — то ще й сіятиму позиченим насінням.

Голова червонокам'янського СФГ ім. Фрунзе Михайло Гончаренко, маючи у своєму розпорядженні 7,5 тис. га орної землі, також далекий від оптимізму:

— На 600 га у мене є запас насіння, я його посію. І все! Купувати матеріал цього року немає за що, кредити на це брати не буду — невідомо, як їх зможемо повертати. За Кіровоградщиною постановою Кабміну офіційно закріпили Вінницьку область і Крим як джерело постачання посівного зерна. Найзаможніші керівники сіли у свої джипи (дехто з них вже заробив і на такі) та відідали зазначені регіони. Вінниччина зустріла посланців не дуже гостинно, оскільки там також були погодні проблеми: як висловився один з керівників, «і ціни зростали з кожним дощем!». До Криму, однак, деякі олександрійські господарі їздили з власним комбайном, і зерна на насіння собі там уже намолотили.

Чимало сортового матеріалу знайшли наші «розвідники» і в господарствах Приазов'я, до того ж охоче ділилися інформацією про місцезнаходження таких багатих на насіння агрофірм зі своїми колегами на згаданий нараді.

З часом з'явилося зерно посівних кондицій у вільному продажу безпосередньо в Олександрійському районі — і в найзаможніших колег-хліборобів, і на елеваторах відомих зернотрейдерів, які дуже зацікавлені в тому, щоб на ланах Вітчизни колосилися врожайні пшениця та ячмінь. Чи придбає це зерно той, хто не зміг відрядити власного «КамАЗу» до Криму або Приазов'я — то вже інша справа. Як зазначив прилюдно представник місцевої насіннєвої інспекції, жодне невелике фермерське господарство краю не здало свого насіннєвого матеріалу на апробацію — чи схожість зерна господарів не хвилює, чи 46 грн. за аналіз шкода, чи здавати нема чого?.. Одне втішає в цій передпосівній історії з неясними перспективами. Більшість площ під врожай зернових 2004 року в найбільшому хлібному районі Кіровоградщини буде посіяно на парах. У господарствах краю вимушено «гуляє» нині до 40—50 відсотків орних земель.

Ігор ШИРОКУН.

Кіровоградська область.

ФОТОФАКТ

У кооперативі «Дружба», що в Котелевському районі на Полтавщині, у розпалі заготівля сина. Худоба господарства, очолюваного вченим-агрономом і депутатом облради Володимиром Тарабалком, матиме кормів удосталь.

Фото Павла ЗДОРОВИЛА (Укрінформ).

Дракула. Вампір, нелюд чи герой?

Під час відвідання Румунії не можна не побувати в замку знаменитого Дракули. Адже ця таємнича, суворо особистість, яка виходить за рамки просто правителя маленької і майже нікому не відомої держави Валахія, — найвідоміше історичне явище країни.

Світова лихоманка

Дізнався про нього увесь світ після появи наприкінці XIX століття роману ірландця Брема Стокера з однойменною назвою. Вампір Дракула враз став неймовірно популярним. Перший фільм про нього, знятий ще в 1931 році в Голівуді, став культовим, сформувавши закони жанру «жахів». Лише за мотивами роману було знято майже 250 кінофільмів! У цьому «посперечатися» з Дракулою може тільки Шерлок Холмс. У світі є більш як 40 000 фан-клубів знаменитого вампіра.

Чому, наприклад, «Локіс» класика Проспера Меріме не спричинив такої світової лихоманки? Адже й тема підходить, і написано приблизно водночас? Мабуть, справа не так у таланті, як у вдало вибраному персонажі. Брем Стокер поставив на середньовічного князя — зеленоокого, чорнявого Влада Цепеша (справжнє прізвище Дракул), з диявольською чарівністю, «чорним» гумором і безмежною жорстокістю. І заінтригував так, що інтерес до цієї постаті не слабне.

А що ж його батьківщина? Після багаторічного затишшя Румунія щосили розкручує «дракульську» тему. Пригадуєте, ще 1998

року на Чемпіонаті світу з футболу у Франції емблемою румунської збірної був вовкулака. Тепер у магазинах продається безліч різноманітних напоїв «Дракула» зі страхаючими етикетками. Приміром, вишнева настоянка — навіть характерний колір і густота. Дуже символічно, чи не так? А також усілякі товари: від дитячих іграшок і цукерок до тарілок і футболок із зображеннями Дракули.

Замок Дракули

Він розташований у мальовничому румунському містечку Бран, відчинений для туристів. Містечко вельми акуратне, привітне і навіть гори, що обступили його зусібіч, не жахають, а навпаки створюють певний затишок. А замок, який височіє на горі в самому центрі, уява малювала зловіснішим. І в буденний день туристів тут дуже багато. (Вартість екскурсії — майже два долари).

Зовні замок здається маленьким. Безліч кімнат. В основному кожна за своєю величиною і висотою стелі, як у вітчизняних квартирах готельного типу. Щоправда, всі кімнати обставлено чудовими меблями, які збереглися від тих часів. Шкури ведмедів на підлозі замість

килимів. Маленькі вікна. Вузькі східці, що ведуть безладно то вгору, то вниз, і майже завжди виводять на такі само вузькі балкони. Цікаво, скільки давалося часу придворним і гостям, щоб знайти вихід,

румунської означає «кіл», «пронизувач», «колосаджатель». Тож у Влада Дракули були дещо інші захоплення, ніж пити кров. Якщо хто й називав його кровопивцею, то не в буквальному розумінні. І хоча після смерті йому відрубав

речі, витонченої страти, за яку дістав своє прізвисько, Влад Цепеш саме там успішно й навчився.

Але що цікаво, чинив він це завжди заради справедливості, тільки от за якимись вельми своєрідними критеріями, з певним блюзнірським «гуморцем».

Герой

Хоча дехто з учених змальовує його національним героєм. І це також правда. Просто так до шкільних підручників з історії не потрапляють.

По-перше, Влад Цепеш за дуже короткий час покінчив зі злочинністю в князівстві. За легендою, загублену на вулиці золоту монету можна було прийти забрати хоч і тиждень потому. По-друге, для стабілізації економічного становища в країні він проводив політику покровительства місцевій торгівлі. А торгівлю іноземних купців обмежував лише кількома ярмарками у прикордонних районах. По-третє, він вживав усіх заходів для зміцнення збройних сил країни, героїчно бився проти турків, добився незалежності князівства.

А методи... Великим дозволено все. Наш повсюдно оспіваний, а потім викритий і звинувачений у жорстокості, та все одно великий правитель хіба що на палі не садовив. Але ж і часи не ті! Дракула провадив дуже рішучу політику, але й добився для країни

Фото автора.

не встигнувши викликати гніву господаря?

Загалом нічого страшного і кровожерного. Може, тільки краєвид з балкончика на обривки скелі...

Колосаджатель

Та найголовніше, що Дракула — ніякий не вампір. У Румунії діти вивчають його правління за шкільною історією. Є навіть невелике містечко, назване його ім'ям.

Жорстокості йому, звісно, не позичати. Адже не просто так він заробив собі прізвище Цепеш (Тепеш), що в перекладі з ру-

ли голову (а так зазвичай знешкоджують вампірів), то лише для того, щоб піднести турецькому султанові. А в героїко-комічному творі румунського письменника Іона Будай-Деляну «Циганіада» Дракула взагалі вампірів знищує.

Мирне співіснування маленької Валахії з турками досяглося звичайним тоді способом: князі відправляли турецькому султанові своїх синів як заручників. З ними добре поводилися, але в разі чого — тут-таки страчували. Такими гарантами миру були й сини Влада-старшого — Мірчу та Влад. До

Спідниця для шофера

Водій шведського автобуса Матс Лундгрен, котрому заборонили виходити на роботу в шортах, сів за руль у спідниці. Річ у тім, що тамтешній закон забороняє водіям автобусів одягати на роботу щось інше, крім довгих штанів чи спідниць,

не визначаючи, який предмет гардероба має одягати чоловік. Останніми днями Швеція, як і більша частина Європи, потерпає від сильної спеки, тож, на думку колег Лундгрена, гарне самопочуття водія у спідниці сприятиме безпеці дорожнього руху.

Забаганки начальства

Керівник Державного метеорологічного інституту Румунії, який потрапив під дощ, наказав звільнити надто сексуальних дівчат-ведучих, котрі оголошували погоду на телебаченні. «Я добирався на роботу під сильною зливою, а по телевізору дівчина з напівоголеними грудьми повідомляла, що протягом дня, мабуть, пройде невеликий дощик», — поскаржився він.

Озоновий шар відновлюється

Американські вчені навели переконливі докази того, що озоновий шар Землі поступово відновлюється. Дослідники вивчали дані останніх десятиліть, зібрані з допомогою трьох супутників і трьох установок на Землі. З'ясувалося, що у верхніх шарах стратосфери темпи руйнування озонового шару помітно знижуються, повідомляє Бі-бі-сі.

Поліетилен поза законом

На шанувальників пікніків у північному індійському штаті Хімачал-Прадеш, які братимуть на природу ланчі в поліетиленових пакетах, чекає неприємний сюрприз.

Згідно з новим законом, будь-якого громадянина, котрий використовує поліетиленові пакети, може бути піддано тюремному ув'язненню терміном до семи років або штрафові, сума якого — до двох тисяч американських доларів. Як стверджує індійська влада, забруднення такими пакетами мальовничих куточків природи біля підніжжя

Гімалайських гір, що є улюбленим місцем відпочинку туристів, становить серйозну проблему.

Державний міністр Джей Пі Негі, котрий відповідає за охорону довкілля, заявив, що всім офіційним особам наказано суворо обходитися з порушниками нового закону. Міністр додав також, що забруднення природи поліетиленом не просто спотворює краєвид гірської місцевості, а й завдає серйозної шкоди навколишньому середовищу, засмічуючи ґрунт, повідомляє Бі-бі-сі.

Із любові до природи

Дві бельгійські туристки знищили півгектара землі та мало не підпалили село Муст'єр-Сент-Марі (у Франції). І все — через любов до природи, повідомляє «Євробюлетень». Щоб не забруднити довкілля, охайні жіночки підпалили використаний туалетний папір. В результаті загасити вогонь вдалося лише за допомогою двох авіапожевоців. На користь паліток треба сказати, що пожежників виклакали саме вони. Врахувавши сумлінність та добрі наміри, туристок відпустили з миром.

Звідусіль

На одного Бога більше

Цього тижня президента Екваторіальної Гвінеї зрозуміли Богом.

Це заслуга державної радіокомпанії західноафриканської країни. Слухачам місцевого радіо, **передає НТБ**, було оголошено, що президент країни Теодор Обіанг Нгуйома «подібний до Бога на небесах» і «має всю владу над людьми і речами».

Як повідомив нації диктор радіостанції, пан Нгуйома може вирішити вбити, і ніхто не зможе закликати його до відповіді, і він не опиниться за це в пеклі, бо сам Всевишній з ним у постійному контакті.

600 років, а досі родить

Фінікове дерево, котрому, як вважають експерти, близько 600 років, досі дає плоди, **повідомляє газета «Женьмінь жибао»**. Діаметр дерева, що росте в повіті Цансянь провінції Хебей (Північний Китай), — майже один метр, заввишки воно — понад двадцять метрів. Експерти ООН дослідили дерево, і їхні висновки викарбувано на меморіальному камені, встановленому китайськими властями поряд з феноменальною рослиною. На думку експертів, його було посаджено в ранні роки правління династії Мін (1368—1644). Зазвичай фінікові дерева живуть близько 100 років.

ФОТОФАКТ

У столиці Непалу завершився традиційний фестиваль, який місцеві буддисти називають Джанай Пурніма. Мешканці Катманду переконані: якщо під час цього свята доторкнутися до священної для буддистів тварини — корови, удачу в житті буде забезпечено!

Фото АП.

Заповіт на користь зоопарку

Мешканка столиці Фінляндії Маріта Фіссеус, яка померла у віці 92 років, заповідала все своє багатство — майже 670 тис. євро — зоопарку міста Гельсінкі.

Як пише газета «Ілта-саномат», свого часу Маріта Фіссеус була дружиною консула посольства Франції у Фінляндії Пауля Фіссеуса, котрий помер 1979 року також у віці 92 років. Подружжя не мало дітей і, перебуваючи при цілковитому розумі, уклало заповіт про те, що все нажите залишає одному із фондів захисту тварин.

Минуло більш як два десятиріччя і їхня воля здійснилася з невеликою зміною. Її внесла після смерті чоловіка вдова, дізнавшись, що вибраний ними для дарунку фонд не всі гроші витрачає на благо тваринного світу. Через це вдова переписала заповіт адресно на користь зоопарку «Коркеасаарі» в Гельсінкі. Як заявив газеті директор зоопарку Сеппо Турунен, за 114 років існування «Коркеасаарі» такого подарунку він ніколи не отримував. Спадок був дуже доречний. Річ у тім, що річний бюджет зоопарку становить 1,7 млн. євро, а недавно міська влада ухвалила рішення про його скорочення на 500 тисяч.

Передбачається, що на отримані кошти в 2005—2006 роках буде збудовано нові приміщення та закуплено нових тварин. Очевидно, новобудову назвуть на честь сім'ї Фіссеус, **передає РІА «Новини»**.

МІЖНАРОДНІ НОВИНИ

То чиї громадяни?

(Початок на 1-й стор.).
Як стало відомо «ГУ», близько 70% прізвищ наданого британцями списку справді вказують на українське походження їхніх власників. Проте, за словами поінформованого джерела, у Києві схильні сумніватися у тому, що всі ці люди є такі громадянами України. Адже невідомо, скільки років вони працюють за її межами, де, так би мовити, їх носило. Можливо, хтось уже українське громадянство втратив або поміняв на інше... Одне слово, варіанти можливі. Саме тому, мовляв, українській стороні потрібні паспортні дані членів екіпажу «Навстар-1» або ж якась інша інформація, що розвіяла б усі сумніви. Британці, схоже, жодних сумнівів не мають. У Посольстві Великої Британії «ГУ» повідомили, що за інформацією з Бас-ри, де розміщено штаб-квартиру британського

контингенту в Іраку, у всіх членів екіпажу затриманого танкера — саме українські паспорти. Щоправда, коли і як буде передано інформацію про них до Києва, на час роботи над цим номером «ГУ» відомо не було.

В Іраку нині взагалі багато українців. І поки одні наші ймовірні співвітчизники перебувають під корабельним арештом в Умм-Касрі, інші (вже точно громадяни України) поступово стягуються до місця постійної дислокації. Учора чергова колона українських миротворців перетнула кувейтсько-іракський кордон і взяла курс на місто Аль-Кут провінції Васіт, де вже обживається половина нашого контингенту. А остання його частина має вирушити з Кувейту у спекотну дорогу сьогодні.

Анатолій
МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Надання позики відкладається

Засідання Ради директорів Світового банку (СБ), на якому плановано розглянути питання надання Україні 250 млн. доларів у рамках програмної системної позики (ПСП-2), найпевніше, буде перенесено на жовтень, повідомляє «Інтерфакс-Україна». Агентство пов'язує це з тим, що Міжнародний валютний фонд (МВФ) відклав на жовтень затвердження нової програми співробітництва з Україною, яка називається «упереджувальний стенд бай».

Проте раніше в Міністерстві економіки і з питань європейської інтеграції «ГУ» повідомили, що переговори у Вашингтоні стосовно затвердження цієї програми закінчилися успішно. Зокрема, ще тоді в міністерстві заявили, що розгляд Радою директорів МВФ цього питання заплановано (а не відкладено!) на жовтень.

То чому тоді надання ПСП-2 відкладається? Можливо, представники СБ перед тим, як надати черговий кредит, хочуть дізнатися думку експертів про проект держбюджету України на 2004 рік? Очевидно також, що саме через Рада директорів МВФ розглядатиме пи-

тання про затвердження програми «упереджувальний стенд бай» восени.

Нагадаємо, що наприкінці липня Перший віце-прем'єр-міністр, Міністр фінансів України Микола Азаров і регіональний директор СБ по Україні, Білорусі та Молдові Лука Барбоне підписали протокол про проведення переговорів щодо надання Україні ПСП-2. Тоді Микола Азаров заявив: «Ми відкриваємо дорогу для перспективної, всеохоплюючої, дуже важливої для економіки України програми». Мабуть, у супереч очікуванням, цей шлях буде непростий.

Тетяна ПАСОВА.

ФОТОФАКТ

Схоже, намічені на 7 жовтня вибори губернатора штата Каліфорнія перетворяться на вельми цікаве дійство, участь у якому братимуть не аматори, а цілком професіональні актори. Крім уже визнаного фаворита — м'язистого кіногероя Арнольда Шварценеггера, покерувати запряглося ще одній кінодиві — Мері Кері. Її, щоправда, менше знає широкий глядацький загал, бо знімається вона не в дорогих бойовиках, а в порнофільмах. Що ж, як бачимо на знімку, вона має що протиставити знаменитим м'язам Арнольда.

Пхеньян зажадав договору

МЗС Кореїської Народно-Демократичної Республіки заявило, що єдиний спосіб розв'язання ядерної кризи — це підписання договору із США про ненапад, який продемонстрував би, що Америка «змінити свою ворожу політику». «Ми вважаємо, що Сполучені Штати відмовилися від своєї ворожої політики стосовно КНДР, коли буде укладено договір про ненапад і встановлено дипломатичні відносини між КНДР і США», — йдеться в заяві, опублікованій Центральним телеграфним агентством Північної Кореї.

Час летить. «Руслан» стоїть

(Початок на 1-й стор.).
Нагадаємо, що «Руслан» було заарештовано 26 червня в аеропорту Гузбей за рішенням Федерального суду Канади. У канадському суді, у свою чергу, керувалися рішенням Стокгольмського арбітражного суду задовольнити позов кіпрської компанії «TMR Eneergy Ltd», пред'явлений Фонду держмайна України за порушення положень статутного договору ТОВ «Лисойл». Ще 1993 року Лисичанський НПЗ, вищезгадана компанія та «Лисойл» підписали угоду про модернізацію потужностей нафтопереробного заводу. Проте під час корпоратизації частина, що мала б, на думку представників «TMR Eneergy Ltd», належати компанії, відійшла державі. Збитки кіпрської компанії Стокгольмський арбітражний суд оцінив у 42,256 млн. доларів. Після цього компанія почала судові процеси в багатьох країнах світу. Фонд держмайна, у свою чергу, наполягає, що

діяв у межах закону України і має намір анулювати рішення Стокгольмського суду, винесене, до речі, ще торік 30 травня.

Нині постає кілька запитань, на які поки що немає відповіді. По-перше, чому кіпрська компанія протягом року не вдавалася до жодних дій задля забезпечення своїх комерційних інтересів? По-друге, чи вдасться нашій державі припинити сумну практику арешту її майна за кордоном і захистити свої майнові права? І потретє, чому жертвою було обрано АНТК імені Антонова, а точніше, «Руслан»?

І якщо перші два запитання поки що залишаються риторичними, то відповідь на останнє — очевидна. 12 червня 12 країн НАТО і Україна підписали протокол про наміри використовувати парк транспортних літаків Ан-124 «Руслан» для стратегічних перевезень військових контингентів, військової техніки і озброєнь країн альян-

су. Що ж, «Руслан» видався надто серйозним конкурентом. Цьому б порадіти, якби не збитки, що зазнає АНТК імені Антонова за простій літака (тільки один день коштує десять тисяч доларів), відмова від кількох вигідних контрактів у країнах, де визнають рішення Стокгольмського суду, та невизначеність із затриманим «Русланом».

У прес-службі АНТК імені Антонова здивовані, що під час прийняття рішення про арешт Федеральний суд Канади не взяв до уваги, що згідно з Цивільним кодексом України, а саме статтею 33 державні підприємства звільняються від відповідальності за борги держави. До речі, в статуті АНТК № 96-467П, переєстрованому 22 вересня 1993 року, також зазначено: АНТК імені Антонова не може бути відповідачем за борги держави. А в канадському суді виходили з позиції: якщо борг державний, то й погасити його

можна за рахунок будь-якого держмайна. До того ж таке рішення було ухвалено після консультації з професором, членом Академії правових наук, директором Українського центру правничих студій, членом палати незалежних експертів при Президенті України Анатолієм Довгертом. До речі, пан Довгерт є одним з розробників того самого Цивільного кодексу. Нині група канадських юристів планує знову зустрітися з професором, а також ретельно вивчити законодавство України в частині відповідальності держпідприємств за дії держави.

Часу до першого судового засідання залишилося мало — 13 днів. Так само, як канадські юристи вивчають українське законодавство, наші — канадське. Адже суд відбуватиметься на території цієї держави. Мініюст узяв справу під свій контроль, МЗС закидає Оттаву нотами. Проте останнє слово буде все-таки за судом, який у Канаді — цілком незалежна гілка влади.

Наталія ФІЛІПЧУК.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

Київ
Генсек критикує Пентагон

Генеральний секретар Міжнародної федерації журналістів Айдан Вайт «надзвичайно розчарований звітом Пентагона» з приводу загибелі українського журналіста Тараса Процюка в Іраку. Назвавши висновки американських військових про загибель в Іраку українського журналіста неприйнятними, Вайт заявив, що американське військове відомство не бере відповідальності за головне питання. А саме: «Люди, які обстріляли готель «Палестина», не були поінформовані, що там перебувало понад 200 іноземних журналістів», — нагадує Вайт.

«Мені здається, це просто ганебно, що ніхто не несе відповідальності за недбалість: військових у зоні бойових дій не поставили до відома, що готель не можна атакувати ні за яких обставин», — зазначив Вайт радіо «Свобода».

Барселона

Вбивча спека

Кількість загиблих від спеки, що триває в Іспанії, сягнула 38 осіб. Кілька десятків чоловік, які дістали сильні теплові удари, у важкому стані перебувають у лікарнях. Стан здоров'я людей з хронічними серцево-судинними захворюваннями різко погіршав.

Сухумі

Зустрінуться у Тбілісі

Представники керівництва невизнаної республіки Абхазія і ООН повідомили, що грузинсько-абхазькі переговори буде проведено у Тбілісі 15 вересня. Під час зустрічі триватимуть переговори щодо вироблення гарантій безпеки і невідновлення воєнних дій.

Монровія

Знову бої

Попри виїзд із Ліберії президента Чарльза Тейлора, який передав владу віце-президентові Мозесу Бла, на південь від столиці поновилися збройні сутички між заколотниками і вірними урядові військами. Представники повстанського Руху за демократичну Ліберію звинуватили уряд у порушенні перемир'я. Влада звинувачує повстанців у тому само.

Гавана

Сімдесят сім?

Учора кубинському президентові Фіделю Кастро виповнилося 77 років. Принаймні офіційно, бо ходять чутки, що народився він не 13 серпня 1926 року, а значно пізніше. А ось те, що до влади прийшов 1959 року і відтоді з нею не розлучається, жодних сумнівів не викликає.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформгентств.

Нещодавне підписання Договору про режим державного кордону між Україною та Румунією спричинило в Бухаресті хвилю нових публікацій про нібито дискримінацію потреб національних меншин в Україні, зокрема румунської. Редакція газети «Голос України» звернулася до Голови Держкомнаціміграції України Геннадія МОСКАЛЯ з проханням розповісти, як у нашій державі реально забезпечуються права національних меншин.

— Скільки національних меншин проживає в Україні? Які найчисельніші (зокрема, скільки румунів)? Де компактно проживають?

— Україна — держава з багатонаціональним складом населення. За даними Всеукраїнського перепису населення, 2001 року в нашій державі налічувалося 37,5 млн. українців (77,8% від загальної кількості населення) і 10,9 млн. (22,2%) представників понад 130 національностей.

На території сучасної України, крім українців, проживає 10 найчисельніших етнічних меншин, чисельність яких — від 8,3 млн. до 100 тис. осіб. Це росіяни — 8,3 млн., білоруси — 275,8 тис., молдовани — 258,6 тис., кримські татари — 248,2 тис., болгари — 204,6 тис., угорці — 156,6 тис., румуни — 151,0 тис., поляки — 144,1 тис., євреї — 103,6 тис., вірмени — 99,9 тис., греки — 91,5 тис.

Найчисельніші національні меншини проживають у таких регіонах: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Харківська, Херсонська, Чернівецька області, міста Київ та Севастополь.

Нині в Україні діють 800 національно-культурних товариств національних меншин, 33 з них мають всеукраїнський статус.

Здебільшого представники національних меншин розселені дисперсно. Компактно розселені представники національних меншин проживають на території АРК (кримські татари, естонці, караїми і кримчаки) і таких областей: Закарпатська (угорці, словаки, румуни та рома/цигани), Донецька (греки, білоруси), Житомирська (поляки, білоруси), Запорізька (болгари, чехи), Львівська (білоруси, поляки), Миколаївська (турки-месхетинці, болгари), Одеська (молдовани, болгари і гагаузи), Чернівецька (румуні і молдовани), Хмельницька (поляки).

— Які законодавчі акти регулюють міжнаціональні відносини в Україні (Конституція, закони, укази)?

— З часу проголошення незалежності в нашій державі сформована відповідна політико-правова база для регулювання міжнаціональних відносин, забезпечення найширших соціокультурних потреб етнічних спільнот, що проживають на її території. До таких законодавчих актів належать:

1. Конституція України (28 червня 1996 р.).

2. Закон України «Про національні меншини в Україні» (25 червня 1992 р. № 2494-ХІІ).

3. Декларація прав національностей України (1 листопада 1991 р. №1771-ХІІ).

4. Закон України «Про об'єднання громадян» (16 червня 1992 р. № 2460-ХІІ).

5. Розпорядження Президента України «Про заходи щодо підтримки діяльності національно-культурних товариств» (21 вересня 2001 року № 252).

6. Доручення Президента України щодо відкриття у м. Києві Центру розвитку культур національних меншин України (15 березня 2002 р. № 1-1/368).

7. Доручення Кабінету Міністрів України до розпорядження Президента України «Про заходи щодо підтримки діяльності національно-культурних товариств» (2 жовтня 2001 р. № 13537/1).

8. Комплексні заходи щодо розвитку культур національних меншин України на період до 2005 року, затверджені Кабінетом Міністрів України 13 вересня 2002 року № інд 28.

9. Заходи щодо державної підтримки збереження культурної спадщини кримських караїмів і кримчаків на період до 2005 року, затверджені Кабінетом Міністрів України.

Крім того, питання пов'язані із сферою міжнаціональних відносин, регулюються відповідними статтями законів України «Про освіту», «Про інформацію» «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про місцеве самоврядування в

Україні», «Основ законодавства про культуру».

Міжнародно-правові акти у сфері забезпечення прав національних меншин, до яких приєдналась Україна:

1. Рамкова конвенція про захист національних меншин (Страсбург, 1 лютого 1995 р.). Ратифікована Законом № 703/97-вр від 9 грудня 1997 року.

2. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин, ратифікована Верховною Радою України 15 травня цього року.

3. Рекомендації щодо мовних прав національних меншин (Осло, лютий 1998 року).

4. Гаазькі рекомендації щодо прав національних меншин на освіту та пояснювальна записка (1996 рік).

Держкомнаціміграції налагожено тісну співпрацю зі структурними підрозділами на місцях в питаннях реалізації чинного законодавства щодо захисту прав національних меншин, зокрема спільно з ними та за участю національно-культурних товариств України опрацьовано низку пропозицій до проекту Закону України «Про концепцію державної етнопольової політики» і змін до Закону України «Про національні меншини в Україні».

Узгоджений та доопрацьований проект закону України «Про національні меншини в Україні» передано в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України.

Завершується підготовка проекту Цільової галузевої програми етносоціального відродження ромів України на період до 2006 року.

— У який спосіб держава підтримує нацменшини (фінансово, матеріально, організаційно)?

— На виконання статті 16 Закону України «Про національні меншини в Україні» та Розпорядження Президента України «Про заходи щодо підтримки діяльності національно-культурних товариств» (21.09.01 № 252) у Державному бюджеті України щорічно виділяються кошти на розвиток культур національних меншин, виходячи з наявних фінансових ресурсів.

Згідно із статтею 22 Бюджетного кодексу України головним розпорядником бюджетних коштів є Держкомнаціміграції, якому за бюджетною програмою 5321030 «Заходи щодо

відтворення культури національних меншин та встановлення культурних зв'язків з українською діаспорою» передбачаються видатки на ці цілі.

Державний комітет України у справах національностей та міграції здійснює видатки на розвиток національних меншин, тобто надає фінансову підтримку національно-культурним товариствам України, які є виконавцями тих чи інших культурологічних заходів, спрямованих на реалізацію державної політики України у сфері міжнаціональних відносин. Зокрема, в установленому порядку керівники громадських організацій національних меншин звертаються до комітету з пропозиціями щодо залучення їх до виконання загальнодержавних або регіональних програм етнокультурного розвитку на договірних засадах, з чіткою визначеннями умовами надання коштів та чітким контролем за їх використанням.

Крім фінансової підтримки, розв'язанню актуальних проблем життєдіяльності національно-культурних товариств сприяє функціонування Ради представників всеукраїнських громадських організацій національних меншин при Держкомнаціміграції.

На її засіданнях обговорюється стан реалізації чинного законодавства у сфері міжнаціональних відносин, ініціюються пропозиції щодо внесення змін до його окремих правових актів, здійснюється обмін досвідом з питань задоволення етнокультурних, мовно-освітніх та інформаційних потреб представників етнічних спільнот.

Держкомнаціміграції двічі на рік за участю структурних підрозділів облдержадміністрацій системно аналізує стан міжнаціональних відносин та задоволення культурно-просвітницьких потреб національних меншин в Україні. За результатами формуються основи для прийняття управлінських рішень, прогнозуються тенденції перебігу подій у міжетнічних відносинах, з наступним їх урахуванням у практичній діяльності органів виконавчої влади на місцях.

— Як держава піклується про збереження національної самобутності нацменшин, зокрема мови, обрядів? Чи є школи, дитячі садки, видання тощо?

— З метою забезпечення освітніх потреб представників національних меншин у 2002—2003-му навчальному році функціонувало 21100 загальноосвітніх навчальних закладів, у яких навчалось 6135,3 тис. учнів.

Серед них з українською мовою навчання 16937 шкіл (3944,9 тис. учнів), російською — 1732 (804,3 тис.), румунською — 94 (25,0 тис.), угорською — 69 (16,5 тис.), молдовською — 9 (3,8 тис.), кримськотатарською — 12 (3,7 тис.) і польською — 4 (1013 учнів).

Крім того, діяло 2192 загальноосвітні навчальні заклади, у яких навчання здійснювалось двома і більше мовами.

Міністерство освіти і науки України щорічно дає дозвіл вищим навчальним закладам України, де здійснюється підготовка фахівців для шкіл з мовами національних меншин, включати до Правил прийому на навчання пункт про можливість складати конкурсні вступні випробування рідною мовою випускникам загальноосвітніх навчальних закладів, де вивчаються мови тих чи інших спільнот.

Збереження та розвиток культур національних меншин розглядається нашою державою як важлива складова загальнонаціонального культурного розвитку.

Для задоволення культурно-мистецьких потреб національних меншин в Україні діє 36 центрів культур, а також будинки народної творчості, центри фольклору та етнографії, 1166 національних аматорських колективів.

Найвідомішими з них є болгарський народний ансамбль пісні і танцю «Ізвор», грецький — «Сартанські самоцвіти», словацький ансамбль народного танцю «Словенка», угорський фольклорний ансамбль «Соня», жіночий естонський хор «Силеке», єврейські театри «Мазлтов» та «Штерн», польський фольклорний ансамбль «Яскулки», німецький камерний хор «Оранта», татарський танцювально-хоровий колектив «Дуслик».

Розширюється сфера задоволення інформаційних потреб національних меншин, оновлюється її зміст. На державних теле-радіоканалах широко висвітлюються питання реалізації державної етнопольової політики.

За час функціонування державної видавничої мережі з випуску літератури мовами національних меншин України побачили світ близько 500 назв видань, адресованих дорослим і дітям: офіційні видання, художні твори класиків національних літератур та авторів різних національностей, що живуть в Україні і пишуть рідною мовою, навчальна література, словники, розмовники, науково-популярні видання з історії та національно-культурного розвитку етносів України.

Книги надруковано більш ніж 60 мовами. Нині в Україні зареєстровано та перереєстровано 169 видань для національних меншин, серед яких засновниками періодичних видань є ради та державні адміністрації, 30 — комерційні структури, 21 — приватні особи, решта — товариства, спілки та громадські організації, об'єднання тощо.

На загальнодержавну сферу розповсюдження виходить 46 видань: 28 газет, 14 журналів, 2 бюлетені, 1 альманах та 1 збірник; на місцеву сферу розповсюдження — 123 видання: 105 газет, 13 журналів, 4 бюлетені, 1 календар.

Із них: — мовами етнічних меншин, зокрема німецькою, болгарською, румунською, польською, білоруською, російською, кримськотатарською, турецькою, виходить 46 видань;

— двомовних: — російською та кримськотатарською, литовською, вірменською, грецькою, арабською, татарською, англійською, болгарською, німецькою, іврит — 13 видань;

— українською та вірменською, угорською, російською, кримськотатарською, ідиш, циганською — 16 видань;

— українською, російською та трьома й більше мовами етнічних меншин, що проживають в Україні, — 94 друкованих видання.

За фінансового сприяння виходять 6 газет мовами національних меншин України, зокрема для болгар — «Роден край», для поляків — «Дзеннік Кійовські», для румунів — «Конкордія», для вірмен — «Арагац», для євреїв — «Єврейські вісті», для кримських татар — «Голос Криму».

Враховуючи особливості національного складу населення деяких регіонів

Як залатати дірки Біржова торгівля — механізм

не випустити облігацій внутрішнього займу на величезну для фінансового ринку України цифру — 2,5 млрд. гривень. Зрозуміло, що довіра населення до цього фінансового інструменту не надто висока, й для ефективного розміщення цієї позики потрібні інноваційні механізми. Проте про застосування фондів деривативів на ці облігації для залучення додаткових фінансових ресурсів мова не йде. Хоча ідея апробована і вона успішно працює в

Сполучених Штатах, де, наприклад, на Чиказькій торгівній біржі (СМЕ) продаються ф'ючерсні контракти на казначейські векселі, а на Чиказькій товарній біржі (СВОТ) працюють з ф'ючерсними контрактами на казначейські облігації та казначейські білети.

Причин невпровадження сучасних ринкових механізмів на українському біржовому ринку багато. Сюди можна віднести, зокрема, й відсутність повноцінної законодавчої ба-

зи з цих питань чи неврегульованість порядку бухгалтерування таких операцій. Однак, на наш погляд, основним гальмуючим чинником щодо розвитку строкової форми торгівлі є насамперед незацікавленість фахівців відповідних міністерств і відомств у застосуванні нових технологій та їхнього нерозуміння сутності та принципів строкової торгівлі, а також важливості ролі, що виконують строкові інструменти в економіці.

У НОМЕР

Кількість комітетів буде зменшено

Рада Міністрів Криму готує пропозиції щодо реорганізації структури республіканського уряду. Про це на нараді Ради Міністрів повідомив прем'єр Криму Сергій Куніцин.

Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», С. Куніцин зазначив, що запропоновані зміни спрямовуватимуться на оптимізацію структури Ради Міністрів і скорочення видатків на утримання апарату.

Він вказав на вірогідність того, що в новій структурі кількість республіканських комітетів зменшиться. Можливо, буде об'єднано міністерства і комітети, що мають схожі завдання, і частину їх функцій буде розподілено.

(Початок на 3-й стор.). На Міжбанківській валютній біржі взагалі склалася абсурдна ситуація — валютна біржа провводить торги нафтою, газом, землею несільськогосподарського призначення, а займатися розвитком строкового валютного ринку не хоче або не може.

Іноді створюється враження, що в нас країна непродуманих та абсурдних рішень. Мінфін з благородною метою зміни структури позичання пла-

права забезпечено

України, мовлення для національних меншин ведуть Закарпатська, Одеська, Чернівецька облдержтелерадіокомпанії, а також Державна телерадіокомпанія «Крим» та Національна радіокомпанія України

— Як почуваються румуни в Україні? Що вони отримують від держави, насільки вільно обирають спосіб життя, які мають можливості для збереження національної самоідентифікації і традицій, участі в державних та громадських справах?

— Румуни посідають сьоме місце за чисельністю серед національних меншин в Україні (151,0 тис. осіб, або 0,3% населення країни, за даними перепису 2001 р.). З них 114,6 тис. осіб, або 75,9% всіх українських румун проживає у Чернівецькій області; 32,1 тис. (21,3%) — у Закарпатській області; інші розселені дисперсно в АРК, Донецькій, Одеській, Миколаївській, Херсонській, Кіровоградській областях, місті Києві, де їх кількість становить від 724 до 50 осіб. У Чернівецькій області румуномовне населення компактно проживає в Герцаївському — 28,2 тис. осіб (94%) і Глибоцькому — 66,2 тис. осіб (67%) районах, а також становить значну частину населення Сторожинецького — 33,7 тис. осіб (37,5%) і Хотинського — 5,4 тис. осіб (7,1%) районів та міста Чернівців 13,0 тис. осіб (7,5%).

Абсолютна більшість румунів (74,0%) проживає в сільській місцевості. Мову своєї національності вважають рідною 62,3% представників цієї етнічної групи, українську — 9,8%, російську — 3,5%. Українська держава сприяє забезпеченню національно-культурних потреб румунської меншини, зокрема виконанню положень ст.13 Договору про відносини добросусідства і співробітництва між Україною і Румунією, підписаного 2 червня 1997 року. Відповідно до ст. 13 договору створена і функціонує Змішана міжурядова українсько-румунська комісія з питань забезпечення прав осіб, які належать до національних меншин. Очолює українську частину згаданої комісії Голова Держкомнаціміграції.

Представники румунської національної меншини беруть участь у державних управлінських процесах. Так, серед 360 депутатів Чернівецької обласної,

міських, районних, селищних і сільських рад 154 — румуни за національністю. Зокрема, серед 104 депутатів обласної ради 18 — румуни за національністю, в Герцаївській районній раді із 41 депутата 37 — румуни.

Забезпечення освітніх потреб. Державою створено достатньо широкі можливості для реалізації румунською меншиною передбаченого українським законодавством права на навчання рідною мовою або вивчення рідної мови. У 2002—2003-му навчальному році у 94 загальноосвітніх навчальних закладах з румунською мовою викладання навчається понад 25 тис. учнів. З них у Закарпатській області функціонує 11 шкіл з румунською мовою навчання (3,5 тис. учнів) та 2 школи (1,0 тис. учнів) з двома мовами навчання: російською та румунською. У 83 загальноосвітніх навчальних закладах І—ІІІ ступенів Чернівецької області навчання здійснюється румунською мовою (22,9 тис. учнів), понад 2 тис. учнів навчаються румунською мовою у закладах змішаного типу. Вивчають румунську мову як предмет 725 учнів, факультативно — 3,5 тис. учнів. Крім того, функціонує 36 дитячих дошкільних установ, де 1408 дітей виховуються румунською мовою.

Педагогічні кадри для румуномовних шкіл готують кафедра класичної та румунської філології Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича (спеціальності: румунський філолог, викладач української мови в румуномовній школі), педагогічне училище Чернівецького державного університету імені Ю. Федьковича (спеціальності: вчитель початкових класів, викладач музики, музичний керівник, вихователь дитячих дошкільних установ).

На основі міждержавних угод у галузі освіти випускники румуномовних шкіл мають змогу здобувати освіту у вузах Румунії, а вчителі шкіл, викладачі вищих навчальних закладів, вихователі дошкільних навчальних закладів України — підвищувати свій професійний рівень. Українські видавництва забезпечують школи з румунською мовою навчання підручниками і навчальними посібниками.

З 1997 року в Чернівцях працює регіональний Нау-

ково-методичний центр Міністерства освіти України, одними з основних напрямів діяльності якого є проведення науково-дослідницької та експериментальної роботи, підготовка до видання навчально-методичної літератури для освітніх закладів Чернівецької, Закарпатської та Одеської областей з навчанням мовами національних меншин.

Забезпечення культурно-інформаційних потреб. Функціонує розгалужена мережа закладів культури, що сприяють збереженню і розвитку духовної культури і традицій румунської національної меншини. У населених пунктах Чернівецької області, в яких проживають етнічні румуни, діють 95 румунських аматорських театрів, театр-студій, 3 дитячі художні школи, 100 танцювальних колективів, 82 музичні ансамблі. У березні 2002 року в с. Біла Церква Рахівського району Закарпатської області було відкрито культурно-просвітницький центр румунської культури. Традиційним стало проведення румунською громадою за організаційної і фінансової допомоги органів виконавчої влади масових культурних заходів — національних свят «Мерцішор», «Лімба ноастре чя ромине», «Флоріле далбе».

Значну частину фондів бібліотек населених пунктів Чернівецької і Закарпатської областей, в яких компактно проживають румуни, становить література румунською мовою.

Потреби румунської меншини в засобах масової інформації рідною мовою задовольняються періодичними виданнями, теле- і радіопрограмами. Румунською мовою виходять газети «Конкордія» — додаток до парламентської газети «Голос України», 10 періодичних видань обласного розповсюдження Чернівецької області, в тому числі «Зоріле Буковиней» — орган Чернівецької обласної ради, незалежні видання «Аркашул», «Плай роминеск», «Курієрул де Чернеуць», «Жунімя», «Лумя», журнал для дітей «Фегурел» тощо.

У Чернівецькій області румуномовні передачі становалять 426,8 год. на рік мовлення обласної телекомпанії і 230 годин (31,5%) — радіокомпанії. У Закарпатській області телепрограми румунською мовою — 62,5 год. на рік, радіопрограми — 102,7 год.

Громадські організації румунської національної меншини. Важливу роль у розвитку національно-культурного життя національних меншин відіграють громадські організації румун України — Християнсько-демократичний альянс румун України, Товариство румунської культури ім. М. Емінеску, Всеукраїнська науково-педагогічна асоціація «Арон Пумпул», Товариство жертв сталінських репресій «Голгофа», Соціально-культурне товариство румун Закарпаття ім. Дж. Кожбука, Чернівецьке обласне медичне товариство «Ісидор Бодя», культурно-спортивний клуб «Драгош-Воде», екологічне товариство «Стежарул», Спілка румунських письменників, благодійна фундація для дітей «Святий Миколай чудотворець», культурологічний гурток «Арбороаса», товариство «Трико-лор».

Румунські організації активно співпрацюють з міжнародними організаціями. Зокрема, Християнсько-демократичний альянс румун України є членом Федералістського союзу національних меншин Європи (FUEV).

Визнаючи право національних меншин на збереження життєвого середовища в місцях їх історичного і сучасного проживання, держава забезпечує процес повернення історичних назв населеним пунктам у місцях компактного розселення румунів. На основі рішень органів виконавчої влади і місцевого самоврядування в Чернівецькій області повернуто історичні назви чотирьом населеним пунктам, у Чернівцях на честь видатних представників румунського народу перейменовано три вулиці.

Румунська меншина підтримує тісні контакти зі своєю етнічною батьківщиною. Це право закріплено як у законодавстві України, так і в базовому договорі про добросусідство і співробітництво між Україною і Румунією, згідно з яким для громадян України румунської національності передбачено спрощений перехід кордону, а також створення умов для активного співробітництва громадських організацій українських румун з державними установами і громадськими об'єднаннями Румунії.

відного та ефективного строкового ринку сільськогосподарської продукції.

Ми сподіваємося, що запропонована стаття викличе відгуки небайдужих фахівців Міністерства аграрної політики, Міністерства фінансів, Нацбанку України, Міністерства економіки, спеціалістів-практиків фінансового та біржового ринків.

Михайло СЯТИНЯ,
народний депутат України,
Леонід ДОЛІНСЬКИЙ,
кандидат економічних наук.

ТЕМУ ПІДКАЗАВ ЧИТАЧ

Феміда на хиткому стільці

Час від часу в редакційній пошті з'являються листи, так чи інакше пов'язані з роботою судів. Тож довелося побувати в багатьох із них. Чесно кажучи, враження від того, в яких умовах працюють деякі суди, гнітюче. В жакливіх умовах, скажімо, працює суд у Млинові. Приміщення нагадує хлів — давно відслужило свій вік, тож витрачати кошти на його ремонт — це все одно, що змушувати до життя небіжчика. Підлога тут на рівні з асфальтом. У приміщенні, зведеному ще в XIX столітті, працює суд в Острозі. Ця пам'ятка архітектури місцевого значення не відповідає нормам судочинства.

А ось суд у Здолбунові взагалі не має власного даху. Спочатку він орендував кілька кімнат у готелі, а потім над ним змилювалася міська влада, здавши в оренду перший поверх своєї будівлі. Одну з кімнат пристосували під зал засідання, де ледве вміщається з десяток людей. Є черга на використання залу, тому інколи з цієї причини змушені відкладати судові засідання.

Капітального ремонту потребують майже всі суди. Незатишний вигляд мають, скажімо, вони в Корці та Рівненському районі. Докоряють убогістю не тільки самі приміщення, а й меблі. У залі засідань місцевого суду Рівненського району із тих нечисленних стільців, які призначені для публіки, багато таких, що вже відслужили своє... Судді розводять руками: що, мовляв, поробиш за обмеженого фінансування. Можна, звичайно, було б знайти спонсорів (деякі самі пропонували свої послуги), але це означало б потрапити в залежність від когось, що неприпустимо для установи, де вершиться правосуддя.

Це, так би мовити, глобальні проблеми судів Рівненщини. Але й через дрібні, як, скажімо, нестача канцтоварів, паперу, поштових конвертів, інколи немає змоги надіслати свідкам, позивачам та відповідачам судові повістки. А оргтехніка, без якої за великої завантаженості роботою просто не обійтися, це в більшості судів поки що лише мрія. Скажімо, в тому-таки Корецькому суді дехто із суддів користується друкарськими машинками, принесеними з дому.

— Досі суди були під опікою юстиції, що призвело до їх зубожіння, — розповідає заступник голови Рівненської облдержадміністрації Олександр Кміта. — Але згідно з Указом Президента України від 29 серпня 2002 року було створено Державну судову адміністрацію. І суди перейшли під її опіку. У нашій області судову адміністрацію очолила Світлана Арістова — енергійна, досвідчена людина, яка має організаторські здібності. І хоча судова адміністрація сама ще переживає період становлення, однак за ті сім місяців, відколи вона створена, намітилися позитивні зрушення в матеріальному забезпеченні судів. Нині вирішується питання про передачу колишніх приміщень банку «Україна», де розмістяться одинадцять судів. Виділено кошти і ведеться добудова суду в Гощі. Районна і міська влади в Острозі готові виділити кошти на придбання приміщення для суду. А ще у Рівному в перспективі має бути відкрито адміністративний та третейські суди і вже тепер думаємо, в яких приміщеннях їх розмістити. У Корці та Володимирці тривають ремонти судів.

Одне слово, крига скресла.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Мал. Євгенія ВАСИЛЬЧЕНКО.

у державній «кишені» оптимізації аграрного ринку

Неприпустимо низька економічна культура й суб'єктивізм підприємницької діяльності щодо питань строкової торгівлі. Тільки окремі фахівці мають адекватне уявлення про деривативи, їх класифікацію, механізми дії тощо.

Тому шлях становлення строкового ринку повинен супроводжуватися обов'язковим навчанням фахівців, до того ж не лише зацікавлених практиків — професійних учасників фінансового та біржового ринків, а й спеціалістів

відповідних міністерств і відомств.

Недаремно у схвалених указом Президента «Основних напрямах розвитку фондового ринку України на 2001—2005 роки» наголошується на необхідності створення комплексної, постійно функціонуючої системи підготовки фахівців із застосуванням сучасних навчально-методичних технологій і використанням міжнародного досвіду в цій сфері.

Фінансовий і товарний сектори економіки повинні

розвиватися паралельно і взаємоузгоджено, що виступатиме підґрунтям її збалансованого зростання. Впровадження фінансових та фондових деривативів приведе до появи необхідної кількості кваліфікованих фахівців з питань організації строкового ринку, строкової торгівлі тощо, а також до відпрацювання механізму розрахунково-клірингової діяльності. Ці зрушення, в свою чергу, сприятимуть й оптимізації роботи аграрного сектору та створенню лік-

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Ситуація...

Усе, що розповів наш читач Валентин Колодязєв, мешканець села Мошурів Тальнівського району, що на Черкащині, схоже на кіношний сюжет. Та, на жаль, то гірка життєва правда з реальними людьми.

Жив собі немолодий чоловік. Був одружений, сімейне життя не склалося, розлучився. Думав, що так і залишиться одинаком, аж доки не зустрів таку саму одиноку жінку.

Великим подарунком пізнього кохання Валентина Васильовича стало народження синочка Сергійка. Батько готовий був покласти цілий світ до ніг коханої. Та радість затьмарювало те, що хлопчик народився дуже кволеньким, з букетом різних хвороб, потребував особливого догляду.

Чоловік був у розпачі. Те, що хлопчик нездоровий, сприймав за свою провину: адже сам Валентин Васильович уже в роках, інвалід другої групи, учасник ліквідації аварії на ЧАЕС. Мав би добре зв'язити, перш ніж стати батьком. Намагався в усьому допомагати дружині.

Згодом став помічати, що Наталка делалі частіше залишає дитину на нього. Не стримався і зробив їй зауваження, що як мати, вона мала б приділяти синочкові більше уваги.

— Та забирай собі його, не потрібні мені більше ні ти, ні твій син! — викрикнула жінка і грубо жбурнула маля чоловікові в руки. Хлопчик аж зайшовся плачем. Покидала свої речі в сумку і...

Валентинові здалося, що то не двері грюкнули за дружиною, а світ розколовся на дрібні скалки. Сподівався, що вона повернеться, бо хіба може мати покинути крихітку? Марно сподівався.

А було тоді Сергійкові лише вісім місяців. Позбавлений материнського молока, хлопчик ще більше занедував.

Односельці співчували Валентинові, допомагали, хто чим міг. Вони й порадили купити козу, щоб цілющим козячим молоком вигодувати дитятко. Крім цього, Валентин Васильович намагався щороку оздоровити хлопчика — Крим, Карпати об'їздили разом уздовж і впоперек. Його зусиллями Сергійко ожив, одужав і згодом уже нічим не відрізнявся від своїх ровесників.

...Мама заявилася в гості, коли дитині виповнилося п'ять років. З подарунками. Чоловік, чесно кажучи, сподівався, що дружина одумається після зустрічі з сином, повернеться до сім'ї. Адже він так і не розлучився з нею, не подав на позбавлення її материнських прав.

Помилився. Наталка до сім'ї не повернулася, але тепер такі відві-

дини стали регулярними. Валентин не заперечував, адже дитині завжди мати потрібна. Згодом Сергійко пішов до школи, подружився в класі з усіма дітьми, добре навчався.

«Сергій дуже здібна дитина, розвинений, — засвідчує в характеристиці вчитель початкових класів. — Його мислення відрізняється від мислення ровесників — як у дорослого. Цікавився ним лише батько, багато уваги приділяв йому, докладав зусиль, щоб син ріс хорошою людиною...»

Стосунки старших Колодязєвих стали, можна сказати, більш-менш довірливими. З дозволу батька мати забрала сина до Києва і якийсь час хлопчик навчався в одній із столичних шкіл.

Минулорічні літні канікули

Сергійко проводив разом з батьком — у селі.

Одного липневого дня, коли Валентин порався в городі, до села приїхала дружина. До будинку не пішла, бо хотіла бачити лише сина. Знайти Сергійка було неважко — той разом з друзями гав м'яча на сільському стадіоні. Запросила до салону, автомобіль рвонув з місця.

А через кілька днів Наталка подзвонила в Мошурів:

— Знаєш, де твій син? — запитала злорадно. — В Іспанії. Тепер ти не побачиш його до самої смерті.

Валентин Васильович відразу кинувся в міліцію, в суд, в прокуратуру... Згодом слідство встановило, що Наталка Колодязєва вивезла хлопчика за підробленими документами, без дозволу батька.

Очевидно, що до цього кроку готувалася заздалегідь: ще в лютому минулого року приватний київський нотаріус завірив дозвіл на вивезення хлопчика за кордон без присутності і без власноручного підпису батька. Прізвище його відоме, він продовжує практикувати. Стосовно Колодязєвої порушено кримінальну справу. Але невже нотаріус, з вини якого і стало можливим вивезення дитини, не понесе жодної відповідальності і користуватиметься довірою громадян і далі?

Понад рік нічого не знає про сина Валентин Васильович. Весь цей час він добирається від посадовців різних рівнів допомоги у поверненні дитини до України. За браком місця не цитуватиму численні відповіді Колодязєву, представлені редакції. Щось ніби й робиться. Та вся ця робота чимось нагадує народну мудрість про воду в ступі.

— Ви знаєте, хвіртка грюкне, а я вже біжу — може, то Сергійко приїхав, — ділиться Валентин Васильович. — Восьмого серпня йому виповнилося дванадцять років. Та мені здається, що я вже ніколи більше не побачу свого сина... — Очі чоловіка наповнюються слізьми. — Здавалося, — поправив сам себе, — бо після зустрічі з Ніною Іванівною Карпачовою, Уповноваженою з прав людини, я знову ожив душею і повірив, що мого сина, громадянина України, Ніна Іванівна поверне на Батьківщину.

МИР ВАШОМУ ДОМУ!

► Адреса для добрих справ

Онука Олексія виховую сам

Шановна редакціє, я ваш давній передплатник. Газету читаємо разом з онуком Олексієм, йому 17 років. Олексу я виховую сам. Онук дуже любить музику, мріє про магнітофон. Але нам дуже бракує грошей. Дозволити собі таку техніку не можемо. Можливо, ваші читачі зроблять добру справу і допоможуть здійснитися мрії. А може, хтось поділиться з ним одержиною 48-го розміру і взуттям 43-го.

Петро ЖОВТОВРЮХ,
інвалід Великої
Вітчизняної війни.

Черкаси.

Врятовують коні. Подаруйте!

Ми ще молоді і хочемо жити. Працюємо ми з чоловіком у колгоспі — я доярка, він будівельник. Працюємо щодня, але через відсутність заробітної плати ми впали у відчай, потонули в безвиході... За все навколо треба платити: за електроенергію, за ліки, ще й лікарів дай. У нашій родині підрастають двійко синів-школярів. Тож крізь сльози мудруеш: за які гроші купити зошити?..

У вашій газеті часто пишуть про добробут і злагоду в нашій українській спільноті. Тож нехай «щасливе панство» поділиться та допоможе нам придбати пару коней. Адже заступом город не перекопаєш. А з кінями ми сяк-так проживемо. Це не просто лист, це крик зневіреної душі! Допоможіть, добрі люди!

Ірина РЯБЧЕНЮК.

Коритища
Новгород-Волинського району
Житомирської області.

Адреси авторів у редакції. Тел.454-86-44.

Повернути сина

зумом не обділений, отже, якби він не хотів... Не в посилці ж його відправили до Іспанії.

Так, очевидно, думаю не тільки я. Проте це — зворотний бік медалі. А висновок як на долоні: неповнолітнього громадянина України незаконно вивезли за її межі, і винні мають нести відповідальність.

Марія ДАВИДЕНКО.

На знімках: батько і син ще до подій; Валентин Колодязєв на прийомі у Ніни Карпачової.

Фото
з архіву «ГУ».

► Домашній адвокат

«І голова може»-2

Прочитав консультацію «І голова може». Вона мені допомогла, бо в нашій сім'ї чомусь постійно відмовляли в посвідченні різних документів, зокрема заповітів. Підкажіть ще, скільки коштуватиме посвідчення заповіту?

Пенсіонер.

Одеська область.

Нагадуємо, що голова сільської ради відповідно до Закону України «Про нотаріат» має право посвідчувати заповіти. Якщо бажаєте заповісти майно, то треба звернутись до голови сільської ради. При собі треба мати свій паспорт та бажано документ, який посвідчує особу, на користь якої заповідаєте майно, а також документи, що підтверджують ваше право на майно. Заповіт складається у письмовій формі із зазначенням місця і часу його складення та скріплюється вашим підписом. Якщо ви внаслідок хвороби або з інших поважних причин не можете власноруч підписати заповіт, то у присутності голови сільської ради заповіт може бути підписаний іншою особою (крім особи, на користь якої ви заповідаєте майно).

Скласти та посвідчити заповіт ви можете й у будь-якого нотаріуса (державного чи приватного). За посвідчення заповіту згідно з декретом Кабінету Міністрів України «Про державне мито» потрібно заплатити державне мито в розмірі 0,05 неоподаткованого мінімуму доходів громадян — це 0, 85 гривні. Нотаріальні послуги платні, а тому треба буде заплатити за бланк заповіту, за оформлення тощо.

Рубрику веде
юрисконсульт
Світлана
ВОРОНІНА.

Ниткою Аріадни була пошта

Шлюб золотої проби

Цю сімейну історію мені розповіли батьки і тітка. Трапилося все в роки Великої Вітчизняної війни. Йшов липень грізного 1941 року. Фашистські війська захоплювали дедалі більшу територію. Разом із заводами і фабриками багатьох працівників евакуювали у глиб країни. Мого батька Івана Кириловича Калнауза, викладача Миколаївського педагогічного інституту, призвали до Червоної Армії. Мати, Клавдія Олександрівна Різер, тоді тільки-но закінчила педінститут, а мені минав усього сьомий місяць. Уся наша родина разом із тіткою і прабабою виїхала потягом з Миколаєва до Кривого Рогу, де жили батьки мами. На станції Апостолове батько попрощався з нами і рушив на фронт. Перед розлукою, передбачаючи можливу евакуацію, батьки домовилися писати одне одному листи на головпоштамт міста Нижній Тагіл з проханням до працівників пошти пересилати їхні листи адресатові.

Дивізії гітлерівців наближалися до Кривого Рогу. У серпні 1941 року ми евакуювалися на Урал. Тільки в грудні 1941-го мама одержала першу довгождану листівку, переправлену працівниками нижньотагільського головпоштамту. Батько писав, що був поранений у бою під Павлоградом, лікувався в госпіталях Астрахані й Горького.

Південний фронт, важкі бої, відступ, переправа через Кер-

ченську протоку. Знову бої, реформування, інші частини, нові адреси... І більше року ніяких звісток про родину: чи живі, чи евакуювалися, де? У серпні 1942-го в батька знову поранення, тяжка контузія і госпіталь у Кисловодську. Якось у ідальні госпіталю батько розговорився із сусідом. З'ясувалося, що він із Кривого Рогу і його родина теж евакуювалася на Урал. Сусід написав листа своїм рідним, у який вклав і звісточку від батька

з проханням розшукати його сім'ю.

Одного разу мама прибігає додому в сльозах і тримає в руках цей лист! Виявилося, що ми жили в сусідніх будинках! Ще один щасливий збіг. Так ми одержали другу звісточку від батька. Але Кисловодськ уже був окупований німцями... І знову потягнулися довгі дні й ночі тривоги, чекань і надій.

У зв'язку зі швидким наступом фашистів на Північний Кавказ батькові, як і багатьом недолікованим, але ходячим пораненим, дали відпустку з правом проходження медкомісії при місцевих військкоматах. І почалася довга й важка дорога до родини на Урал. З Кисловодська до Моздока пішки, відтіля до Махачкали машиною, через Каспійське море пароплавом до Кисловодська, потім через Середню Азію на Урал... І в жовтні 1942 року він постукав у двері нашої квартири. Контужений, глухий, але живий!..

Так маленька поштова листівка, вчасно переправлена працівниками нижньотагільського

поштамту, стала сполучною ланкою у великому ланцюжку випадків і збігів. Вона допомогла моїм батькам знайти одне одного в кромішнім пеклі війни.

Дотепер моя тітка Наталя Олександрівна — очевидець тих подій — згадує з великою вдячністю працівників нижньотагільського головпоштамту, які сумлінно й душевно виконували свою роботу.

Після визволення Миколаєва у квітні 1944 року моїх батьків відкликали до Миколаєва. І ще багато років вони викладали в

педінституті. На жаль, тата не стало в 1997 році. У любові й злагоді вони прожили разом майже 57 років. Сусіди і рідні, знайомі і співробітники не переставали дивуватися їхнім ніжним почуттям і взаємній турботі. А ми, діти, брали з них приклад.

В'ячеслав КАЛНАУЗ.

Миколаїв.

На знімку: у квітні 1990 року Клавдія Різер та Іван Калнауз зіграли золоте весілля.

Фото з сімейного альбому.

Подарунок Піросмані

Човела

Творчість читачів

Удень її обтягнуте купальником тіло валялося в закутку покинутого пляжу. А ночі, вбране у траурно-чорну сукню, з'являлося біля дверей найшикарнішого в Ялті готелю «Ореанда». Проте вона трималася відокремлено. Адже недарма позаочі навіть «англомовні» конкурентки називали її міністерською дівкою. А чергові, що патрулювали маршрут її нічного життя, брали під козирок...

Я теж посміхався. Мене вабила до неї не так її зовнішність, як потаємні лабіринти її близьких до мого світосприйняття думок. Навряд чи хто здогадувався, чому лише зі мною вона віталася своїм напрочуд чистим голосом:

— Добридень, художнику!

— І тобі теж доброго здоров'я! — відповідав я їй, потопавши в несподіванні потоках завмираючої радості.

А вона не оберталася. Забирала з собою скромний букетик гірських ромашок, який я щоразу приносив для неї з Лівадії. Я там мешкав і працював прибиральником пляжу. А кам'янисті уступи пляжу разом із виноградниками прикрашали первозданні зарості цих ромашок. От вони нас і познайомили. Однак перший букетик вручив Есмеральді (так прозвали її художники на набережній) не я. Якись заїжджі іноземці бігли за нею, не помічаючи нікого і розмахуючи гаманцями. Один із цих недоумків за сотню гривень (вартість професійного портрета в Ялті) випросив у мене оберемок ромашок. Дивно, але квіти звору-

Анрі де Тулуз-Лотрек. Туалет. 1896 р.

шили її душу. Відтоді їх Есмеральді дарував я...

Одного разу вона цілком серйозно сказала:

— Якщо я тобі подобаюся — бери мене за дружину!

— Ну що ти так, любя, — подивився я в її очі, які стали блискучими, — в тебе ще все попереду. Ти така гарна, розумна... І мені не в дружини, а

в невістки більше підходиш. Тобі тоскно, я тебе розумію. Адже я такий самий, як ти: дечому хотів би в пику плюнути — але маляуно...

— А де твоя домівка, дружина?

— Як тобі сказати... Їй, напевно, кохати було не дано від народження. А я п'ятнадцять років писав книжки!

— І що... жодної не видав!? — подивилася на мене очима, в котрих я побачив свого ймовірного читача. Ймовірного тому, що я справді не зміг видати жодної своєї збірки. Хоча ставав на коліна майже перед усіма чиновниками, які обіймали такі посади, що могли б допомогти мені. Щоправда, останньому зробити добру справу передвибірні перегони не дали змоги. «Допоможемо!» — пообіцяв. Та шойно цей пройдисвіт видерся на столичну коняку, як про мене він забув. Проте однак краще з мого живопису, подароване на знак майбутньої подяки, його штабісти все-таки прихопили... Вже не пишу і не нарікаю. Плюнув на свій обов'язок перед небесами і «бомжем» приїхав до Ялти малювати цих чиновників на пляжах. Адже їм влади і грошей мало — хочуть вічності...

В очах Есмеральди іноді ТАКЕ беззвучно воляло, що я і підходити до неї побоювався. А надто вранці, коли до «Ореанди» хвостаті кортежі сповзалися. Шкода мені було її, по-

справжньому шкода. Сказав якось їй про це. Так вона мені як дала ляпаса дала:

— Таких, як я, жаліти не треба! Ти ліпше поспівчувай початківкам біля «Мак-Дональдса», яким ці тварюки за п'ятигривневу закуску віддаються пропонують! Мені теж колись пропонували. Поки англійську вивчати не почала. Тепер «палаци» дарують... І годі, і відцепися, прошу. Усі ви однакові!

Але я вирішив довести інше. Я пробачив їй і майже тиждень на набережну не потикав носа — малював її портрет з пам'яті у своєму відлюдницькому сарайчику. Вона була як жива, як справжня. І очі казали таку правду, від якої і на тому світі не можна сховатися. Поніс показувати. Чекав до ранку даремно. Потім за «Еспаньолою» подарував той портрет хвилям.

Я все зрозумів: поруч на камінні валялося шмаття від чорної сукні, котру, як мені сказали, якась ненормальна на собі розірвала. Мало того: обірвала клумбу навпроти «Ореанди» і дарувала всім перехожим ромашки. Казала, що вони від Піросмані... Більше ніхто не бачив її в Ялті. Хоча я й досі відкладаю олівець і папір та шукаю її поглядом. А коли з гір за будинками, що чорніють у сутінках, починають насуватися хмари, — по-особливому прислуховуюся, завмираю.

Чекаю, коли мою душу покличе чистий голос:

— Добридень, художнику!..

Анатолій АПЧЕЛ.

Аптека на столі

Овочі:

в міру — лікують,
надміру — шкодять

(Закінчення. Початок у №146 за 7 серпня ц.р.)

Огірки. Добре втамовують спрагу, корисні людям з підвищеною кислотністю, під час запалення сечового міхура. Виганяють сечу, каміння та пісок із нирок і сечового міхура. Очищають судини.

Піпа. Дуже поживна. Лікує кашель, пом'якшує груди і кишковик, поліпшує зір, збуджує апетит.

Часник. Особливо корисний свіжий часник. Він розчиняє в'язкі речовини, очищає шлунок і суглоби, розріджує кров, має сечогінні та потогінні властивості. Нейтралізує вплив неякісної води і поганого повітря. Часник очищає горло, корисний для ясен і зубів, а також при більшості нервових захворювань. Зловживання часником може призвести до головного болю і шкідливе для очей.

Буряки. Очищають кров. Відривають густу лімфу від стінок шлунка й кишечника. Найкращою частиною буряків є листя зі стеблами, особливо червонуваті. Буряки корисні при хворобах нирок, сечового міхура та геморої.

Мал. Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

Ягідні місця

Усі — до лісу!

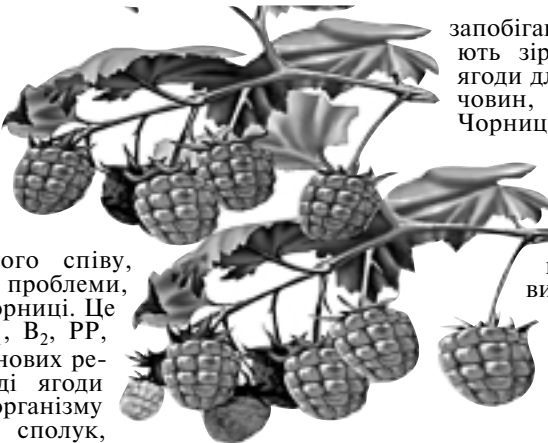
Головне — знайти час, зуміти відірватися від роботи, домашніх справ, вирватися з рутини буденності, й казкове перевтілення обов'язково відбудеться. Вражень вистачить до наступних вихідних, а вітамінних запасів — до наступного року.

Ліс гостинно зустріне смачними ягодами. Насамперед дикорослою малиною. Її плоди мають виняткові дієтичні властивості й особливий аромат. Містять вітаміни А, С, В, ефірні олії. Народна медицина рекомендує використовувати ягоди і гілки при застуді, грипі, як жарознижувальний засіб.

У хащах заховалася ожина. Цю корзинку міне-

ральних речовин, вітамінів С, Є і каротину здавна цінують як кровоочищувальний засіб. А про смакові властивості ожини годі й розповідати.

Наслухавшись пташиного співу, позабувши всі свої земні проблеми, натрапляєте на галявину чорниці. Це джерело вітамінів А, С, В₁, В₂, РР, мінеральних солей і пектинових речовин. У свіжому вигляді ягоди сприяють виведенню з організму шкідливих радіоактивних сполук,

запобігають розвиткові сілікозу, поліпшують зір. Також велике значення мають ягоди для нормалізації процесів обміну речовин, лікування подагри і ревматизму. Чорницю можна посушити, заморозити, перетерти з цукром. І хай не засмучують брудні руки після її збирання, вони легко відмиються лимонним соком.

Час спливає непомітно. Кошик з ягодами повний. І вже на виході, просто так, для душі, прихопіть із собою часточку лісу — букет екзотичних квітів.

Оксана КАЛУГІНА.

Мал.

з архіву «ГУ».

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».
ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.10 До Дня незалежності України. Прем'єра відеофільму «Дніпровський меридіан».

09.45 Військовий парад, присвячений 12-й річниці незалежності України.
11.00 Відкрий для себе Україну.
11.05 Здоров'я.
11.30 Дорогами України. Львівська область.
11.55 Подорож у дитинство.
12.25 Аеросалон.
12.45 Сільський час.
13.30 Діловий світ. Тиждень.
14.00 Упродовж святкового дня.
14.10 Знак Благодаті.
14.40 Для тих, хто вдома.
15.00 Новини.

15.20 Док. серіал «Легенди футболу». Марадона. 1,2 частини.
16.20 Відеофільм-концерт «Спогади про майбутнє». 1 частина.
17.25 Перехрестя.
17.50 Чемпіонат світу з легкої атлетики.
19.00 Новини.
19.10 Відеофільм-концерт «Спогади про майбутнє». 2 частина.
20.20 Бінго Бум Лото.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.40 Відеофільм-концерт «Спогади про майбутнє». 3 частина.

23.00-01.18 ТРК «Ера».
ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.20 Чемпіонат світу з автоперегонів «Формула-1». Гран-прі Угорщини.
03.20 Футбольні діалоги.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.00 Авторський проект О. Марченко «Імена».
10.50 Телефортуна.
11.30 Відеофільм «Творчі Незалежності».

КДРТРК

12.00 На своїй землі.
12.35 Люди і долі.
12.55 Оплески, оплески.
13.15 Освіта для лідерів.
13.25 Наодинці з музикою.
13.35 Світ авіації і туризму. Новини.

13.45 Шлях до успіху.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Бокс по-справжньому. Хосе Наварро — Хав'єр Кінтрон.

08.05 Прихована камера.
09.00 Лото-забава.
14.00 Дісней. Мультсеріал «Міккі Маус та його друзі».

14.30 Дісней. Мультсеріал «101 далматинець».

15.00 Перший мільйон.
16.10 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Золото партії».

17.50 Супершоу «Найрозумніший». «Лікарі».

19.30 Аншлаґ, аншлаґ.
20.25 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «День незалежності».

23.00 Бокс по-справжньому. Хосе Наварро — Хав'єр Кінтрон.

00.00 Футбол. Суперкубок Іспанії. «Реал» (Мадрид) — «Майорка».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

06.00 Погода.

06.05 Худ. фільм «Вавилон ХХ».

07.40 Академія сміху.

08.15 Худ. фільм «Пропала грамота».
09.45 Прокинься і співай.
10.50 Караоке на майдані.
11.25 Все для тебе.
12.00 Мелорама.
12.35 Інтелект-шоу LG-Еврика.
13.30 Худ. фільм «Прощання з Каіром».
15.45 ВВС. «Жива природа».
16.50 Концерт С. Ротару «Я тебе так само кохаю».
18.25 Худ. фільм «Рік теляти».
20.00 Подоробиці.
20.15 Худ. фільм «Шахраї».
22.15 Концерт до Дня незалежності.
23.50 Прем'єра. Фільм К. Муратової «Чеховські мотиви».

ІСТV

05.20 Худ. фільм «Небезпечний вік».
06.50 Погода.
06.55 Серіал «Прикрий мене!».
07.45 Погода.
07.50 Мультсеріал «Харрікени».
08.20 Серіал «Найгірша відьма».
08.50 Худ. фільм «Таємниці мадам Вонг».

10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.

10.30 Коронна страва.
11.15 Квартирне питання.
11.55 Галопом по Європах.

12.45 Факти. День.
13.00 Україна енергетична.
13.35 Худ. фільм «Савраска».

14.50 Худ. фільм «Мистецтво війни».

16.55 Худ. фільм «Весна на Зарічній вулиці».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.00 Худ. фільм «Гаррі і Гендерсони».

20.55 Худ. фільм «Сезон полювання».

23.00 Автопарк. Парк автомобільного періоду.

23.35 Спортпрогноз.
23.40 Штрафний удар.

00.05 ДКТ представляє. Світ комп'ютера.

00.40 Кентавр.

МОВЛЕННЯ НА КИЇВ І ОБЛАСТЬ

01.00 Худ. фільм «Пограбування».

03.30 Худ. фільм «Таємниці мадам Вонг».

СТБ

06.45 «Перехоплення» з М.Фоменком.
07.20 Серіал «Сутю англійські вбивства». «Смерть під чужим ім'ям».

08.10 Лише одна мить свободи. «Празька весна». 35 років потому.

09.10 Прогноз погоди.
09.15 Ні пуху ні пера.

09.35 «Фестиваль феєрверків».
10.00 «На перший погляд».
Америка. День незалежності.
10.25 Прогноз погоди.
10.30 Худ. фільм «Таємниця Золотого Храму».

НОВИЙ КАНАЛ

07.40 Церква Христова.
08.00 Телепузики.

08.25 Мультсеріал «Каспер і янголи».

08.55 Мультсеріал «Завойовник Зім».

09.25 Серіал «Нові пригоди сімейки Адамсів».

09.55 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.

10.35 Мультфільм «Кролик Плюшик».

11.05 Худ. фільм «Справжній король Ар».

12.50 Худ. фільм «Жандарм та інопланетяни».

14.35 Худ. фільм «Бешкетник».

16.25 Худ. фільм «Великі дівчатка не плачуть, вони дають здачі».

18.30 Спецрепортер.

19.00 Худ. фільм «Службовий роман».

22.10 Незалежність. Український варіант. 1 частина.

23.10 Гол!

23.55 Худ. фільм «Вій».

01.10 Худ. фільм «Жандарм та інопланетяни».

02.35 Худ. фільм «Великі дівчатка не плачуть, вони дають здачі».

04.20 Незалежність. Український варіант. 1 частина.

05.10 Худ. фільм «Вій».

06.20 Худ. фільм «Справжній король Ар».

ГРТ

07.00 Новини.

07.15 Серіал «Вавилонська вежа».

09.00, 11.00 Новини (із субтитрами).

09.15 Армійський магазин.

09.45 Дог-шоу.

10.25 Комедійний коктейль.

11.15 «Непутні нотатки» з Д. Криловим.

11.35 Доки всі вдома.

12.15 У світі тварин.

12.55 Мультсеанс.

13.10 Великі батьки. М.Озеров.

13.40 «Новий день». Док. фільм «Російська Італія».

РТР

05.00 Худ. фільм «Додумався, вітаю!».

06.25 Мультфільми «Повернення блудного папуги», «Плутанина».

06.40 Дитячий серіал «Дракоша і компанія».

07.05 Студія «Здоров'я».

07.35 «Збірна Росії». Спортивна програма.

08.05 ТБ Бінго-шоу.

08.25 Вісті-Москва. Тиждень у місті.

09.10 Містечко.

09.40 Сто до одного.

10.35 Худ. фільм «Манія величчя».

12.50 «Ха». Маленькі комедії.

13.00 Вісті.

13.20 Світ на межі.

13.55 Кімната сміху.

14.50 Чемпіонат світу з автоперегонів у класі «Формула-1».

Гран-прі Угорщини. Кваліфікація. Трансляція з Будапешта.

17.00 «Ха». Маленькі комедії.

17.20 Худ. фільм «Голий пістолет-2 1/2. Запах страху».

19.00 Вісті.

19.25 Худ. фільм «Ширлі-мирлі».

22.10 Худ. фільм «Крик-2».

00.35 Легка атлетика. Чемпіонат світу. Трансляція з Парижа.

01.35 XI Фестиваль російського кіно «Вікно в Європу».

02.20 Серіал «Сім днів».

03.15 Канал «Євроньюс».

НТБ

05.05 Худ. фільм «Ульотні шалапути».

06.35 Полундра!

07.00, 11.00, 15.00, 18.00 Сьогодні.

07.20 Серіал «Блакитне дерево».

08.00 Док. серіал «Бурхлива планета».

09.00 Лотерея «Куля удачі».

09.15 Серіал «Любов удівця».

10.15 Рослинне життя.

10.50 Граємо в «Кено».

11.15 Чинник страху.

12.05 Худ. фільм «Самотнім надається гуртожиток».

13.50 Смачні історії.

14.05 Своя гра.

15.20 Жіночий погляд.

15.55 Худ. фільм «Лох-Несс».

18.35 Серіал «Агент національної безпеки-2».

19.45 Худ. фільм «Розбірка в Бронксі».

21.45 Худ. фільм «Джозі Уейлз — людина поза законом».

00.15 Серіал «Безсмертник».

Програма друкуються з електронної версії, наданої газетою «Говорить і показує Україна».

Триває передплата

на «Голос України»

Передплатні індекси:

для індивідуальних

передплатників — 40224,

для підприємств і організацій — 60955.

ПРОГРАМА ТЕЛЕБАЧЕННЯ

НА

18 — 24 СЕРПНЯ

Голий тил у «милі»

ТБ-РЕПЛІКА

То нас від'єднують від іноземних каналів. То займаються епігонством стосовно чужих програм: потворно і непрофесіонально, щоб виховувати нас на «своєму», на такому, яке воно є.

А чому б, приміром, з патріотичних міркувань не почистити українські канали від бездарних імпортних — тих самих російських — програм? Почати можна з «Дівчих сліз» (у нас виходить на ІСТV) — невдало клонованого «Принципу доміно». Щоб українські діти не усвідомлювали змалку: для ведення ТБ-шоу можна бути недорікуватим, статичним, не дуже розумним і необдарованим. Можна навіть матюкнутись в камеру і нічого тобі за це не буде.

Достатньо бути просто симпатичними вогняними мулатками і вершко-

вими білявками, хоча цей не професія.

А ще можна із найблагородніших почуттів провести ризикований експеримент: повикидати російські серіали із нашого телепростору. Ось-ось осінь на дворі з'явиться, і патронташі нового «мила» з-за кордону не змусять на себе чекати. А їх дуже вигідно розчиняти рекламою — нашою, зрозуміло. І коли осінній серіальний марафон глядач здійснюватиме російськими теледоріжками, український рекламодавець може залишитись з носом...

Правда, мабуть, на боці тих, хто вважає неспоживними ані наші передачі, ані «іхні». Бо, за великим рахунком, дивитися нічого. Ні завзятим патріотам, ні малосвідомим обивателям.

Ольга КРАСОВСЬКА.

Без відповіді

Завтра ввечері поприростають до екранів прихильники «Пісні-2003» на «Інтері».

Дивний феномен — цей довгограючий проект і ці глядачі-слухачі. Треба докрутити несвіжу пісню до такої межі, що вивертає вже на перших звуках вступу. А потім зібрати ці «нудотики» в одному залі, знову все це слухати і захоплюватись до поросячого вереску. Хлебніковою, АLEGROвою, Орбакайте, Лещенком... Їх там багато. І в цьому їм можна позаздрити. Кого, даруйте, з наших виконавців і в якій кількості можна було б зібрати з їхніми «нудотиками»?.. І щоб крутити до нестями? І слухати, слухати?.. Запитання без відповіді.

К. Орбакайте

у МОРІ

інформації

серед

дрібної

рибинки

і риби великої

телебачення —

КАШАЛОТ

О! ТБ

АНОНСИ

Кращі з кращих

ІСТV, понеділок, 19.55

Ерік Робертс

Бойовик. П'ятеро молодих спортсменів мають забути про свої суперечки, амбіції й особисті проблеми, щоб єдиною командою захищати честь національної збірної США з карате на міжнародних змаганнях.

Адже супротивник дуже розумний і досвідчений — це національна збірна Корей...

Реж. Роберт Редлер. У ролях: Ерік Робертс, Саллі Кіркланд, Філіп Рі, Джеймс Ерл Джоунс, Кристофер Пенн.

На кордоні

ІСТV, вівторок, 22.20

Детектив. Кохання, секс, гроші — такий «джентльменський» набір. Коли немає грошей, ти вже не можеш вважати себе справжнім чоловіком. Виходить, треба будь-що дістати їх. Якщо ти — охоронець банку, а дружина боса — твоя коханка, то розв'язати проблему зовсім неважко... принаймні так видається на перший погляд.

Реж. Боб Мішировскі. У ролях: Каспер Ван Дін, Брайан Браун, Камілла Овербай Руз, Деніел Болдуїн.

Брайан Браун

Морська піхота

Новий канал, четвер, 21.30

У Боснії під час бойової операції із захоплення лідера чеченських бойовиків Володимира Антонова загинули одинадцятьох американських морських піхотинців і двоє потрапили в полон. Заради врятування своїх хлопців полковник Енцлоу іде на угоду з урядами

США та Росії й формує бойовий підрозділ під командуванням лейтенанта Евєрта. Хлопці переправляються до Чечні, де спільними зусиллями з групою майора Дмитра Кириленка мають захопити і знешкодити Антонова...

Реж. М. Ропер. У ролях: Б. Коттон, Л. Монсон, Е. Боуен, Ф. Селлоу, Т. Мартін.

Золото партії

Канал «1+1», неділя, 16.10

Продовження фільму «Охоронець». Гостросюжетний бойовик про пригоди охоронця, який кинув виклик мафії. Повернувшись після ув'язнення, герой переконується, що мафія, котра проникла до найвищих владних сфер, сильна, як і раніше. Її могутність куплено і підживлено грошима з секретних рахунків — «золотом партії»...

Реж. А. Іванов. У ролях: В. Литвинов, А. Мартинов, М. Прокопович, М. Баклан, Т. Косач-Бриндіна, А. Горбунов.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.20 Для тих, хто вдома.
09.35 Ситуація.
09.50 Калейдоскоп.uk
10.25 Зірки, на сцену!
11.00 Служба розшуку дітей.
11.15 Док. фільм «Самураї».
12.20 Для тих, хто вдома.
12.35 Абетка безпеки.
12.40 Служба розшуку дітей.
12.45 Інформотерапія.
13.05 Закон є закон.
15.00 Новини.

15.15 Для тих, хто вдома.
15.45 Надзвичайна ситуація.
16.10 Закон є закон.
16.20 Музична програма.
16.50 До Дня незалежності

України. Історія Української державності. (1983—1991 рр.).

17.20 Дзеркало.
17.50 Нашадкам на згадку.

КДРТРК

18.00 Інформаційно-аналітична програма «Україна: день за днем».

19.00 Новини.
19.10 Вікно в Америку.
19.30 Новини. Діловий світ.
19.40 Саме той.
20.00 Серіал «На вістрі ножа».
20.50 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.20 Світ спорту.
21.35 До Дня незалежності України. Ракурс.
21.45 Ситуація.
22.00 Наш футбол.
23.00—01.18 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.20 Служба розшуку дітей.
01.30 Еготе́ра.
01.50 Худ.фільм «Чорна Пантера і Білий Медвідь».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

10.10 У світі хороших новин.
10.35 Служба розшуку дітей.
10.45 Ситуація.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»

11.00 Музеї України. Музей культурної спадщини.
11.20 До 250-річчя Євпаторії. «На кому світ тримається. Маленький концерт на великому узбережжі».
11.45 Межиріцький монастир.

КДРТРК

12.00 Музичні історії.
12.20 З поверненням.
12.50 Хіт-базар.
13.15 Історія однієї картини.
13.25 Медичний центр «Довіра».
13.30 Мультфільм.
13.45 За київським часом.
13.45 Наодинці з музикою.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 Інформаційно-розважальна програма «Сніданок з «1+1».
07.02 ТСН.
07.30 Серіал «Утікач».
09.00 Серіал «Дні нашого життя».
14.00 Серіал «Уокер — техаський рейнджер».
15.00 Стати зіркою.
15.55 «Єралаш».

16.10 Серіал «Обережно, модерн».
16.45 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Вимушена помста».
18.30 Серіал «День народження Буржуя-2».
19.30 ТСН.
19.55 ТСН. Проспорт.
20.05 Серіал «Каменська-2».
21.10 Серіал «Кріт».
22.20 Док. фільм «Червоний терор». «Документ».
23.45 ТСН.
00.05 Худ. фільм «Чоловік легкої поведінки».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

Профілактика з 06.00 до 14.00
14.00 ВВС. Жива природа.
15.00 Мультсеріал «Тунсільванія».
15.20 Худ. фільм «Три мушкетери».
17.15 Худ. фільм «У коханні та на війні».
18.00 Новини.
19.20 Кримінал.
20.00 Інформаційний канал «Подоробиці».
20.30 Серіал «Дронго».
21.30 Серіал «Кріт-2».
22.35 Худ. фільм «Зниклі без вісти».

00.30 Проект-**F**.
01.05 Серіал «Недоторканні».
02.05 «Остання цитадель». Справжній детектив.
02.30 Серіал «Інші».
03.10 Погода.
03.20 Худ. фільм «Зниклі без вісти».

04.55 Серіал «Надзвичайна подія».
05.40 Мультфільм.

ІСТV

05.00 Ранкова музика.
05.40 Серіал «Досьє детектива Рокфорда».
06.30 Служба розшуку дітей.
06.35 300 сек/год.
06.45 Серіал «Конан».
07.45 Факти. Ранок.
07.50 Ділові факти.
08.00, 09.05 Спорт.
08.10 300 сек/ год.
08.20 Каламбур.
08.55 Факти. Ранок.
09.10 Погода.
09.20 Мультфільм.
09.25 Дівочі сльози.
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.20 Худ. фільм «Казки старого чарівника». 1 серія.
11.40 Серіал «Королева Марго».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Ліворуч від ліфта».

14.40 Мультфільми.
15.05 Мультсеріал «Мумії живі».
15.25 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».
15.55 Серіал «Конан».
16.50 Серіал «Ві-Ай-Пі».
17.45 Дівочі сльози.
18.45 Факти. Вечір.
19.05 Погода.
19.15 Серіал «Комедійний квартет».
19.50 Худ. фільм «Кращі з кращих».
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.15 Погода.
22.20 Худ. фільм «Штурмовик».

00.05 Серіал «Ві-Ай-Пі».
00.55 «Третя зміна» представляє. Худ. фільм «На кордоні».
МОВЛЕННЯ НА КИЇВ І ОБЛАСТЬ
02.40 «Третя зміна» представляє. Худ. фільм «Казки старого чарівника». 1 серія. Серіал «Комедійний квартет».

СТБ

06.40 Прогноз погоди.
06.45 Серіал «Магія трояндового саду».
07.35 Маски-шоу.
08.05 Серіал «Чортеня».
09.00 Худ. фільм «Стомлені сонцем».
11.35 Дім.
12.40 Худ. фільм «Синдикат-2».
14.00 «Вікна». Новини.
14.10 Серіал «Петербурзькі таємниці».

15.20 Серіал «Магія трояндового саду».
16.30 Серіал «Жулі Леско».
17.35 Рослинне життя.
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Маски-шоу.
19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.25 Прогноз погоди.
19.30 Серіал «Суперпожежа».
20.40 «Вікна». Бізнес.
21.00 Дім.
22.00 Худ. фільм «Збирач податків».
00.00 Серіал «Жулі Леско».
01.05 Прогноз погоди.
01.10 Ні хвоста ні луски.
01.30 Худ. фільм «Синдикат-2».
02.45 Худ. фільм «Точка падіння».

НОВИЙ КАНАЛ

Профілактика.

14.00 Серіал «Андромеда».
14.45 Мультсеріал «Пуччіні». 1 серія.
15.05 Мультсеріал «КітПес».
15.30 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».
15.55 Мультсеріал «Злюки бобри».
16.20 Серіал «Бунтівний шлях».
17.10 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
18.05 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.25 Серіал «Кобра 11».
20.25 «Вікна» з Д. Нагієвим.
21.20 Легкі новини.
21.21 Худ. фільм «Застава в горах».

23.15 Репортер.
23.40 Серіал «Неш Бріджес».
00.35 Служба розшуку дітей.
00.40 Спецрепортер.
01.00 Серіал «Баффі — переможниця вампірів».
02.00 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.

ГРТ

11.00, 14.00 Новини (із субтитрами).
11.15 Серіал «Лялька».
12.45 «Єралаш».
12.55 Велике прання.
14.00 Новини (із субтитрами).
14.20 Серіал «Інше життя».
15.25 Док. фільм «Замовлення на самогубство». Справа 2002 року.
15.50 Серіал «Розв'язка петербурзьких таємниць».
17.00 Новини.
17.25 Сміхопанорама.
17.55 Останній герой -3.
19.00 Прем'єра. «Таємниці століття». Прокляття золота інків.

20.00 Час.
20.30 Серіал «Сищик без ліцензії».
21.35 Серіал «Інше життя».
22.40 «Новий день». Підводний світ Андрія Макаревича.
23.10 Серіал «Сімнадцять миттєвостей весни».
00.30 Нічний «Час».
00.55 «Новий день». «Теорія неймовірності». «Сни і сновидіння».
01.20 Серіал «Розв'язка петербурзьких таємниць».
02.15 Велике прання.
03.35 Сміхопанорама.
03.55 Серіал «Сімнадцять миттєвостей весни».
05.05 Серіал «Салон краси».
05.55 Серіал «Інспектор Деррик».

РТР

04.00 Добрий ранок, Росіє!
07.45 Худ. фільм «Голий пістолет».
09.25 «Ха». Маленькі комедії.
09.40 Вісті. Чергова частина.
10.00 Вісті.
10.30 Вісті-Москва.
10.50 Коротке замикання.
11.50 Експедиція.
12.50 Вісті. Чергова частина.
13.00 Вісті.
13.10 Вісті-Москва.
13.30 Що хоче жінка.
14.30 Серіал «Сімейні таємниці».
15.30 Вісті. Чергова частина.
15.40 Вісті-Москва.
16.00 Вісті.
16.10 Худ. фільм «Громадянин начальник».
17.05 Серіал «Лінія захисту».
18.00 Серіал «Комісар Рекс».
19.00 Вісті.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малюки!
19.55 Серіал «Каменська. Шістки вмирають першими». 1 серія.

21.00 Серіал «Марш Турецького-3. Хто стріляє останнім? 1 серія.

22.00 Вісті+.
22.20 Вісті. Чергова частина.
22.40 Худ. фільм «Подорожні».
00.25 Футбол Росії.
01.00 Худ. фільм «Коханка».
02.45 Дорожній патруль.
03.00 Канал «Євроньюс».
03.45 Вісті. Чергова частина.

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
07.50 Серіал «Агент національної безпеки-2».
09.00 Сьогодні ранком.
09.20 Худ. фільм «А спати з чужою дружиною добре?!»
11.00, 14.00, 16.00, 18.00, 00.00 Сьогодні.
11.35 Країна порад.
12.40 Серіал «Агент національної безпеки-2»
13.50 Кримінал.
14.35 Принцип доміно.
16.25 Серіал «Швидка допомога».
17.25 Увага! Розшук.
18.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».
19.45 Серіал «Кріт».
21.00 Країна і світ.
21.35 Серіал «Клан Сопрано».
22.50 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».
00.20 Док. фільм «Росія в глобальному світі: плата за вхід».

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.15 Зірки, на сцену!
09.45 Дитяча лінія.
10.10 Автопілот.
10.30 Інновація.
10.45 Подружки.
11.15 Хто в домі хазяїн?
11.35 Кордон.
11.50 Для тих, хто вдома.
12.05 Панорама (з англ. субтитрами).

12.25 Край.
12.50 Classic-прем'єр з Тетяною Міленіною.
13.20 Милосердя.
13.40 «Моя зоря». Творчий вечір А. Матвієнка. 1 частина.
14.40 Новини.
15.00 УРОЧИСТОСТІ З НАГОДИ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ. Пряма трансляція з Палацу «Україна».

17.00 Не все так погано...
17.35 Худ.фільм «Дорога на Січ».
19.00 Новини.
19.05 Худ.фільм «Одна жінка чи дві».

20.40 Лотерея «Суперлото», «Кено».
20.50 Мегалот.
21.00 Новини.
21.25 До Дня незалежності України. Авторський проект Оксани Марченко «Імена».
22.10 Чемпіонат світу з легкої атлетики.

23.00—01.18 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.20 Служба розшуку дітей.
01.30 Асоціація професійних видів єдиноборств представляє...

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.00 Чітко і ясно.
10.30 Естрада прем'єр-ліга.
11.00 Пенсійна реформа.
11.30 Людина і закон.

КДРТРК

12.00 Приймальня столичної влади.
12.35 Архімісто.
12.55 Музичні історії.
13.10 Лікар Р. Довженко.
13.15 Пані, панночка, панянка.
13.30 Фольклорама.
13.45 За київським часом.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Серіал «Сьогун».
08.00 Худ. фільм «Доправлено мертвим».
14.00 Дісней. Мультсеріал «Міккі Маус та його друзі».

14.30 Дісней. Мультсеріал «101 далматинець».
15.00 Серіал «Прогулянки з чудовиськами». 3 серія.
15.45 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Залишайтеся з нами».
17.25 КВН. Російська ліга.
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Гумористична програма «Одіссея Романа Карцева».
21.35 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «П'ятий елемент».
23.55 Худ.фільм «Планета Ка-Пекс».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

06.00 Погода.
06.05 Серіал «Королева мечів».
06.50 Мультфеєрверк.
07.35 Моя сім'я.
08.25 Планета здоров'я.
09.00 Смачно з Борисом Бурдою.
09.40 Бадьорого ранку!
10.20 Камера сміху.
11.00 Хто крайній?
11.30 Дискавері.
12.30 Перехрестя кохання.
13.45 Справжній детектив. «Чорний принц».

14.25 КВК. Найкращі ігри.
16.25 Серіал «Коломбо».
18.05 Академія сміху.
18.45 Пісня-2003.
20.00 Інформаційний канал експрес.
20.30 Худ. фільм «Меркурій у небезпеці».
22.40 Худ. фільм «Важкі гроші».
00.25 Погода.
00.30 Худ. фільм «Скелясті гори».
02.20 Худ. фільм «Зрада».
04.05 Худ. фільм «Усе про мого батька».

ІСТV

05.00 Худ. фільм «Перемога».
06.55 Погода.
07.00 Перехрестя.
07.30 Погода.
07.35 Мультфільм.
07.45 Мультсеріал «Харрікени».
08.10 Серіал «Найгірша відьма».
08.40 Худ. фільм «Відеодром».
10.20 Автопарк. Парк автомобільного періоду.
11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
11.01 Худ. фільм «Небезпечний вік».
12.45 Факти. День.
13.00 ДКТ представляє. Світ комп'ютера.
13.40 Худ. фільм «Наліт».
15.10 Худ. фільм «Мисливці за головами».
16.55 Галопом по Європах.

17.45 Серіал «Псі-фактор».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.00 Худ. фільм «Крутий світ».
20.55 Худ. фільм «Мистецтво війни». Перегляд нічних програм дозволено особам, яким виповнився 21 рік.
23.10 Сторінками тележурналу «Плейбой».
23.40 Худ. фільм «Під загрозою скандалу».

01.35 Худ. фільм «Сезон полювання».

МОВЛЕННЯ НА КИЇВ І ОБЛАСТЬ
03.20 Худ. фільм «Перемога».

СТБ

06.30 Рослинне життя.
07.00 Серіал «Суто англійські вбивства». «Смерть під чужим ім'ям».
08.15 Прогноз погоди.
08.20 Худ. фільм «Убивство на Ждановській».

09.55 Прогноз погоди.
10.00 Ви практично здорові.
10.25 Док. серіал «Світ дикої природи».

11.00 X-пансія.
11.20 Дім.
12.20 Прогноз погоди.
12.25 Живе кіно.
12.45 Худ. фільм «Руда Соня».
14.25 Серіал «Суто англійські вбивства». «Смерть під чужим ім'ям».

16.25 Худ. фільм «Спальний експрес».

18.25 Худ. фільм «Відчиніть, поліція!».
20.30 Прогноз погоди.
20.35 Дім.
21.35 Футбол. Кубок Піреллі. «Інтер» — «Реал Сосьєдад».

23.45 Худ. фільм «Чорний янгол-2».

01.50 Худ. фільм «Убивство на Ждановській».

НОВИЙ КАНАЛ

08.00 Телепузики.
08.30 Мультсеріал «Каспер і янголи».
08.55 Мультсеріал «Завойовник Зім».

09.25 Серіал «Кібердівчина».
10.00 Посміхніться. Вас знімають!

10.35 За гроші.
11.15 Мультфільм «Анастасія».
12.40 Худ. фільм «Корона Російської імперії».

15.15 Худ. фільм «Неруйнівний».
16.55 Худ. фільм «Невиправний брехун»

18.30 Репортер.
18.55 Худ. фільм «Бешкетник».

20.45 Худ. фільм «Без компромісів».

22.40 Худ. фільм «Король-рибалка».

01.05 За гроші.

01.35 Худ. фільм «Неруйнівний».

03.00 Худ. фільм «Невиправний брехун».

04.15 Худ. фільм «Без компромісів».

05.55 Мультфільми.

06.15 Мультфільм «Анастасія».

ГРТ

07.00 Новини.
07.15 Серіал «Вавилонська вежа».

09.00, 11.00 Новини (із субтитрами).

09.15 «Новий день». Російський екстрим.

09.45 Док. фільм «Маленькі герої».

10.15 Здоров'я.

11.10 Вищий пілотаж.

автокосмічного салону «Макс».

11.25 Поле чудес.
12.30 Смак.
12.50 Подорожі натураліста.

13.20 Худ. фільм «Курська битва».

15.05 Людина і закон.
15.55, 17.20 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ». Справа № 24 «Пуд золота».1, 2 серії. (17.00 Новини).

18.20 Міжнародний авіакосмічний салон «Макс». Кращі пілоти світу.

20.00 Час.
20.25 Криве дзеркало.
23.20 Реальна музика.

03.50 Худ. фільм «Стріла любові».

01.00 Серіал «Вавилонська вежа».

02.45 Подорожі натураліста.
03.30 Здоров'я.
04.05 Худ. фільм «Курська битва».

05.35 Людина і закон.

06.20 Повернення додому. Ренат Акчурін. Андіжан.

РТР

05.00 День військової слави Росії. Худ. фільм «Хроніка пікіруючого бомбардувальника».

06.20 Дитячий серіал «Дракоша і компанія».

06.45 Золотий ключ.

07.05 Російське лото.
07.35 «Ха». Маленькі комедії.
07.50 Ранкова пошта.
08.20 Сам собі режисер.
09.20 Худ. фільм «Сто тисяч доларів на сонці».

12.00 У пошуках пригод.

13.0

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.20 Для тих, хто вдома.
09.40 Ситуація.

09.50 Стара колекція.
10.20 Служба розшуку дітей.
10.25 До Дня незалежності України. Перший Президент. М. Грушевський.

11.00 «Цей таємничий світ» з А. Дмитруком.
11.25 До Дня незалежності України. Відеофільм «Творці Незалежності».

12.05 Для тих, хто вдома.
12.25 Служба розшуку дітей.
12.30 Закон є закон.

15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
15.45 Нашадкам на згадку.
16.05 Закон є закон.
16.15 До Дня незалежності України. Герої України. Л. Кравчук.

16.50 Надвечір'я.
17.30 Худ. фільм «Гетьманські клейноди».

19.00 Новини.
19.10 Фаза.
19.20 Новини. Діловий світ.
19.30 Саме той.
19.50 «Мелодія двох сердець». 2 частина.

20.50 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.20 Світ спорту.
21.35 До Дня Незалежності України. Ракурс.

21.45 Ситуація.
21.55 Заключний концерт VII Міжнародного конкурсу молодих виконавців ім. В. Івасюка. Частина 2.

22.30 Бути жінкою.
22.50 Служба розшуку дітей.
23.00-01.18 ТРК «Ера».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.10 Право.
10.50 Служба розшуку дітей. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»

11.00 «Такого не може бути. Митрогея».

11.20 У дні шкільних канікул. Фільм-казка «Сьомий перстень чаклунки». 2 серія.

КДРТРК

12.00 Домашній доктор.
12.25 Пілігрим.
12.50 Естафета.
13.15 Мультфільм.
13.25 Лікар Р. Довженко.
13.30 За київським часом.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 «Сніданок з «1+1».
07.02 ТСН.
07.30 Серіал «Сьогун».
07.00 Серіал «Дні нашого життя».
14.00 Серіал «Кріт».
15.00 Стати зіркою.
16.00 Серіал «Обережно, модерн».

16.30 Серіал «Сьогун».
17.25 Серіал «Каменська-2».
18.30 Серіал «День народження Буржуя-2».

19.30 ТСН.
19.55 ТСН. Проспорт.

20.05 Серіал «Агент національної безпеки-3».

21.15 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Формула 51».

23.05 ТСН.

23.25 Худ. фільм «Такер — людина і мрія».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

06.00 Мультфільм.
06.25 Камера сміху.
07.00, 08.00, 12.00, 18.00 Новини.

07.05 Дискавері. Коннекшнс.
07.35 Мультфільм.
08.05 Серіал «Кріт-2».
09.15 Серіал «Сімейні пута».
10.20 Уроки гарної поведінки.
10.40 Мультфільм.
11.05 Команда «Еквітес».
12.10 Інтелект-шоу «LG-Еврика».
13.05 Серіал «Есмеральда».
13.55 Велике прання.
14.50 Мультсеріал «Тунсільванія».

15.45 Серіал «Дронго».
16.50 N-кілометр.
17.05 Серіал «Троє проти всіх».
18.05 Серіал «Сімейні пута».
19.05 Моя сім'я.
20.00 Інформаційний канал «Подобици».

20.30 Худ. фільм «Крик страху».
22.10 Худ. фільм «Пістолет у сумочці Бетті Лу».

23.55 Худ. фільм «Волоцюга».
01.30 Погода.
01.40 Худ. фільм «Точка зрадництва».

03.15 Худ. фільм «Круті. Справа №1. Смертельне шоу». 1, 2 серії.

04.40 Суперзірки.
05.25 Мультфільм.

ІСТV

05.00 Ранкова музика.
05.40 Серіал «Досьє детектива Рокфорда».

06.30 Служба розшуку дітей.
06.35 300 сек/год.
06.45 Серіал «Конан».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.00, 09.05 Спорт.
08.05 Погода.

08.10 300 сек/год.
08.20 Каламбур.
08.55 Факти. Ранок.
09.10 Погода.
09.15 Мультфільми.
09.30 Дівочі сльози.
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.

10.25 Худ. фільм «Черевички з золотими застібками». 2 серія.

11.40 Серіал «Королева Марго».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Наутілус».
14.50 Мультфільм.
15.05 Мультсеріал «Мумії живі».
15.25 Мультсеріал «Гей, Арнольде!».

15.55 Серіал «Конан».
16.45 Серіал «Ві-Ай-Пі».
17.45 Дівочі сльози.
18.45 Факти. Вечір.
19.05 Погода.
19.15 Каламбур.
19.45 Худ. фільм «Мисливці за головами».

21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.15 Погода.

22.20 Худ. фільм «Великий розмір». Перегляд нічних програм дозволено особам, яким виповнився 21 рік.

00.00 Сторінками тележурналу «Плейбой».

00.30 «Третя зміна» представляє. Худ. фільм «Під загрозою скандалу».

МОВЛЕННЯ НА КИЇВ І ОБЛАСТЬ
02.20 «Третя зміна» представляє. Худ фільм «Відеодром».
Серіал «Псі-фактор».

СТБ

06.30 Рослинне життя.
07.00 Прогноз погоди.
07.05 Серіал «Сила ревнощів».
08.00 «Вікна». Бізнес.
08.20 Прогноз погоди.
08.25 Маски-шоу.
09.00 «Вікна». Столиця.
09.10 «На перший погляд».

Америка. Еміграція.
09.35 Серіал «Чортеня».
10.30 Лише одна мить свободи. «Празька весна». 35 років потому.

11.25 Дім.
12.20 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».

14.00 «Вікна». Новини.
14.10 Серіал «Петербурзькі таємниці».

15.20 Серіал «Сила ревнощів».
16.35 Серіал «Жулі Леско».
17.35 Рослинне життя.
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Маски-шоу.

19.00 «Вікна». Новини+спорт.
19.25 Прогноз погоди.
19.30 Худ.фільм «Руда Соня».
21.00 Дім.

22.00 Худ. фільм «Четвертий янгол».

23.55 Серіал «Жулі Леско».

00.55 Прогноз погоди.
01.00 Серіал «Слідство ведуть ЗНАТОКИ».

02.40 Худ. фільм «Чорний янгол-2».

НОВИЙ КАНАЛ

06.55 Телепузики-2.
07.25 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».

07.50 Серіал «Дикий янгол».
08.40 Серіал «Кобра-11».
09.35, 11.05 Серіал «Гостя з майбутнього».

12.20 «Вікна» з Д. Нагієвим.
13.15 Серіал «Мотозагін поліції».
14.10 Серіал «Андромеда».
14.55 Мультсеріал «Пуччіні».
15.20 Мультсеріал «КітПес».

15.40 Мультсеріал «Оггі і кукарачі».

15.55 Мультсеріал «Злюки бобри».

16.25 Серіал «Бунтівний шлях»
17.15 Серіал «Макс — янгел з п'ятьми».

18.10 Серіал «Дикий янгол».
19.00 Репортер.
19.25 Тагар грошей.

20.25 Худ. фільм «Любити по-російськи».

22.10 Кунсткамера.
23.15 Репортер.
23.45 Зона ночі.

00.10 Серіал «Щоденник червоної тувельки».

00.50 Служба розшуку дітей.
00.55 Зона ночі.

01.00 Худ. фільм «Пам'ять серця, чи Мати».

02.40 Зона ночі.

02.45 Серіал «Макс — янгел з п'ятьми».

03.35 Зона ночі.

03.40 Кунсткамера.

04.20 Худ. фільм «Пам'ять серця, чи Мати».

05.45 Зона ночі.

05.50 Худ. фільм «Справдження бажань».

07.25 Мультсеріал «Злюки бобри».

07.50 Мультфільм.

ГРТ

07.00, 08.00, 17.00 Новини.
07.05, 08.15 Телеканал «Добрий ранок».

09.15 Дог-шоу.

10.00 Серіал «Земля любові, земля надії».

11.00, 14.00 Новини (із субтитрами).

11.15 Серіал «Лялька». Заключна серія.

12.40 «Єралаш».

12.50 Телешоу «Місто жінок».

14.20 Мультсеанс.

14.35 «KiBiH», що голосить».

Музичний фестиваль у Юрмалі.

17.25 Доки всі вдома.

18.00 Велике прання.

19.00 Серіал «Земля любові, земля надії».

20.00 Час.

20.30 Поле чудес.

21.40 Музична програма.

22.45 Худ. фільм «Жовтий карлик».

00.40 Худ. фільм «Колесо любові».

02.10 Велике прання.

03.20 Худ. фільм «Хочу вашого чоловіка».

04.25 Худ. фільм «Жовтий карлик».

06.05 Серіал «Салон краси».

РТР

04.00 Добрий ранок, Росіє!

07.45 Серіал «Каменська. Смерть і трохи любові». 2 серія.

08.45 Серіал «Велика перерва».

10.00 Вісті.
10.30 Вісті-Москва.

10.50 У пошуках пригод.

11.50 Серіал «Марш Турецького-3. Золотий постріл». 2 серія.

12.50 Вісті. Чергова частина.

13.00 Вісті.

13.10 Вісті-Москва.

13.30 Моя сім'я.

14.30 Кімната сміху.

15.30 Вісті. Чергова частина.

15.40 Вісті-Москва.

16.00 Вісті.

16.10 Серіал «Громадянин начальник».

17.05 Серіал «Лінія захисту».

18.00 Аншлаг.

19.00 Вісті.

19.30 Вісті — Москва.

19.50 На добраніч, малюки!

19.55 Великий святковий концерт «Всі зірки для улюбленої».

22.30 Худ. фільм «Від заходу до світанку-3».

00.25 Худ. фільм «Хлопчики й дівчатка».

02.15 Дорожній патруль.

02.35 Серіал «Від Землі до Місяця».

03.35 Худ. фільм «Голівудські дружини».

04.20 Канал «Євронійус».

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.

07.50 Нещодавно-2000.

09.00 Сьогодні ранком.

09.25 Подорожі натураліста.

10.00 Квартирне питання.
11.00, 14.00, 16.00, 18.00, 00.00 Сьогодні.

11.30 Країна порад.

12.35 Серіал «Кріт».

13.50 Кримінал.

14.35 Принцип доміно.

16.25 Серіал «Швидка допомога».

17.25 Док. фільм «Сходи в небо».

18.35 Серіал «Вулиці розбитих ліхтарів».

19.40 Худ. фільм «Білі ночі».

21.25 Супербокс. Х.С.Чавес — Т.Лопес.

22.20 Концерт, присвячений Дню Державного прапора Росії.

00.05 Серіал «Солдати удачі».

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00-09.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.20 Для тих, хто вдома.
09.35 Ситуація.

09.55 Подорож у дитинство.
10.20 Дорогами України.
Херсонська область.

10.45 Бачу землю.

11.15 Худ.фільм «Біла королева». 1 серія.

12.20 Для тих, хто вдома.
12.35 Абетка безпеки.
12.45 Милосердя.

13.05 Закон є закон.

15.00 Новини.

15.15 Для тих, хто вдома.

15.40 Резонанс.

16.00 Закон є закон.

16.05 До Дня Незалежності України. Історія Української державності. Перші кроки Незалежності. (1991—1994 рр.).

16.35 Відеофільм «Ось така вона, Україна».

17.05 Художня панорама. Династія Лопухових.

17.40 Худ.фільм «Із житія Остапа Вишні».

19.00 Новини.

19.10 Казна держави.

19.30 Новини. Діловий світ.

19.40 Саме той.

20.00 Серіал «На вістрі ножа».

20.50 Вечірня казка.

20.55 Лотерея «Кено».

21.00 Новини.

21.20 Світ спорту.

21.35 До Дня Незалежності України. Ракурс.

21.45 Ситуація.

22.00 Здрастуй, рідне село.

22.45 Служба розшуку дітей.

23.00-01.18 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.20 Худ. фільм «Для домашнього огнища».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.05 Автопілот.
10.30 Перехрестя. УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»

11.00 Сьогодні — Спас.Камерний хор Харківської обласної філармонії у Михайлівському Золотоверхому.

11.30 Українські роси.

КДРТРК

12.00 Оплески, оплески.
12.25 Острів скарбів.
13.00 «Шлягер» представляє.
13.25 Медичний центр «Довіра».
13.30 За київським часом.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 «Сніданок з «1+1».

07.02 ТСН.

07.30 Серіал «Уокер — техаський рейнджер».

09.00 Серіал «Дні нашого життя».

14.00 Серіал «Кріт».

15.00 Стати зіркою.

16.00 Серіал «Обережно, модерн».

16.30 Серіал «Сьогун».

17.30 Серіал «Каменська-2».

</

На узбіччі

реформ в АПК опинилися працівники і ветерани так званого навчально-дослідного господарства

ЗЕМЕЛЬНА АРИФМЕТИКА

Переглядаючи листування мешканців села Молодіжне Овідіопольського району з Мінагрополітики та його структурними підрозділами пригадав старий анекдот. Зустрілися два приятелі. Один — глухий — запитує:

— Ти куди, Петре, так рано?

— На рибалку.

— А я було подумав, що на рибалку...

У листуванні отому йдеться, щоправда, про непорозуміння більш серйозні, ніж в анекдоті. Й викликають вони у людей не посмішку, а досаду й обурення: «Чому вже ось кілька років держчиновники

нас ніби не чують, не реагують на наші доводи?». Одрозуміючи додам: не реагують на доводи, прохання, пропозиції не лише селян, а й органів місцевої влади, парламентаріїв...

А почалося все у серпні 2000-го, коли загальні збори працівників навчально-дослідного господарства імені Трофімова з центром у селі Молодіжному вирішили (цитую витяг з протоколу) «вийти зі складу об'єднання «Укрсільгоспосвіта» для подальшого реформування в сільськогосподарський кооператив». Селяни розмірковували так: колись, під час колективізації,

наших батьків примусили здати свою землю до колгоспів, на території яких у 1959 році й було створено навчально-дослідне господарство Одеського сільгоспінституту; тепер, коли село реформується на ринкових засадах, ми не хочемо залишитися осторонь цього процесу й бути заручниками держсільгоспідприємства, якому, з усього видно, «світить» близьке банкрутство.

Відтоді й бере початок листування зі столичними відомствами, оскільки місцеві органи влади одразу заявили: проблему може вирішити тільки

Навіть навчальна практика студентів у Молодіжному, по суті, не проводиться. Роботи на дослідному полі площі 140 гектарів ведуться за рахунок господарства.

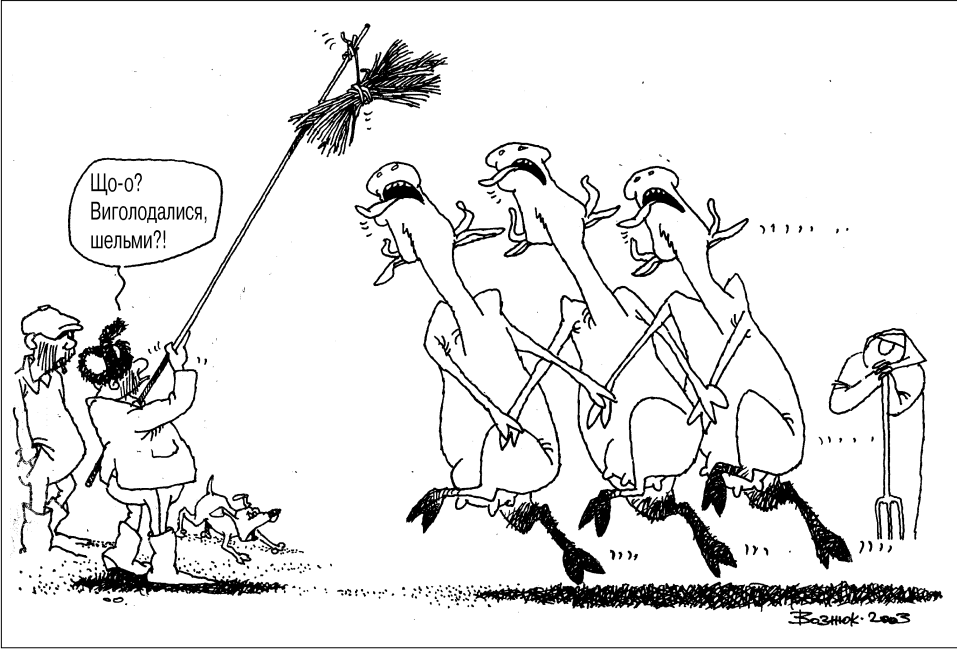
ки Мінагрополітики України, якому підпорядковане ваше господарство. Відповіді на листи селян, тодішнього народного депутата України по округу, до якого входило село Молодіжне, Олександра Жовтіса, який взявся підтримати земляків, надсилають Іван Кириленко (у той час керівник Мінагрополітики, нині віцепрем'єр з питань АПК), начальники міністерських департаментів. Не даючи згоди на реформування сільгоспідпри-

ємства, всі посилаються на те, що згідно з чинним законодавством землі та майно навчально-дослідних господарств приватизації, мовляв, не підлягають. Замовчують, правда, що в Законі України від 7 липня 1999 року «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації», навчально-дослідні господарства не значаться. Й хоча визнають, що господарство в Молодіжному входить до об'єднання «Укрсільгоспосвіта» на добровільних засадах, та дозволу на вихід з його складу все-таки не дають. А водночас не розв'язують ті проблеми, які мали б розв'язати. Ось хоча б

таку. Згідно з контрактами, що їх Мінагрополітики укладає з керівниками навчально-дослідних господарств,

орган управління майном (у цьому разі — вказане міністерство) зобов'язаний подавати допомогу фінансами й матеріально-технічними ресурсами для виконання завдань, передбачених статутами господарств. Та вже ось півтора десяти років кошти не виділяються, і через це навіть навчальна практика студентів у Молодіжному, по суті, не проводиться. Призначені для них гуртожитки — порожні, хоча господарство змушене охороняти, ремонтувати, опалювати приміщення, витрачаючи на це щороку мало не 100 тисяч гривень. Навіть роботи на дослідному полі площі 140 гектарів, яке періодично відвідують науковці вузу, ведуться за рахунок господарства, яке дедалі більше занепадає (його збитки становлять нині майже 1,5 мільйона гривень). Перед ним забов'язана перспектива спізнати сумну долю сусіда — також навчально-дослідного господарства «Червоний хутір» тогочасного аграрного університету: воно збанкрутіло, його землі та майно розбазарюються.

Обурює селян Молодіжного й те, що тривалий час не виконується указ Президента України №584 від 12 квітня 2000 року, яким доручалося Кабміну у тримісячний термін подати до Верховної Ради пропозиції щодо внесення змін у чинне законодавство стосовно виплати працівникам навчальних господарств та пенсіонерам, які там працювали, грошових сум розміром не менш ніж загальноприйнята мінімальна оплата земельного паю. Серйозно зачеплено, отже, матеріальні інтереси людей. Домагаючись рівних

прав з усіма селянами країни, мешканці Молодіжного звертаються й до Верховної Ради — просять в остаточній редакції Земельного кодексу, що саме готувалася, врахувати їхні пропозиції, захистити їхній інтерес. І парламентарії їх почули — можливість приватизації землі та майна в господарствах, до яких належить і розташоване в Молодіжному, передбачена законодавчо. Щоправда, з одним застереженням: Кабмін мав визначити справжні потреби наукових установ та навчальних закладів у земельних ділянках. Визначив, на їхню думку, з подання Мінагрополітики, яке не хоче втрачати монополію права розпоряджатися навчально-дослідними господарствами, що нерідко, як оце і в Молодіжному, лиш формально так називаються, але насправді є звичайними товарними господарствами. Ось і вийшло:

Одеському аграрному університету потрібні всі 4,6 тисячі гектарів сільгоспугідь НДГ імені Трофімова. З чим ніяк не хочуть погодитися його працівники та пенсіонери.

За нових законодавчих умов група фахівців господарства, серед яких два кандидати сільськогосподарських наук, за участі професорів Адольфа Тихонова та Миколи Дудника, які свого часу були проректорами з науково-дослідних робіт Одеського сільгоспінституту (тепер — аграрного університету) доволі переконливо аргументували необхідність реформування навчально-дослідного сільгоспідприємства у своєму листі на адресу голів деяких комітетів Верховної Ради України. Вони вказують, зокрема, на те, що «Трофімовка» давно вже не використовується за своїм прямим призначенням (дешо про це ми вже сказали вище), а є товарним господарством, до того ж таким, що дедалі занепадає, оскільки не вписується в ринкові умови господарювання. До Молодіжного часто навідуються потенційні інвестори, згодні фінансувати програми з виробництва овочів, фруктів,

виготовлення йогуртів, вирощування племінних свиней тощо, проте цьому заважає статус державного сільгоспідприємства. Водночас НДГ тримається ще «на плаву», здебільшого за рахунок прибутків, отримуваних від приватних підприємців, що працюють на його землях, не маючи законного статусу орендаря чи фермера й перебуваючи, по суті, поза правовим полем держави. Це призводить не лише до порушень чинного законодавства, а й до зловживань. Директором, який нещодавно звільнився «за власним бажанням», змушені займатися прокуратура, суди.

Пропонуючи реформувати НДГ, автори листа до парламентаріїв вбачають у цьому встановлення справедливості та одержання чималих вигод. По-перше, буде

Посилань на відсутність відповідної законодавчої бази тут уже немає, зате мовиться про «специфічну функцію із забезпечення навчального і науково-дослідницького процесу».

усунуто порушення конституційних прав робітників, пенсіонерів та працівників соціальної сфери, які зможуть отримати право на землю та майно нарівні з іншими селянами. По-друге, нове сільгоспідприємство, звільнене від пут державних відомств, матиме змогу перейти на сучасні умови господарювання, залучати інвестиції й отримувати кредити. Нарешті, на базі такого сільгоспідприємства відкриваються великі можливості для співробітництва з Одеським держагроуніверситетом. Йому не лише буде передано дослідне поле площею 140 гектарів, а й надано можливість, уже на договірних засадах, організовувати практику студентів у сільгоспооперативі, у фермерських та орендних господарствах, що за ринкових умов майбутнім фахівцям якраз і потрібно. А вчені-аграрники, які сьогодні перебувають «під ковпаком» у державі, матимуть змогу впроваджувати свої розробки у практику на комерційних засадах.

Вимоги трудового колективу, доводи науковців і практиків переконали і місцеві органи влади, і парламентаріїв. Го-

лова Овідіопольської районної ради Наталя Чегодар, голова райдержадміністрації Володимир Левчук пишуть листи Міністрові аграрної політики Сергію Рижукі, в яких доводять наявність правових підстав для реформування навчально-дослідного господарства в Молодіжному та просять прийняти пропозиції трудового колективу про створення там нового державного сільгоспідприємства для навчально-дослідних цілей на отих 140 гектарах, що фактично й служать агроуніверситету, а решті землі дати, так би мовити, волю — хай нею розпорядяться самі селяни. Схожого листа на ту саму адресу у квітні нинішнього року надіслала, уважно вивчивши проблему, й голова депутатської фракції Аграрної партії України Катерина Ващук. До Молодіжного

надійшла відповідь (з посиланням на те, що «Мінагрополітики розглянуло ваше звернення до Верховної Ради України щодо реформування навчально-дослідного господарства імені Трофімова») заступника держсекретаря міністерства В. Яковенка: посилань на відсутність відповідної законодавчої бази тут уже немає, зате мовиться про «специфічну функцію із забезпечення навчального і науково-дослідницького процесу у складі єдиного комплексу з Одеським державним аграрним університетом» (з Києва не видно, певно, що така функція НДГ втрачена назавжди), про якусь там роль цього сільгоспідприємства як «базового підрозділу Одеського центру наукового забезпечення агропромислового виробництва» (в самому НДГ про таку роль навіть не підозрюють), про те, що реорганізація позбавить, мовляв, вищий навчальний заклад «можливості забезпечувати багатопрофільну практичну підготовку фахівців сільського господарства з різних спеціальностей» (хоча повноцінна практика студентів тут уже давно, як мовилося вище, не ведеться).

Хіба не анекдот? Ось тільки сміятися чомусь не хочеться.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеська область.

ЗАПИТУВАЛИ — ВІДПОВІДАЄМО

До жаданої власності

Після смерті матері я успадкувала будинок. Скільки землі я маю право приватизувати, якщо за життя мати користувалася присадибною ділянкою та городом у розмірі 25 соток.

Інна РЕМЕНІК.

Вінниця.

У спадок можна передавати тільки те, що належить громадянинові на праві приватної власності. Ви успадкували приватний житловий будинок. Разом з будинком до вас перейшло право на ще не приватизовану присадибну ділянку. Згідно зі ст.121 Земельного кодексу України, площа земельних ділянок, що безплатно передається громадянам для обслуговування житлового будинку і господарських будівель (присадибних ділянок) у сільській місцевості, не має перевищувати 0,25 га. Отже, ви маєте право успадкувати всю земельну ділянку. Взагалі присадибна земельна ділянка призначена для будівництва, обслуговування житлового будинку та господарських будівель. Разом з переходом права власності на житловий будинок від однієї особи до іншої переходить і право власності (якщо земельну ділянку приватизовано) або право користування присадибною ділянкою. Але майте на увазі, що вам потрібно цю ділянку ще приватизувати. Для цього треба подати до місцевої ради заяву, копію технічного паспорта будівлі, розміщеної на земельній ділянці, копію плану земельної ділянки або акт відведення земельної ділянки, ксерокопію паспорта громадянина України та нотаріально засвідчену копію документа, який підтверджує право власності на будівлю. І лише після приватизації ви зможете стати повноправним власником не лише будинку, а й присадибної ділянки.

Наталія ХОМЕНКО.

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань діяльності профспілок

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Внести до законодавчих актів України такі зміни:

1. Пункт 2 статті 112 Цивільного процесуального кодексу України викласти в такій редакції:

«2) уповноважені професійних спілок — у справах осіб, захист прав та інтересів яких здійснюється професійними спілками».

2. У Кодексі законів про працю України (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., додаток до № 50, ст. 375; 1977 р., № 1, ст. 4; 1981 р., № 32, ст. 513; 1983 р., № 6, ст. 87; 1985 р., № 11, ст. 205; 1988 р., № 23, ст. 556; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 22, ст. 302; 1993 р., № 49, ст. 461; 1994 р., № 3, ст. 16; 1995 р., № 5, ст. 30, № 28, ст. 204; 1996 р., № 45, ст. 229; 1998 р., № 43—44, ст. 268; 2001 р., № 21, ст. 104; 2003 р., № 10—11, ст. 87):

1) у статті 12 слова «профспілкова організація» в усіх відмінках і числах замінити словами «первинна профспілкова організація» у відповідному відмінку і числі;

2) у частині першій статті 27 слова «комітетом профспілки» замінити словами «виборним органом первинної профспілкової організації»;

3) у статті 43:

у назві слова «профспілкового органу» замінити словами «виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника)»;

у частині першій слова «профспілкового органу» замінити словами «виборного органу (профспілкового представника)»;

частину другу викласти в такій редакції:

«У випадках, передбачених законодавством про працю, виборний орган первинної профспілкової організації, членом якої є працівник, розглядає у п'ятнадцятиденний строк обґрунтоване письмове подання власника або уповноваженого ним органу про розірвання трудового договору з працівником»;

останнє речення частини третьої після слова «працівника» доповнити словами «(його представника)»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«У разі якщо виборний орган первинної профспілкової організації не утворюється, згоду на розірвання трудового договору надає профспілковий представник, уповноважений на представництво інтересів членів професійної спілки згідно із статутом»;

у частинах п'ятій, восьмій і дев'ятій слова «профспілковий орган» у всіх відмінках замінити словами «виборний орган первинної профспілкової організації (профспілковий представник)» у відповідному відмінку;

у частині шостій слова «професійних спілок» і «профспілкової організації» замінити відповідно словами «первинних профспілкових організацій» та «первинної профспілкової організації»;

частину сьому викласти в такій редакції:

«Рішення виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) про відмову в наданні згоди на розірвання трудового договору повинно бути обґрунтованим. У разі якщо в рішенні немає обґрунтування відмови в наданні згоди на розірвання трудового договору власник або уповноважений ним орган має право звільнити працівника без згоди виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника)»;

4) у статті 43:

у назві, абзаці першому частини першої, частині другій слова «профспілкового органу» замінити словами «виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника)»;

в абзацах шостому і сьомому частини першої слова «професійної спілки», «профспілкової організації» замінити словами «первинної профспілкової організації»;

5) у назві та тексті статті 45 слова «профспілкового органу», «профспілковий орган» замінити відповідно словами «виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника)», «виборний орган первинної профспілкової організації (профспілковий представник)»;

6) у частинах першій і третій статті 52, статтях 61, 64, частині четвертій статті 66, частині другій статті 67, статті 69, частині першій статті 71, частині першій статті 86, частині другій статті 135¹, частині першій статті 142, частині першій статті 144, частині четвертій статті 183 і статті 200 слова «профспілковий комітет» в усіх відмінках замінити словами «виборний орган первинної профспілкової організації (профспілковий представник)» у відповідному відмінку;

7) у частині четвертій статті 79 слова «профспілковим чи іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом» замінити словами «виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником)»;

8) у частині третій статті 80 і частині четвертій статті 96 слова «профспілковим або іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом» замінити словами «виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником)»;

9) у частині другій статті 97 слова «профспілковим органом» замінити словами «виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником)»;

10) у пункті 5 частини першої статті 232 слова «профспілковим органом» замінити словами «виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником)»;

11) статтю 246 викласти в такій редакції:

«Стаття 246. Первинні профспілкові організації на підприємствах, в установах, організаціях

Первинні профспілкові організації на підприємствах, в установах, організаціях та їх структурних підрозділах представляють інтереси своїх членів і захищають їх трудові, соціально-економічні права та інтереси.

Первинні профспілкові організації здійснюють свої повноваження через утворені відповідно до статуту (положення) виборні органи, а в організаціях, де виборні органи не утворюються, — через профспілкового представника, уповноваженого згідно із статутом на представництво інтересів членів професійної спілки, який діє в межах прав, наданих Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» та статутом професійної спілки.

У разі якщо на підприємстві, в установі, організації діє кілька первинних профспілкових організацій, представництво колективних інтересів працівників підприємства, установи, організації щодо укладення колективного договору здійснюється об'єднаним представницьким органом у порядку, визначеному частиною другою статті 12 цього Кодексу»;

12) у статті 247:

назву викласти в такій редакції:

«Стаття 247. Повноваження виборного органу первинної профспілкової організації на підприємстві, в установі, організації»;

у частині першій:

абзац перший після слів «Виборний орган» доповнити словом «первинної»;

у пункті 3 слова «розробляє напрями розподілу коштів фонду споживання, бере участь у вирішенні питань» замінити словами «вирішує питання»;

пункти 9 і 10 викласти в такій редакції:

«9) приймає рішення про вимогу до власника або уповноваженого ним органу розірвати трудовий договір (контракт) з керівником підприємства, установи, організації, якщо він порушує Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», законодавство про працю, ухиляється від участі в переговорах щодо укладення або зміни колективного договору, не виконує зобов'язань за колективним договором, допускає інші порушення законодавства про колективні договори»;

10) надає згоду або відмовляє в наданні згоди на розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу з працівником, який є членом професійної спілки, що діє на підприємстві, в установі та організації, у випадках, передбачених законом»;

у пункті 11 слова «здійснює контроль за відшкодуванням підприємством, установою, організацією шкоди, заподіяної працівникам каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виробництвом або виконанням ними трудових обов'язків» виключити;

пункти 15 і 16 викласти в такій редакції:

«15) представляє інтереси застрахованих осіб у комісії із соціального страхування, направляє працівників до санаторіїв, профілакторіїв і будинків відпочинку, туристичних комплексів, баз та оздоровчих закладів на умовах, передбачених колективним договором або угодою, перевіряє стан організації медичного обслуговування працівників та членів їхніх сімей»;

16) визначає разом з власником або уповноваженим ним органом відповідно до колективного договору розмір коштів, що будуть спрямовані на будівництво, реконструкцію, утримання житла, веде облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, розподіляє в установленому законодавством порядку жилу площу в будинках, споруджених за кошти або за участю підприємства, установи, організації, а також жилу площу, що надається власником у розпорядження в інших будинках, здійснює контроль за житловим-побутовим обслуговуванням працівників»;

доповнити пунктом 17 такого змісту:

«17) представляє інтереси працівників підприємства-боржника в ході процедури банкрутства»;

13) у статті 249:

у частині першій слова «профспілкових організацій» замінити словами «первинних профспілкових організацій»;

у частині другій слова «та проведення зборів працівників» замінити словами «виборного профспілкового органу та проведення зборів працівників, які є членами професійної спілки»;

перше речення частини третьої викласти в такій редакції: «За наявності письмових заяв працівників, які є членами професійної спілки, власник або уповноважений ним орган щомісяця безоплатно утримує із заробітної плати та перераховує на рахунок професійної спілки членські профспілкові внески працівників відповідно до укладеного колективного договору чи окремої угоди в строки, визначені цим договором чи угодою»;

частину четверту після слів «з невиконанням» доповнити словами «власником або уповноваженим ним органом»;

14) статтю 250 викласти в такій редакції:

«Стаття 250. Відрахування коштів підприємствами, установами, організаціями первинним профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу

доповнити статтю частиною другою такого змісту:

«У разі затримки виплати заробітної плати власник або уповноважений ним орган зобов'язаний на вимогу виборних профспілкових органів надати письмовий дозвіл на отримання в банках інформації про наявність коштів на рахунках підприємства, установи, організації чи отримати таку інформацію в банках і надати її профспілковому органу. У разі відмови власника або уповноваженого ним органу надати таку інформацію чи дозволу на отримання інформації його дії або бездіяльність можуть бути оскаржені до суду»;

16) у статті 252:

частину другу — четверту викласти в такій редакції:

«Зміна умов трудового договору, оплати праці, притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників, які є членами виборних профспілкових органів, допускається лише за попередньою згодою виборного профспілкового органу, членами якого вони є.

Звільнення членів виборного профспілкового органу підприємства, установи, організації (у тому числі структурних підрозділів), його керівників, профспілкового представника (там, де не обирається виборний орган професійної спілки), крім випадків додержання загального порядку, допускається за наявності попередньої згоди виборного органу, членами якого вони є, а також вищого виборного органу цієї професійної спілки (об'єднання професійних спілок).

Звільнення з ініціативи власника або уповноваженого ним органу працівників, які обиралися до складу профспілкових органів підприємства, установи, організації, не допускається протягом року після закінчення строку, на який обирався цей склад (крім випадків повної ліквідації підприємства, установи, організації, виявленої невідповідності працівника займаний посаді або виконуваний роботі у зв'язку із станом здоров'я, що перешкоджає продовженню даної роботи, або вчинення працівником дій, за які законом передбачена можливість звільнення з роботи чи служби). Така гарантія не надається працівникам у разі дострокового припинення повноважень у цих органах у зв'язку з неналежним виконанням своїх обов'язків або за власним бажанням, за винятком випадків, якщо це пов'язано із станом здоров'я»;

у частині шостій слова «і профспілкового навчання» виключити; доповнити після частини шостої новою частиною такого змісту:

«На час профспілкового навчання працівникам, обраним до складу виборних профспілкових органів підприємства, установи, організації, надається додаткова відпустка тривалістю до 6 календарних днів із збереженням середньої заробітної плати за рахунок власника або уповноваженого ним органу».

У зв'язку з цим частину сьому вважати частиною восьмою.

3. У Кодексі України «Про підприємства в Україні» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 24, ст.272; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 48, ст. 655; 1993 р., № 7, ст. 52; 1995 р., № 13, ст. 85; 1998 р., № 48, ст. 292):

1) в абзаці четвертому пункту 2 статті 9 слова «профспілковий комітет» замінити словами «виборний орган первинної профспілкової організації»;

2) пункт 4 статті 15 доповнити абзацом другим такого змісту:

«Трудові, соціально-економічні права та інтереси найманих працівників можуть представляти профспілкові організації (профспілкові представники), які діють у межах прав, наданих їм Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» та статутами профспілок»;

3) у пункті 1 статті 17 слова «Колективний договір повинен укладатися» замінити словами «Колективний договір укладається».

4. У частині другій статті 9 Закону України «Про пенсійне забезпечення» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 3, ст. 10) слова «профспілкового комітету» замінити словами «виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника)».

5. У частині першій статті 12 та частині третій статті 46 Закону України «Про дорожній рух» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст. 338) слова «профспілковими організаціями» і «профспілкові організації» замінити відповідно словами «первинними профспілковими організаціями» і «первинні профспілкові організації».

6. У частині другій статті 66 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 12, ст. 81) слова «профспілкового органу» замінити словами «виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника)».

7. У частині першій статті 15 Закону України «Про оплату праці» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 17, ст. 121) слова «профспілковим органом» замінити словами «виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником)».

8. У Законі України «Про відпустки» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 2, ст. 4; 2000 р., № 51—52, ст. 449; 2003 р., № 15, ст. 110):

1) у частині дев'ятій статті 10 та частині третій статті 11 слово «профспілковим» замінити словами «виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником)»;

2) доповнити статтею 15¹ такого змісту:

«Стаття 15¹. Відпустка у зв'язку з профспілковим навчанням

кам, обраним до складу виборних профспілкових органів підприємства, установи, організації, надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю до 6 календарних днів»;

3) частину першу статті 23 після цифр «15» доповнити цифрами «15¹».

9. В абзаці першому частини другої статті 13 Закону України «Про приватизацію державного майна» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 17, ст. 122) слова «профспілкового комітету» замінити словами «виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника)».

10. У Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 27, ст. 181; 1998 р., № 10, ст. 35; 1999 р., № 2—3, ст. 21; 2001 р., № 4, ст. 17; 2002 р., № 10, ст. 78; 2003 р., № 12, ст. 88):

у пункті 7.11 статті 7:

підпункт 7.11.1 доповнити абзацом «ж» такого змісту:

«ж) професійними спілками, їх об'єднаннями та організаціями профспілок, утвореними в порядку, визначеному законом»;

підпункт 7.11.7 доповнити абзацом такого змісту:

«Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених в абзаці «ж» підпункту 7.11.1, отримані у вигляді членських внесків, відрахувань коштів підприємств, установ, організацій на культурно-масову, фізкультурну й оздоровчу роботу, безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань і пасивних доходів»;

в абзаці першому підпункту 7.11.8 слова «засновниками або учасниками», «засновника або учасника» замінити відповідно словами «засновниками, учасниками або членами», «засновника, учасника або члена»;

підпункт 7.11.11 доповнити абзацом другим такого змісту:

«Активи неприбуткової організації, визначеної в абзаці «ж» підпункту 7.11.1, у разі її ліквідації (саморозпуску) повинні бути використані відповідно до закону про таку організацію з урахуванням положень підпункту 7.11.8»;

перше речення підпункту 7.11.12 після слів «використання коштів неприбуткових організацій» доповнити словами «(неприбуткових організацій, визначених в абзаці «ж» підпункту 7.11.1, у частині обліку і подання податкової звітності за доходами, що підлягають оподаткуванню)».

11. У Законі України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 34, ст. 227):

1) в абзаці другому частини першої статті 3 слово «профспілкової» замінити словами «первинна профспілкової»;

2) у частині першій статті 19 слова «органу профспілкової» замінити словами «виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника)».

12. У частині четвертій статті 10 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 2—3, ст. 20) слова «голова профспілкового комітету» замінити словами «керівник первинної профспілкової організації (профспілковий представник)».

13. У статті 37 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 20—21, ст. 190) слова «громадськими і релігійними організаціями», «громадські та релігійні організації» замінити відповідно словами «громадськими, релігійними організаціями, професійними спілками та їх об'єднаннями», «громадські, релігійні організації, професійні спілки та їх об'єднання».

14. Абзац двадцятій статті 1 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 42—43, ст. 378; 2002 р., № 33, ст. 235) після слів «чисельності працівників боржника» доповнити словами «або відповідним рішенням первинної профспілкової організації боржника».

15. Абзац четвертий частини другої статті 46 Гірничого закону України (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 50, ст. 433) викласти в такій редакції:

«працівників, обраних до складу виборних органів первинних профспілкових організацій, що діяли на гірничому підприємстві».

16. В абзаці першому частини третьої статті 50 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 14, ст. 71) слова «(профспілкових або інших органів, які представляють інтереси застрахованих осіб)» замінити словами «(виборних органів первинної профспілкової організації (профспілкового представника) або інших органів, які представляють інтереси застрахованих осіб)».

17. У Законі України «Про кредитні спілки» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 15, ст. 101):

1) частину першу статті 1 після слів «фізичними особами» доповнити словами «професійними спілками, їх об'єднаннями»;

2) у частині першій статті 6 слова «місцевої (включаючи районні та обласні) профспілкової» замінити словами «професійної спілки, об'єднання професійних спілок».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

Л. КУЧМА.

м. Київ, 10 липня 2003 року.
№ 1096-IV.

Про державний контроль за використанням та охороною земель

Цей Закон визначає правові, економічні та соціальні основи організації здійснення державного контролю за використанням та охороною земель і спрямований на забезпечення раціонального використання і відтворення природних ресурсів та охорону довкілля.

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

агрохімічна паспортизація земель сільськогосподарського призначення — обов'язкове агрохімічне обстеження ґрунтів з видачею агрохімічного паспорта поля, земельної ділянки, в якому фіксуються початкові та поточні рівні забезпечення поживними речовинами ґрунтів, рівні їх забруднення токсичними речовинами та радіонуклідами;

забруднення земель — накопичення в ґрунтах і ґрунтових водах внаслідок антропогенного впливу пестицидів і агрохімікатів, важких металів, радіонуклідів та інших речовин, вміст яких перевищує природний фон, що призводить до їх кількісних або якісних змін;

знищення межових знаків — дії громадян, які призвели до втрати в натурі (на місцевості) меж земельної ділянки, внаслідок чого виникає потреба у проведенні додаткових геодезичних робіт з їх відновлення; знищення чи пошкодження протирозійних гідротехнічних споруд, захисних насаджень — дії громадян чи посадових осіб, які призводять до часткового або повного пошкодження протирозійних гідротехнічних споруд чи захисних насаджень, погіршення їх технічного стану, внаслідок чого виникає потреба у проведенні додаткових робіт, пов'язаних із захистом земель від водної та вітрової ерозії, інших негативних процесів;

невжиття заходів щодо боротьби з бур'янами — допущення появи небажаної трав'янистої рослинності, яка негативно впливає на розвиток культурних рослин, призводить до поширення шкідників і хвороб або не дає можливості використовувати землі за призначенням;

невиконання вимог щодо використання земель за цільовим призначенням — невикористання земельної ділянки, крім реалізації науково обґрунтованих проектних рішень, або фактичне використання земельної ділянки, яке не відповідає її цільовому призначенню, встановленому при передачі земельної ділянки у власність чи наданні в користування, в тому числі в оренду, а також недодержання режиму використання земельної ділянки або її частини в разі встановлення обмежень (обтяжень);

невиконання умов зняття, збереження і нанесення родючого шару ґрунту — невиконання або неякісне виконання обов'язкових заходів, передбачених затвердженою відповідно до законодавства проектною документацією, щодо знімання, збереження і нанесення родючого шару ґрунту, що призвело до його псування чи знищення;

непроведення рекультивації порушених земель — невиконання комплексу організаційних, технічних і біотехнологічних заходів, спрямованих на відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель відповідно до затвердженої документації із землеустрою;

охорона земель —

система правових, організаційних, економічних, технологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського призначення для несільськогосподарських потреб, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;

псування земель — порушення природного стану земель, яке здійснюється без обґрунтованих проектних рішень, погоджених та затверджених в установленому законодавством порядку, забруднення їх хімічними, біологічними та радіоактивними речовинами, в тому числі тими, що викидаються в атмосферу повітря, засмічення промисловими, побутовими та іншими відходами, неочищеними стічними водами, порушення родючого шару ґрунту, невиконання вимог встановленого режиму використання земель, а також використання земель у спосіб, що погіршує їх природну родючість;

розміщення, проектування, будівництво, введення в дію об'єктів, що негативно впливають на стан земель, — добування корисних копалин, будівництво очисних споруд, меліоративних систем та інших об'єктів з порушенням вимог земельного законодавства України, затвердженої документації із землеустрою, що призводять до ерозії, селів, підтоплення, заболочування, вторинного засолення, переосушення, ущільнення, псування і забруднення земель, засмічення відходами та інших негативних процесів на тій чи іншій земельній ділянці, а також на суміжних земельних ділянках, що викликає необхідність встановлення обмежень (обтяжень) використання цих земель;

самовільне зайняття земельних ділянок — будь-які дії особи, які свідчать про фактичне використання не наданої їй земельної ділянки чи намір використовувати земельну ділянку до встановлення її меж у натурі (на місцевості), до одержання документа, що посвідчує право на неї, та до його державної реєстрації.

Стаття 2. Основні завдання державного контролю за використанням та охороною земель

Основними завданнями державного контролю за використанням та охороною земель є:

забезпечення додержання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами земельного законодавства України; забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони та раціонального використання земель;

запобігання порушенням законодавства України у сфері використання та охорони земель, своєчасне виявлення таких порушень і вжиття відповідних заходів щодо їх усунення;

забезпечення додержання власниками землі та землекористувачами стандартів і нормативів у сфері охорони та використання земель, запобігання забрудненню земель та зниженню родючості ґрунтів, погіршенню стану рослинного і тваринного світу, водних та інших природних ресурсів.

Стаття 3. Основні принципи здійснення державного контролю за використанням та охороною земель

Основними принципами здійснення державного контролю за використанням та охороною земель є:

забезпечення раціонального використання та охорони земель як основного національного багатства, що перебуває під особливою охороною держави;

пріоритет вимог екологічної безпеки у використанні земельних ресурсів над економічними інтересами;

повне відшкодування шкоди, заподіяної довкіллю внаслідок порушення земельного законодавства України; поєднання заходів економічного стимулювання і відповідальності у сфері використання та охорони земель.

Стаття 4. Земля як об'єкт державного контролю та охорони

Об'єктом державного контролю за використанням та охороною земель є всі землі в межах території України.

Стаття 5. Спеціально уповноважені органи виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель

Державний контроль за використанням та охороною земель здійснює спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів.

Моніторинг родючості ґрунтів проводить спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань аграрної політики.

Стаття 6. Повноваження спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель

До повноважень спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель належать:

а) здійснення державного контролю за використанням та охороною земель у частині: додержання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами вимог земельного законодавства України та встановленого порядку набуття і реалізації права на землю;

виконання вимог щодо використання земельних ділянок за цільовим призначенням;

додержання вимог земельного законодавства в процесі укладання цивільно-правових угод, передачі у власність, надання у користування, в тому числі в оренду, вилучення (викупу) земельних ділянок; ведення державного обліку і реєстрації земель, достовірності інформації про земельні ділянки та їх використання;

розміщення, проектування, будівництва та введення в дію об'єктів, що негативно впливають або можуть вплинути на стан земель; виконання комплексу необхідних заходів щодо захисту земель від ерозії, селів, підтоплення, заболочування, вторинного засолення, переосушення, ущільнення, псування, забруднення, засмічення відходами, заростання бур'янами, чагарниками та дрібноліссям;

дотримання строків своє-

часного повернення тимчасово зайнятих земельних ділянок та обов'язкового виконання заходів щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням;

виконання умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту під час проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, пов'язаних з порушенням ґрунтового покриву, своєчасного проведення рекультивації порушених земель в обсягах, передбачених проектом рекультивації земель;

дотримання правил, встановленого режиму експлуатації протирозійних, гідротехнічних споруд, збереження захисних насаджень і межових знаків;

додержання встановленого законодавством порядку визначення та відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва;

додержання строків розгляду заяв чи клопотань щодо набуття і реалізації прав на землю;

б) внесення до органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування клопотань щодо:

приведення у відповідність із законодавством прийнятих ними рішень з питань регулювання земельних відносин, використання та охорони земель;

обмеження або зупинення освоєння земельних ділянок у разі розробки корисних копалин, у тому числі торфу, проведення геологорозвідувальних, пошукових та інших робіт з порушенням вимог земельного законодавства України;

припинення будівництва та експлуатації об'єктів у разі порушення вимог земельного законодавства України до повного усунення виявлених порушень і ліквідації їх наслідків;

припинення права користування земельною ділянкою відповідно до закону;

в) одержання в установленому законодавством порядку від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, власників і користувачів, у тому числі орендарів, земельних ділянок документів, матеріалів та іншої інформації, необхідної для виконання покладених на нього завдань;

г) видачі спеціальних дозволів на зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок відповідно до затверджених в установленому законом порядку проектів;

г) участь у розробці нормативно-правових актів з питань державного контролю за використанням та охороною земель;

д) життя відповідно до закону заходів щодо повернення самовільно зайнятих земельних ділянок їх власникам або користувачам;

е) вирішення інших питань відповідно до закону.

Стаття 7. Повноваження спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів у сфері державного контролю за додержанням вимог законодавства України про охорону земель

До повноважень спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів у сфері державного контролю за додержанням вимог законодавства України про охорону земель належать:

а) здійснення державного контролю за додержанням вимог законодавства України про охорону земель у частині:

додержання органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами вимог законодавства України про охорону земель; консервації деградованих і малопродуктивних земель;

збереження водно-болотних угідь; виконання екологічних вимог при наданні у власність і користування, в тому числі в оренду, земельних ділянок;

здійснення заходів щодо запобігання забрудненню земель хімічними і радіоактивними речовинами, відходами, стічними водами;

додержання встановленого законодавством України режиму використання земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, а також територій, що підлягають особливій охороні;

додержання вимог екологічної безпеки під час транспортування, зберігання, використання, знешкодження та захоронення хімічних засобів захисту рослин, мінеральних добрив, токсичних, радіоактивних речовин та відходів;

додержання екологічних нормативів з питань використання та охорони земель;

додержання вимог екологічної безпеки при розробленні нової техніки і технологій для обробки ґрунтів, а також під час проектування, розміщення, будівництва, реконструкції, введення в дію підприємств, споруд та інших об'єктів;

б) проведення лабораторного аналізу стану забруднення земель, у тому числі радіоактивного, в зонах безпосереднього впливу викидів і скидів підприємствами забруднюючих речовин, а також у разі виникнення аварій та надзвичайних ситуацій;

в) участь у розробці нормативно-правових актів у сфері охорони земель;

г) організація ліквідації екологічних наслідків аварій, залучення до цього підприємств, установ, організацій незалежно від підпорядкування та форм власності, а також громадян;

г) вирішення інших питань відповідно до закону.

Стаття 8. Повноваження спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань аграрної політики при проведенні моніторингу родючості ґрунтів

До повноважень спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань аграрної політики при проведенні моніторингу родючості ґрунтів належать:

організація розроблення та впровадження загальнодержавних і регіональних програм із збереження, відтворення та охорони родючості ґрунтів;

розроблення та впровадження ґрунтозахисних та екологічних технологій виробництва сільськогосподарської продукції;

спостереження за зміною показників якісного стану ґрунтів у результаті проведення господарської діяльності на землях сільськогосподарського призначення;

проведення моніторингу родючості ґрунтів та агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення;

формування національного, регіонального та місцевих інформаційних банків даних про стан ґрунтів земель сільськогосподарського призначення; ведення балансу потреби і надходження пестицидів та агрохімікатів в Україну, погодження технічних умов та питань щодо їх ввезення; розроблення і сприяння

впровадженню механізму економічного стимулювання застосування ґрунтозахисних технологій та підвищення родючості ґрунтів;

подання органам виконавчої влади або органам місцевого самоврядування клопотань про обмеження чи припинення робіт, які ведуться з порушенням агротехнічних та ґрунтозахисних технологій;

підготовка експертних висновків і участь у розгляді справ щодо порушень законодавства України про пестициди та агрохімікати у сфері охорони і відтворення родючості ґрунтів;

вирішення інших питань відповідно до закону.

Стаття 9. Організація і здійснення державного контролю за використанням та охороною земель, дотриманням вимог законодавства України про охорону земель та проведення моніторингу ґрунтів

Державний контроль за використанням та охороною земель у системі центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів здійснює Державна інспекція з контролю за використанням та охороною земель і її територіальні органи.

Державний контроль за додержанням вимог законодавства про охорону земель у системі центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів здійснює Державна екологічна інспекція та її територіальні органи.

Моніторинг ґрунтів у системі центрального органу виконавчої влади з питань аграрної політики проводить Державна служба охорони родючості ґрунтів та її територіальні органи.

Державний контроль за використанням та охороною земель, дотриманням вимог законодавства України про охорону земель і моніторинг ґрунтів здійснюються шляхом:

проведення перевірок; розгляду звернень юридичних і фізичних осіб;

участі у роботі комісії при прийнятті в експлуатацію меліоративних систем і рекультивованих земель, захисних лісонасаджень, протирозійних гідротехнічних споруд та інших об'єктів, які споруджуються з метою підвищення родючості ґрунтів та забезпечення охорони земель;

розгляду документації із землеустрою, пов'язаної з використанням та охороною земель;

проведення моніторингу ґрунтів та агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення.

Стаття 10. Повноваження державних інспекторів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель та дотриманням вимог законодавства України про охорону земель

Державні інспектори у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель мають право:

безперешкодно обстежувати в установленому законодавством порядку земельні ділянки, що перебувають у власності та користуванні юридичних і фізичних осіб, перевіряти документи щодо використання та охорони земель;

давати обов'язкові для виконання вказівки (приписи) з питань використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства України про охорону земель відповідно до їх повноважень;

складати акти перевірок чи протоколи про адміністратив-

ні правопорушення у сфері використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства про охорону земель та розглядати відповідно до законодавства справи про адміністративні правопорушення, а також подавати в установленому законодавством України порядку до відповідних органів матеріали перевірок щодо притягнення винних осіб до відповідальності; у разі неможливості встановлення особи правопорушника земельного законодавства на місці вчинення правопорушення доставляти його до органів внутрішніх справ чи місцевих органів державної влади для складання протоколу про адміністративне правопорушення; викликати громадян, у тому числі посадових осіб, для одержання від них усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних з порушенням земельного законодавства України; передавати до органів прокуратури, органів дізнання та досудового слідства акти перевірок та інші матеріали про діяння, в яких вбачаються ознаки злочину; проводити у випадках, встановлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для запобігання порушенням земельного законодавства України; звертатися до органів прокуратури з клопотанням про подання позову до суду щодо відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, а також повернення самовільно чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився. Державні інспектори у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства про охорону земель можуть мати й інші повноваження відповідно до закону. Державні інспектори під час виконання службових обов'язків мають право на носіння форменого одягу

встановленого зразка та використовувати спеціальні транспортні засоби з кольорографічним забарвленням і написом з емблемою в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Стаття 11. Відповідальність державних інспекторів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель Державні інспектори у сфері державного контролю за використанням та охороною земель зобов'язані додержуватися Конституції України, законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, інших нормативно-правових актів. За невиконання або неналежає виконання обов'язків державні інспектори у сфері державного контролю за використанням та охороною земель несуть відповідальність згідно із законом. Стаття 12. Фінансування і матеріально-технічне забезпечення спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель Фінансування і матеріально-технічне забезпечення спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України. Стаття 13. Соціальний і правовий захист посадових осіб спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель Держава гарантує захист честі, гідності, здоров'я, життя, майна посадових осіб спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і членів їх сімей від злочинних посягань та інших протиправних дій. Шкода, заподіяна знищенням або пошкодженням майна посадової особи спеціально уповноважених органів

виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель чи членів її сім'ї у зв'язку з виконанням нею посадових обов'язків, компенсується в повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України з наступним стягненням цієї суми з винних осіб. У разі загибелі посадової особи спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель у зв'язку з виконанням службових обов'язків сім'ї загиблого або його утриманням виплачується одноразова допомога в розмірі десятирічної заробітної плати загиблого за останньою посадою, яку він займав, за рахунок коштів Державного бюджету України та коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України з наступним стягненням цієї суми з винних осіб. У разі нанесення посадовій особі спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель тілесних ушкоджень у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків, що перешкоджають надалі займатися професійною діяльністю, їй виплачується одноразова допомога в розмірі п'ятирічної заробітної плати за останньою посадою, яку вона займала, за рахунок коштів Державного бюджету України та коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України з наступним стягненням цієї суми з винних осіб і призначається пенсія по інвалідності. У разі нанесення посадовій особі спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель тілесних ушкоджень у зв'язку з виконанням нею посадових обов'язків, що не перешкоджають надалі займатися

професійною діяльністю, їй виплачується одноразова допомога в розмірі однорічної заробітної плати за рахунок коштів Державного бюджету України та коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України з наступним стягненням цієї суми з винних осіб. Річна заробітна плата посадової особи спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері державного контролю за використанням та охороною земель, що береться для нарахування розміру одноразової допомоги, включає всі види грошових виплат, які одержала посадова особа за час роботи за останньою посадою за рік, що передував року загибелі або ушкодження здоров'я. За рахунок коштів Державного бюджету України виплачується різниця між сумою, передбаченою частинами четвертою — шостою цієї статті, та сумою, встановленою відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності». Стаття 14. Прикінцеві положення 1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування. 2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом: подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом; привнести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону. Президент України Л. КУЧМА. м. Київ, 19 червня 2003 року. № 963-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про списання вартості несплачених обсягів природного газу

Цей Закон визначає правові та організаційні засади списання заборгованості підприємств нафтогазового комплексу, яка виникла внаслідок здійснення неналежним чином та не в повному обсязі розрахунків бюджетів усіх рівнів за спожиті природний газ та послуги з його транспортування, теплову енергію та тепловодопостачання (за складовою газу). Цей Закон спрямований на створення умов для стабілізації фінансово-економічного стану підприємств нафтогазового комплексу, яким завдано значних збитків через несвоєчасне та не в повному обсязі фінансування з бюджетів усіх рівнів: пільг, субсидій, різниці в ціні природного газу та послуг з його транспортування і теплової енергії та тепловодопостачання (за складовою газу), бюджетних установ та організацій. Метою цього Закону є впровадження механізмів списання заборгованості, які сприятимуть запобіганню банкрутству підприємств нафтогазового комплексу з не залежних від них обставин, поліпшенню їх фінансового становища. Стаття 1. Визначення термінів У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні: вартість несплачених обсягів природного газу — це заборгованість за спожитий природний газ та послуги з його транспортування, яка пов'язана з несвоєчасною та не в повному обсязі сплатою бюджетами усіх рівнів пільг, субсидій, різниці в ціні природного газу і теплової енергії та тепловодопостачання (за складовою газу) і послуг з транспортування газу, фінансуванням бюджетних установ та організацій і виникла за період між датою споживання у 1995—1998 роках і датою отримання коштів за нього та із зміною курсу національної грошової одиниці до долара США за цей період; підприємства тепловодопостачання — підприємства комунальної теплоенергетики, котельні промислових підприємств та інші котельні, які відпускали теплову енергію для потреб населення, бюджетних установ та організацій, що утримувалися за рахунок бюджетів усіх рівнів. Стаття 2. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на Національну акціонерну компанію «Нафтогаз України»; дочірні компанії Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» — дочірню компанію «Газ України», дочірню компанію «Укргазвидобування» та її філії, дочірню компанію «Укртрансгаз» та її філії; Державне акціонерне товариство «Чорноморнафтогаз», Відкрите акціонерне товариство «Укрнафта» та його структурні підрозділи, відкриті акціонерні товариства з газопостачання та газифікації, які здійснювали видобування, транспортування та постачання природного газу у 1995—1998 роках для потреб населення, бюджетних установ і організацій, підприємств тепловодопостачання, а також на підприємства з тепловодопостачання, що надавали послуги з тепловодопостачання для населення, бюджетних установ і організацій. Стаття 3. Порядок та умови списання вартості несплачених обсягів природного газу 1. Списанню підлягає вартість несплачених постачальникам обсягів газу та вартість несплаченої підприємствам тепловодопостачання теплової енергії (за складовою газу): 1) бюджетів усіх рівнів з оплати пільг, субсидій, різниці в ціні між тарифами за спожитий населенням газ перед постачальниками природного газу — відкритими акціонерними товариствами з газопостачання та газифікації; 2) бюджетів усіх рівнів з оплати пільг, субсидій, різниці в ціні між тарифами за спожиту населенням теплову енергію перед підприємствами з тепловодопостачання; 3) установ та організацій, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів, перед постачальниками природного газу — відкритими акціонерними товариствами з газопостачання та газифікації; 4) установ та організацій, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів, перед підприємствами з тепловодопостачання за спожиту теплову енергію; 5) підприємств з тепловодопостачання перед відкритими акціонерними товариствами з газопостачання та газифікації за спожитий природний газ та послуги з його транспортування на виробництво теплової енергії в

межах сум заборгованості, визначеної в підпунктах 2 і 4 цієї частини статті; 6) відкритих акціонерних товариств з газопостачання та газифікації перед своїми кредиторами — дочірньою компанією «Газ України», дочірньою компанією «Укртрансгаз», дочірньою компанією «Укргазвидобування», Відкритим акціонерним товариством «Укрнафта», Державним акціонерним товариством «Чорноморнафтогаз» за поставлений природний газ; 7) дочірньої компанії «Газ України» та дочірньої компанії «Укртрансгаз» перед Національною акціонерною компанією «Нафтогаз України» за поставлений природний газ; 8) дочірньої компанії «Укртрансгаз» перед дочірньою компанією «Укргазвидобування» та дочірньою компанією «Газ України» за поставлений природний газ; 9) Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» перед дочірньою компанією «Укргазвидобування», Державним акціонерним товариством «Чорноморнафтогаз» та Відкритим акціонерним товариством «Укрнафта» за поставлений природний газ. 2. Вартість несплачених обсягів природного газу бюджетами усіх рівнів, установами та організаціями, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів, підлягає списанню в рахунок та в межах раніше списаної заборгованості постачальникам-організаціям, на яких поширюється дія цього Закону, з платежів до бюджету відповідно до статті 70 Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» з урахуванням багатоступінчатої системи проходження газу від газовидобувного підприємства до споживача. 3. Вартість несплачених обсягів природного газу підприємств-боржників, визначених у пункті 5 частини першої цієї статті, підлягає списанню в рахунок списання заборгованості з платежів до бюджету підприємствам, на які поширюється дія цього Закону, що підлягала розстроченню відповідно до підпункту 18.1.2 пункту 18.1 статті 18 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та

державними цільовими фондами» станом на 1 січня 2001 року і не сплачена на день прийняття цього Закону, для чого вартість несплачених обсягів природного газу підприємств-боржників, визначених у пункті 5 частини першої цієї статті, перераховується в національну грошову одиницю за курсом 3,427 гривні до долара США. 4. Списана відповідно до частин другої та третьої цієї статті заборгованість не підлягає включенню до валових доходів та витрат і не підлягає відображенню в податковому обліку податку на додану вартість підприємств та організацій, які здійснюють таке списання. 5. Порядок проведення списання згідно з цією статтею Закону визначається Кабінетом Міністрів України. Стаття 4. Прикінцеві положення 1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування. 2. Абзац другий підпункту 4.1.6 пункту 4.1 статті 4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 27, ст. 181; 2003 р., № 12, ст. 88) доповнити словами: «крім випадків, визначених у частині четвертій статті 3 Закону України «Про списання вартості несплачених обсягів природного газу». 3. Кабінету Міністрів України у тримісячний термін з дня набрання чинності цим Законом: затвердити порядок списання вартості несплачених обсягів природного газу; подати пропозиції про внесення змін до законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям цього Закону та привести свої нормативно-правові акти у відповідність з нормами цього Закону; прийняти нормативно-правові акти, необхідні для виконання цього Закону.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 5 червня 2003 року. № 911-IV.

На довгу пам'ять молодій державі

ГОЛОД-33

Редакційна пошта свідчить: люди, мимоволі чи ні, проводять певні паралелі між 1933-м і 2003-м роками. Йдеться не про буквальні збіги, а лиш про найочевидніші в обох випадках — про нещирість влади. А влада й рада старатись: ось вона вже знайшла винуватців зростання цін на хліб, і вже прокуратура завела справи на тих винуватців, і навіть прем'єр їм обіцяє ноги переламати й голови відкрутити. Колись рад-влада теж швидко шукала винуватців «тимчасових труднощів на селі» (так це звали у 33-му році). Варто подумати: чому «молода країна Рад» і «наша молода держава» так люблять називати себе молодими-невинними? Щоб легше знаходити «винних»? Тому читачів, котрі пропонують не відзначати річницю 33-го року, можна зрозуміти й так: держава (наскільки її підказує дівоча пам'ять), голоду не знала і не знає — то чи має вона моральне право вказувати, як нам відзначати цю дату?

Згадаймо про живих

«Моя бабуся померла недавно, на 94-му році життя. Саме від неї я вперше дізналась про деякі сторінки нашої історії, що не вивчались у школі. Тому в часи гласності я не була шокована, як більшість моїх знайомих, інформацією про репресії і голодомор. Але те, що зараз відбувається в нашій країні, мене справді хвилює. Правда, голодомору немає, але скільки голодних! В Києві, звісно, інше життя. А що в маленьких містечках і по селах? Як можна жити на мізерні пенсії і зарплати? Пенсіонери змушені тяжко працювати, щоб вигодувати худобу. Та не для того, щоб самим їсти те м'ясо, а щоб продати кабана й заплатити за газ та світло. Україна стала країною контрастів: хтось їде на Канари, а комусь нема за що хлібця купити. Тому мені здається, що надто цинічно вкладати шалені кошти в будівництво меморіалу жертв голодомору 33-го. Краще звернути увагу на живих людей, щоб через 70 літ не довелося вшановувати пам'ять жертв 2003-го.

Ольга ТАРАСОВА,

Лозова Харківської області».

У кого спитати

«Почему мы должны спрашивать доморожденных коммунистов, этих проходимцев-аутсайдеров, о том, были ли у нас голодоморы в 20-е, 30-е, 40-е и длящиеся уже десяток лет в 90-е годы или нет? Они утверждают, что голодомор не было. С этим детским лепетом вступают в дискуссию серьезные люди! А почему не показывают (а должны бы крутить постоянно) документальный фильм о голоде 1932—33 гг. на Полтавщине? Когда я его смотрел, со мной был шок. Когда показывали, как наши народные радетели уводили со двора голодающего крестьянина корову, то я подумал, что это кто-то заснял случай с нашей семьей в начале марта 1946 года: точно такое подворье, все точно так происходило, даже буренка похожа на нашу. Хотя с нами это было не на Полтавщине, а в моем селе Романовка Белолучского (ныне Белокуракинского) района Луганской области. Кстати, второе мое родное село (в двух верстах от первого), Климовка (Клімівка) исчезло с лица земли по тьме неперспективности. Была родина, и нет ее. Все равно, что Человек — был, и нет его более. Что печальнее на свете? У нас никогда не было летописцев истории рода. Коммунисты их вытравили, и теперь я не знаю, кто были мои предки. И уже не узнаю, потому что одних уж нет, а те далече, а я, по воле судьбы, не могу выехать за город (полвека труда металлургом!). Я погибаю во вселенском Одиночестве.

**Стефан РОМАНЕНКО,
ветеран и инвалид труда.**

Алчевск Луганской области».

ОФІЦІЙНО

ЗАКОН УКРАЇНИ

**Про внесення зміни до статті 13
Закону України «Про статус ветеранів
війни, гарантії їх соціального захисту»**

Верховна Рада України постановляє:

І. Абзац третій пункту 3 частини першої статті 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 425; 1996 р., № 1, ст. 1) викласти у такій редакції:

«За бажанням інвалідів замість путівки до санаторію, профілакторію або будинку відпочинку вони можуть один раз на два роки одержувати грошову компенсацію: інваліди війни I—II груп — у розмірі середньої вартості путівки, інваліди війни III групи — 75 процентів середньої вартості путівки. Грошова компенсація надається незалежно від наявності медичного висновку про необхідність санаторно—курортного лікування або медичних протипоказань».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2004 року.

2. Кабінету Міністрів України про
дня набрання чинності цим Законом:

привести у відповідність із цим Законом свої нормативно—правові акти;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 10 липня 2003 року.

№ 1109-IV.

Непотрібна тема

«Некоторым профессорам, кандидатам наук, писателям, философам! Тема о голодоморе не интересная, и, простите, глупая. Кстати, что такое «голодомор», вы не найдете ни в одном словаре. Это слово придумал покойный В. Чорновол. Так вот, в тот так называемый «голодомор» мне было одиннадцать с половиною лет. Все хорошо помню. Был голод. Причина голода в том что местами, в регионах Украины, был неурожай (засуха), местами вымочило дождями. В тот голод в нашем селе были беженцы из Полтавы, жили по соседству. В беседах о том, что тогда был голодомор, не было и речи. В нашем селе в тот голод умер один человек. В колхозе «13 річчя РСЧА» тогда раз в день подкармливали людей. Государство выделяло гречневую муку, с нее в колхозном дворе варили галушки. Давали по два галука с приваром на члена семьи. В нашем регионе я неслышал чтоб в тот голод ели людей. Теперь же во всех селах нашего региона и по Украине за 12 лет реформ кладбище увеличилось в 2—3 раза. Не выдержав пыток «реформы», люди уходят из жизни. Какая-то пародия насаждается «голодомором». Зачем нам было морить людей? Нам нужны были рабочие руки. Надо было поднимать тяжелую индустрию. Кругом кишели враги. В молодой республике надо было укреплять обороноспособность. Сталин ходил всю жизнь в шинели, ни в одном банке не наложил себе миллионов, но ломать колоски никому не позволял, это правда. А вот нынешние реформаторы мигом сломали всю нашу страну. И вообще зачем нам тема о голодоморе? Лучше бы вы подали реферат или диссертацию, как ликвидировать кризис, безработицу, нищету в нашей стране. А то сидите в прекрасных зданиях, что построила Советская власть, повыдоблбмливали с них серпы, молоты и колоски да еще и черните ее. А что построили деятели нового режима? Ничего, только разграбили то народное достояние. И на этом поприще строят себе «хатинки». Я тоже профессор. Но профессор патриотизма. Прошел университеты, от коллективизации, войны до сегодняшних пресловутых реформ. Так что давайте не оправдываться голодомором-33 за свой 12-летний голодомор. Знаю, что этой статьи не напечатаете. Но хотя сами почитаете. Я разменял девятый десяток, мне есть что сказать, проживши в политической борьбе большую и сложную жизнь.

ИНОГДА Михаил Александрович, фронтовик, инвалид II группы, ветеран труда.

Репки
Черниговской
области».

Голодний бог Ерот

«Я родом з села Убіжичі на Чернігівщині. До колгоспів сім'я жила в добрі й злагоді. Землі мало (сімдесятні з сіножаттю) але тато був працюючий і вдатний до ремесла. 1930 року перейшли у нову хату, а стару комору тато віддав бідному сусідові Івану Свешку. Про цю комору ще буде мова далі. Колективізація в Убіжичах почалась із суперечок у хаті, мама часто плакала. Яюсь ми лягли спати, і тато був з нами, а ранком тата не стало. Бо голова сілради Микита Симончук, добра людина, сказав йому: «Прокопе Денисовичу, якщо ви не подали заяви до колгоспу, то негайно ідіть із села, бо завтра таких висилатимуть». Вночі тато запері коня й поїхав на Гомельщину, де став лісорубом. Як нас виганяли з хати, не пам'ятаю. А вже коли мама з нами сиділа на клунках, підійшов той Іван Свешок, якому тато комору подавав, і каже: «Бери, Лено, дітей та йди жити в мою стару хату!» Тоді він був активістом і зайняв один з краших дворів у селі — Івана Затули, якого вислали з сім'єю на Соловки. Перший ранок у Свешковій хаті запам'ятався тим, що все було близько, бо тісно. У тій хаті я, мабуть, вперше плакав — не було чого їсти, бо все витрусила проклята бригада. Ті бригади ходили по хатах і брали не тільки хліб, а й речі. Мама казала: «Іди, синку, надвір, послухай, де голосять!» Як голосяли близько, мама речі ховала. Але вони прийшли і таки забрали мамину козушку, останню вдяганку на зиму. Потім мама попросила сусідку Одарку, щоб та відкупила козушку і повернула нам за певну плату (частину награбованого активісти брали собі, решту продавали колгоспникам). У нашому краї такого голоду не було, як на півдні, може, тому, що на Чернігівщині виручав ліс.

Зиму 1932—33-го мама працювала на сім'ю Свешків, у них було багато дітей і хатньої роботи, а добра господиня щось давала нам з харчів. Хліб кляли на найвищу полицю, щоб діти не дістали. Потім з'явився інший хліб, схожий на кавалок грязюки, він уже лежав на столі, але його було важко їсти. Запах того хліба я й зараз чую. Як буваю десь біля болота.

Померла з голоду сусідка Каржиха, баба Могильна, потім молода мати двох дітей мого віку. Ще пам'ятаю, як тоді ходили діти до школи. Вчителька Гравовська подбала, щоб дітям давали щодня щось варене. Не пам'ятаю, щоб діти ходили до школи з книжками, а бачу й тепер, як кожен у руках ніс миску. Мені прикро було, що я не школяр, а ще й син підкуркульника.

У Сवेशка жили ми осінь і зиму. Навесні, як ще лежав сніг, він сказав мамі: «Я не проти, щоб ви тут жи-

ни, але влада докоряє, що приютив сім'ю куркуля...» Нас прийняла сім'я Гаврила і Євпраксії Вечірських: одна кімната і троє дітей, але дядько Гаврило був веселий, учив мене й сина Василька співати. Та скоро активісти вирішили здивувати світ лазнею, і їхній вибір упав саме на двір дядька Гаврила. Дядько розкуркулив, а хату почали калічити під лазню. А дядькові пізніше трійка в Ріпках дала 10 літ як ворогу народу (він повернувся аж у хрущовську відлигу). Тепер пустила нас до себе сім'я одноосібника дядька Митра Пушки. Була весна, ми їли шавель, брукньки, молоді пагінці сосни. У Пушків жили недовго — через мене. Якось прийшли хлопці й дівчата з комсомольським секретарем Аксентієм Мажугою. Він сказав, що тут буде комсомольський штаб. Згребли й кинули в куток наше майно, ікону, а на її місце повісили портрет Сталіна, ще якісь картинки, і все обвішали гілками калини. Я хотів роздивитись, а той іконостас гепнув додолу. Мамі це зарахували як ворожу акцію. Вона плакала: «І так у селі не дають жити, а ти ще скинув отого чорта!»

Ікони бога Ерота у нас не було, але скоро цей бог втрутився в нашу долю. Мама збиралась у Білорусь, а моя старша сестра Галина з нами не поїхала — її полюбив отой комсомолець Аксентій. Мама була дуже проти, а Галія казала: «Він, мамо, добрий чоловік, то його змушують бути звіром!» Вони внічалися у чужім селі, жили добре, хоч Аксентій партійної кар'єри не зробив через одруження з куркулівною. 1943 року доля судила йому бути серед тих, «кто погиб за Днепр...»

Василь ВЕЧЕРСЬКИЙ.

Київ».

Поцілунок на прощання

Отакі ці листи, без виправлень, перекладу й коментарів. Хіба ось що привертає увагу: хто пише про 33-й — завжди пише про щось більше, дуже важливе, хоч і ледь вловиме, бо воно — не у цифрах жертв і не в іменах винуватців. Тому добірка буде неповна ще без одного штриха. Нещодавно до автора цих рядків прийшла жвава старенька невизначеного віку. Принесла вірші, так само невизначені, як і вік авторки:

Бог це є любов,
                                юначе!
Це оновлення, весна.
Радій юнко,
                                й ти козаче!
Усміхається й Десна.
Як Дніпро в степах
                                вирує!
Грає любя річка Рось.
Всій землі життя да-
рує

Господь Бог
Ісус Христос.
Молодь, йди
в життя дорогу,
Не бери з собою
гріх...

І так далі. Але там ще посвята: «Світлий пам'яті мого батька Рибичовича Леонтія Сергійовича, який помер 1933 року від голодної смерті в Києві!» Пані Зінаїда Майбород (так звали гостю) розповіла: батько був електромонтером, на роботі упав з драбини, зламав ногу й помер самотній дома, на Тарасівській, 3, бо не міг встати, знайти поїсти. Отаке. Але вірші доводось повернути. Пані Зінаїда покійно зітхнула й сказала: «А у мене завтра день народження — вісімдесят!» Не витримую її погляду, беру вірші знову. Вона стала навшпиньки й поцілувала у вуха, як це роблять зовсім ще зелені дівчата. В цьому було безмовне й безмежне сирітство — людина аж від самого 33-го святкує свої іменини без батька. Може, я їй нагадав його, хай земля буде йому пухом. Отакі трапляються дрібниці посеред великих і малих державних ювілеїв.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Степан Гіга став «мільйонером»

ПОДІЯ

Народний артист України Степан Гіга — перший український співак, який отримав іменний «золотий диск» за те, що його аудіоальбом «Вулиця Наталі» розійшовся більш як мільйонним тиражем. Такого успіху в Україні та СНД ще не мала касета жодного нашого артиста. Пісні «Вулиця Наталі», «Яворина», «Пробач» з цього альбому заповнили ринки, маршрутки, кафе. Мільйонний тираж розійшовся протягом двох років. Касета досі жваво продається, не лише в нас, а й у США, Канаді, Австралії. Аудіоальбом «Вулиця Наталі» закарпатського співака, почесного громадянина Ужгорода, соліста тамтешньої облфілармонії, випустила аудіокомпанія «6 секунд», що в Калуші на Івано-Франківщині. Вона ж організувала і презентацію «золотого диска» Степана Гіги в Івано-Франківську. Тут був великий концерт співака, у супроводі музичного гурту «Друзі мої» і шоу-балету з Тернополя.

Підстав для презентації більш ніж достатньо. По-перше, аудіостудія «6 секунд» — з Прикарпаття. По-друге, в нічному Івано-Франківську знято перший відеокліп С. Гіги до пісні «Вулиця Наталі», яка й дала назву альбому. По-третє, саме в цьому місті написана пісня «Яворина» (слова С. Галлябарди), присвячена пам'яті Назарія Яремчука. По-четверте, останні п'ять літ артист більше часу проводив не в Ужгороді, а у Франківську, де його творчість усяляко підтримує міська й обласна влада. До того ж, у Прикарпатському університеті навчається його дочка Квітослава (вона теж виступала у концерті).

Генеральний директор калуської аудіокомпанії «6 секунд» Василь Вагилевич розповів: коли вперше на студії почули пісенний матеріал альбому, його брат Володимир (який, на жаль, трагічно

загинув понад рік тому), відразу сказав, що на музичному ринку це справить ефект вибуху бомби. Володимир і переконав Василя запустити касету тиражем відразу 20 тисяч. Альбом блискавично розійшовся по всій Західній Україні. Було навіть, що його не встигали тиражувати у Калуші й зверталиися по допомогу до київських аудіокомпаній.

— Звідти надсилали нам по 20—30 тисяч касет і питали: «Що ви з ними робите? Солите, чи що?» Ніяк не могли повірити, що альбом так шалено розкуповують. Ми пропонували їм зробити обмін касетами, але вони не хотіли, мовляв, це «музика для папуасів», — розкаже Василь Вагилевич. — Та згодом таки пішли на обмін продукцією. Це й стало поштовхом для поширення аудіоальбому по Україні та за її межами. Успіх касети — це передусім заслуга

Фото автора.

народу, який голосував за неї своїми грішми, — вважає він.

Сам Степан Гіга каже: «Українське мистецтво звикли називати шароварщиною, але мільйонний тираж касети — доказ нашої професійності і самодостатності».

Вініловий «золотий диск» виготовлено у Німеччині. Фірма, що його випустила, пересвідчилася документально, що справді розкуплено мільйон примірників альбому «Вулиця Наталі». Нагадаємо, «золоті диски» мають Фредді Меркурі, Мадонна, Майкл Джексон. З ближчих нам — Алла Пугачова. Тепер у цьому ряду і Степан Гіга, співак і композитор, що сам пише музику до всіх своїх пісень, яких у нього більше ста.

«Золотий диск» повернув до митця увагу.

Зокрема, Дітер Болен («Модерн токінг», ФРН) запросив його до участі у спільному музичному проєкті. У найближчих планах артиста турне по Америці. А студія «6 секунд» в Калуші готує новий аудіоальбом «Троянди для тебе». Щоб дати касеті широку дорогу, студія разом з іншими аудіокомпаніями планує організувати великий концертний тур співака по Україні. Степан Гіга пообіцяв розпочати тур з Івано-Франківська, міста, що дало йому друге творче дихання.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківськ.

На знімку: Степан Гіга демонструє іванофранківцям «золотий диск». Поруч генеральний директор аудіостудії «6 секунд» Василь Вагилевич.

Мазепа: погляд крізь століття

Виставка, присвячена Іванові Мазепі Львівською галереєю мистецтв, стала явищем багатомірним, як і постать гетьмана, що з роками вбирає в себе дедалі більше реалій і міфів українського буття. Ще не вихули суперечки довкола фільму «Молитва за гетьмана Мазепу». Мабуть, його сприймали б інакше, якби переглядові передувала ось ця експозиція, що дає можливість прокрутити в уяві власний «фільм».

Вже сама історія підготовки виставки неординарна. Бо не було останніми роками такої мистецької події, яка спонукала б по-братньому потиснути руки достойникам Правобережної і Лівобережної України, численним музейникам, меценатам, політикам.

Виставка, за словами головного її куратора — директора Львівської галереї мистецтв Бориса Возницького — згідно з указом Президента України мала відкритися в Києві ще до 10-річчя незалежності України. Але тоді на неї забракло коштів. На підготовку нинішньої експозиції не пішло жодної державної копійки. За прикладом видатного мецената Івана Мазепи, сучасники вклали значні власні кошти в акцію, котра тонко і ненав'язливо навіює думку: всі ми потроху мазепинці! До слова, президенти України

під час інавгурації клали руку на Євангеліє, виготовлення окладу для якого фінансував Іван Мазепа. Отже, сам Бог велить главам держави перейматися мазепинськими ідеями.

Про це сказав один із головних меценатів виставки, народний депутат України, почесний президент АТ «Оболонь» Олександр Слободян: «Гетьман підтримував підприємливих і тямуючих людей, надаючи їм протекцію та захист. Певно, він добре розумів значення середнього підприємця (майже знищеного в сучасній Україні) для загального розвитку економіки. Мазепа навіть надавав таким підприємцям старшинські звання, винасуваючи їх до кола шляхетської української еліти й беручи, отже, під державну опіку, надаючи пільги та правовий захист. Тоді в Україні по гетьманських і старшин-

ських маєтностях, на козацьких хуторах, у містах почали рости малі й більші промислові заклади, які багатьом давали роботу. Ті економічні заходи засвідчують великий державний розум гетьмана, гідний наслідування в наш непевний час, час кризи, зумовленої не так економічними причинами, як браком патріотизму та державницького розуму деяких можновладців...»

Організатори виставки подбали, щоб кожен відвідувач міг зазирнути в давні-недавні часи й порівняти. Ось що писав 1708 року французький посол при дворі Карла XII Безенваль: «Україна така багата на харчі всякого роду, яких сама не може з'їсти ані вивезти на чужину для торгівлі...» (Чи тоді не було засухи, що француз про неї не пише?!)

Для уявного фільму про Мазепу виставка дає багато розкішного матеріалу. Чого варті численні його портрети, зібрані з різних музеїв України. Тут теж свої міфи. Скажімо, тривалий час вважалося, що найбільш схожий на прототип портрет, виконаний

французом Норбленом. Та з'ясувалося: на портреті зображено шинкаря, що мав таке саме прізвище!

Фотознімки одного із організаторів і меценатів виставки, киянина Володимира Недяка, нагадують про храми, поставлені колись Мазепою, зокрема на Чернігівщині, в Києво-Печерській лаврі, яка (парадокс історії!) стала осідком того самого духовенства, котре оголосило анафему гетьманові).

На відкритті співали кобзарі з Лівобережжя і Правобережжя, козаки частували кулешею, «Оболонь» — пивом. І шкереберть полетіли всі політично-історичні стереотипи. Б. Возницький навіть згадав добрим словом турків, котрі відмовилися видати Мазепу Петрові.

...Генерал-хорунжий Чорноморського козацтва Богдан Сушинський привіз до Львова землю з міста, на якому стояла церква в Галаці, де поховано гетьмана. Де прах Мазепи нині — невідомо. А дух — поміж нами...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

КОЛОНКА ОГЛЯДАЧА

Ціна і оцінка

У світі одним з показників добробуту суспільства є інтерес до видань про мистецтво. У нас таких видань мало, це вже погано, тим гірше, що образотворче мистецтво, усім колись зрозуміле «без перекладу», нині стало ускладненим, герметичним. Тому дуже втішає поява нового журналу «Українське мистецтво». Він потужний, як і коло його засновників (стольична Спілка художників, Фонд сприяння розвитку мистецтв, Національна академія мистецтв, Інститут проблем сучасного мистецтва, Українське представництво асоціації арт-критиків, Спілка критиків та істориків мистецтва, Швейцарська культурна програма-Україна).

Перші номери нових журналів часто грішать тим, що починають «від Адама», дають потроху всього — окрім цілісного уявлення про предмет, як ото буває в безалаберних енциклопедіях. Цей журнал теж «енциклопедичний», але це енциклопедія не розрізнених фактів, а певних новочасних мистецьких тенденцій, чого й чекають від такого видання не лише митці, а й просто люди, охочі до серйозного читання. Їм важливо, щоб про серйозне говорилося нормальною мовою. До таких належать більшість читачів нашої газети, тому ми звертаємо увагу саме на цей бік справи. І чудово, що в «Українському мистецтві» теж на це увагу звертають: термінами, для простих смертних недоступними, тексти журналу не надто перенасичені. Добре ілюструє це, скажімо, фраза зі статті Вікторії Бурлаки про сучасне актуальне мистецтво: «М'який ідіотизм, який художник примудряється знаходити на обличчях нормальних людей...» — це можна цитувати в будь-якій компанії!

Це важливо, адже багато хто з нас хотів би уміти оцінювати мистецтво — але нас відлякує зарозумілість мистецтвознавства. Не варто боятися! Щоб переконатися в цьому — спробуйте читати журнал не спочатку, а, скажімо, зі сторінки 54-ї, зі статті Олексія Роготченка «Сьогоднішнє мистецтво здалеку й зблизка». Там є рядки: «Прізвищ сильних талановитих митців можна було б навести сотню чи навіть більше ... це люди, віддані українському образотворчому мистецтву, які мають визнання на батьківщині і є дуже гарними, цікавими і професійними митцями. Вони, безперечно, досягли у своїй творчості європейського, а подекуди світового рівня. Досягли — і тільки. У нас, на жаль, немає прикладу перемоги сучасного мистецтва на світових рівнях. І це не тому зовсім, що українські митці бездарні чи погані. Просто такого рівня творчості досягли художники переважної більшості цивілізованих країн. В цьому змаганні немає переможців. У всіх рівні можливості, а з появою Інтернету і рівна обізнаність. Образотворче мистецтво світу досягло межі, де лідера вже не існує і, мабуть, ніколи не буде. Намагання зацікавити глядача, цінувальника новими знахідками сьогодні є життєвою необхідністю і засобом виживання усього, що претендує на звання «мистецтво». Це логічно і цілком нормально. Ненормальним є нерозуміння проблеми і спроби в будь-який спосіб привернути до себе увагу, котрі часто перетворюються на посміховисько, гідне хіба що жалю, так само, як і бажання протертися в лідери, експлуатуючи суто політичні, військові, сексуальні чи етнографічні важелі...

Що ж цікавить художню світову громадськість сьогодні? Невже нічого? Зовсім не так. Останнім часом знову повертається мода на стиль, який встигли назвати «фігуративізмом» — зображення конкретної людини в конкретній дії. Тим часом у світі цілі прошарки сучасних митців вже не вміють намалювати руку, не кажучи вже про фігуру в цілому. Багато хто не вміє, а багато хто вже й не хоче. І тому цілком істотним є підвищений інтерес до країн, мистецтво яких збудоване на реалістичних засадах. Поміж них — Україна. Дуже добре і радісно таке розуміти. Бо якщо у такому великому, перенасиченому, безкопромисному світі знайшлося те, що привернуло увагу до української образотворчості — слава Богу! Адже є десятки, сотні країн, мистецтво яких у світовому контексті нецікаве вже зовсім».

Правда, не страшно читати? Тож читайте далі самі. А я зверну увагу ще на одне: на першій сторінці обкладинки журналу стоїть не звично-сором'язливе «Ціна договірна», а горда цифра «15 грн.»! Якщо художні альбоми коштують 500 і більше гривень, то це — мізер. Та річ навіть не в ціні, а в твердості, з якою її зазначено отам, на першій сторінці. Нам ніби подано знак: не біймося бути впевненими у своїх оцінках. Невже щось налягоджується в системі вартостей?

Віталій ЖЕЖЕРА.

Інформація про збільшення статутного капіталу
ВАТ АБ «Укргазбанк»
шляхом випуску нових акцій

1. Характеристика емітента:
1.1. Повне найменування: Відкрите акціонерне товариство акціонерний банк «Укргазбанк».

1.2. Місцезнаходження емітента: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 42/4, тел./факс: (044) 239-28-30.

1.3. Відомості про статутний фонд: Статутний фонд товариства становить 64 567 571,00 гривень, поділений на 64 090 493 прості іменні акції та 477 078 привілейованих іменних акцій номінальною вартістю 1,00 гривня кожна, сплачений повністю.

2. Дані про сьому емісію акцій:
2.1. Дата та номер протоколу рішення про здійснення випуску акцій: Рішення про збільшення статутного капіталу шляхом випуску нових акцій без зміни номінальної вартості акцій прийняте на загальних зборах акціонерів 11 липня 2003 року (протокол № 25).

2.2. Загальна сума випуску акцій: Загальна сума випуску акцій становить 25 432 429 простих іменних акцій номінальною вартістю 1,00 гривня кожна на суму 25 432 429,00 гривень. Привілейовані акції та акції на пред'явника не випускаються.

2.3. Форма випуску акцій — документарна.

2.4. Серія та порядковий номер акцій: Серія Ф, порядкові номери з 000000001 до 25432429.

2.5. Термін початку та закінчення прийому заяв від акціонерів: Адреси місць, дати початку та закінчення проведення першого етапу підписки на акції: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 42/4, з 15.09.2003 до 30.09.2003 включно. Адреси місць, дати початку та закінчення проведення другого етапу підписки на акції: 01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 42/4, з 01.10.2003 до 31.10.2003 включно.

2.6. Порядок та місце отримання акціонерами акцій: Договір та платіжний документ про сплату не менше 10% вартості акцій, на які заявник підписався, є підставою для видачі заявнику письмового зобов'язання про продаж відповідної кількості акцій. Протягом 6 місяців після реєстрації випуску акцій емітент забезпечує виготовлення бланків сертифікатів акцій та їх видачі акціонерам (за умови оплати ними повної вартості акцій, на які вони підписались).

2.7. Права акціонерів при випуску акцій: За акціонерами зберігаються всі права, визнані статутом товариства, а саме: брати участь і голосувати на загальних зборах акціонерів особисто або через своїх повноважних представників, здійснювати переважне придбання додатково випущених товариством акцій, брати участь у розподілі прибутків товариства, отримувати інформацію про діяльність товариства, отримувати частину вартості майна товариства у випадку його ліквідації, розпоряджатися акціями що їм належать, у порядку, визначеному чинним законодавством.

Доповнення

до об'яви, що надрукована у № 125 (3125) від 9 липня 2003 р., про Загальні Збори акціонерів Закритого акціонерного товариства «Ініціатор»

Порядок денний зборів (уточнений):

- Про продаж акцій Товариства та заміну акціонерів.
- Про збільшення статутного фонду.
- Про укладення договорів купівлі-продажу акцій Товариства.
- Про відкликання та обрання Голови та членів Спостережної Ради Товариства, Правління Товариства, Ревізійної комісії Товариства.
- Про внесення змін та доповнень до Статуту та Установчих документів Товариства.
- Зміни реєстру.

Господарським судом Луганської області (91000, м. Луганськ, площа Героїв ВВВ, 3а) постановою від 31.07.2003 р. по справі № 11/73Б визнано банкрутом ВАТ «Хімік» (м. Луганськ, вул. Пржевальського, 2, код ЄДРПОУ 03378225, р/р 26001196266002 в ЛФ КБ Приватбанк, МФО 304795).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Бервено Сергія Миколайовича (ліцензія АА № 419270 від 05.11.2002 р., який мешкає за адресою: 61022, м. Харків, пр. Перемоги, буд. 576, гуртожиток).

Претензії від кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення за адресою: м. Харків, поштове відділення 61022, а/я 290.

Філіал ГХУ Агентства по вопросам банкротства в Донецкой области и ликвидатор ДП «Солнечный» и ДП «Восточный» КРП «Жилищник»

сообщают о повторном проведении конкурсов по продаже активов. На конкурс выставляются активы ДП «Солнечный» КРП «Жилищник», г. Горловка, ул. Магистральная, 15 А: 1. Дебиторская задолженность населения по квартплате ЖЭУ-1, начальная цена продажи со снижением на 30% — 199211,60 грн., в т. ч. НДС, гарантийный взнос — 9960,58 грн. 2. Дебиторская задолженность населения по квартплате ЖЭУ-2, начальная цена продажи со снижением на 30% — 116522,70 грн., в т. ч. НДС, гарантийный взнос — 5826,14 грн. 3. Дебиторская задолженность населения по квартплате ЖЭУ-3, начальная цена продажи со снижением на 30% — 150717,00 грн., в т. ч. НДС, гарантийный взнос — 7535,85 грн. 4. Дебиторская задолженность населения по квартплате ЖЭУ-4, начальная цена продажи со снижением на 30% — 163970,80 грн., гарантийный взнос — 8198,54 грн.

На конкурсе выставляются активы ДП «Восточный» КРП «Жилищник», г. Горловка, ул. 40 лет Украины, 44: 1. Дебиторская задолженность населения по квартплате, начальная цена продажи со снижением на 30% — 224562,80 грн., в т. ч. НДС, гарантийный взнос — 11228,14 грн. 2. Ножицы гильотинные комбинированные НЛК-12-2000, в т. ч. станина под ножицы и электродвигатель для ножиц, начальная цена продажи со снижением на 30% — 8481,20 грн., в т. ч. НДС, гарантийный взнос — 424,06 грн. 3. Пилорама вертикальная одноэтажная, начальная цена продажи со снижением на 30% — 3024,00 грн., в т. ч. НДС, гарантийный взнос — 151,20 грн. 4. Автомат гвоздильный, начальная цена продажи со снижением на 30% — 12600,00 грн., в т. ч. НДС, гарантийный взнос — 630,00 грн. Гарантийный взнос в размере 5% от начальной цены реализуемого имущества, регистрационный сбор для регистрации участников конкурса — 17 грн., перечисляются на р/сч. 260077397 в ДЮД АППБ «Аваль», г. Донецка, МФО 335076, ОКПО 26252727. Філіал ГХУ Агентство по вопросам банкротства в Донецкой области. Для участия в конкурсе необходимо подать письменную заявку на участие и конкурсное предложение организатору конкурса Філіалу ГХУ Агентство по вопросам банкротства в Донецкой области по адресу: г. Донецк, бульв. Шевченко, 20. Срок подачи заявок 25 календарных дней со дня публикации в газете по 07 сентября 2003 г. включительно. Заседания конкурсных комиссий состоятся после 30 календарных дней со дня публикации информации 15 сентября 2003 г. в Філіале ГХУ Агентства по вопросам банкротства в Донецкой области по адресу: г. Донецк, бульв. Шевченко, 20 в 10.00 и 11.00 час.

Справки по телефонам: 381-76-17/14.

Українсько-російська
фінансово-енергетична
транснаціональна
холдингова компанія
у формі закритого
акціонерного товариства
«ОБ'ЄДНАННЯ»
повідомляє:

30 вересня 2003 р. за адресою: м. Київ-150, вул. Предславинська, 39, у приміщенні АТ «Украналіт-прилад», Актівий зал (1 поверх), о 12.00 годині відбудуться збори засновників.

Порядок денний:

- Приведення бухгалтерського обліку у відповідність з чинним законодавством та претензійно-позовна робота.
- Списання у бухгалтерському обліку нереальної до стягнення дебіторської заборгованості.
- Перевірка наявності реєстрації акціонерів-засновників у Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України.

Правління.

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) постановою від 17.06.03 р. по справі № 32/223Б визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру ЗАТ «Ливарний завод» (83030, м. Донецьк, вул. Октябрю, 63), ЄДРПОУ 20336021, п/р 2600218493001 в ДРУ КБ «Приватбанк» в м. Донецьк, МФО 335496.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Брустінова С. В., ліцензія АА № 485232.

Господарським судом Чернігівської області порушено справу про банкрутство № 9/111-6 відносно Бобровицької райспоживспілки (Чернігівська обл., м. Бобровиця, вул. Леніна, 50). Розпочато процедуру розпорядження майном боржника. Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Стук Ірину Михайлівну (ліцензія мінекономіки № 485235 від 14.03.2003 р.), м. Чернігів, пров. Нахімова, 50.

Претензії кредиторів приймаються протягом 30 днів від дня публікації оголошення.

Філіал ГХУ Агентства по вопросам банкротства в Донецкой области и ликвидатор КРП «ЖЭК-1», г. Дебальцево, ул. Ленина, 18 б

сообщают о проведении конкурса по продаже активов. На конкурс выставляется дебиторская задолженность по квартплате, начальная цена продажи — 116769 грн., в т. ч. НДС, гарантийный взнос — 5838,45 грн. Гарантийный взнос в размере 5% от начальной цены реализуемого имущества, регистрационный сбор для регистрации участников конкурса — 17 грн., перечисляются на р/сч. — 260077397 в ДЮД АППБ «Аваль», г. Донецка, МФО 335076, ОКПО 26252727, Філіал ГХУ Агентство по вопросам банкротства в Донецкой области. Для участия в конкурсе необходимо подать письменную заявку на участие и конкурсное предложение организатору конкурса Філіалу ГХУ Агентство по вопросам банкротства в Донецкой области по адресу: г. Донецк, бульв. Шевченко, 20. Срок подачи заявок 25 календарных дней со дня публикации в газете по 07 сентября 2003 г. включительно. Заседание конкурсной комиссии состоится после 30 календарных дней со дня публикации информации 15 сентября 2003 г. в Філіале ГХУ Агентства по вопросам банкротства в Донецкой области по адресу: г. Донецк, бульв. Шевченко, 20 в 11.00 час.

Справки по телефонам: 381-76-17/14.

Закрите акціонерне товариство «Страхова компанія «АЕЛІТА» повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів, які відбудуться 29 вересня 2003 року об 11:00 за адресою: м. Київ, вул. Льва Толстого, буд. 19, к. 1 Реєстрація акціонерів (їх уповноважених представників) буде здійснюватися 29 вересня 2003 року з 10:00 до 11:00

Порядок денний:

- Про придбання товариством випущених ним акцій.
- Про збільшення розміру статутного фонду.
- Внесення змін до статуту товариства.
- Реєстрація змін до статуту та реєстрація додаткового випуску акцій.
- Різне.

Додаткова інформація:

а) мотивом збільшення статутного фонду є залучення додаткових фінансових ресурсів з метою підвищення платоспроможності товариства, збільшення об'єму діючих та впровадження нових послуг;

б) збільшення статутного фонду здійснюється шляхом збільшення кількості акцій існуючої номінальної вартості;

в) мінімальний розмір збільшення статутного фонду становить 140 000 (сто сорок тисяч) гривень;

г) пропонується наступний проект змін до статуту, пов'язаний із збільшенням статутного фонду товариства:

— статутний фонд товариства, який складає 4 788 000 (чотири мільйони сімсот вісімдесят вісім тисяч) гривень, розподілений на 4788 (чотири тисячі сімсот вісімдесят вісім) простих іменних акцій, номінальною вартістю 1 000 (одна тисяча) гривень кожна;

д) додатково випускається 140 (сто сорок) простих іменних акцій загальною вартістю 140 000 (сто сорок тисяч) гривень;

е) зміни номінальної вартості при додатковому випуску акцій — не передабається;

є) акціонери товариства користуються переважним правом на придбання додаткового випуску акцій.

Проекти документів щодо порядку денного можна отримати за адресою: м. Київ, ул. Льва Толстого, буд. 19, кв. 1. Тел: 235-70-87, 235-71-64.

Правління товариства.

Закрите акціонерне товариство «Страховий Дім «Актон» (Код ЄДРПОУ 32586973) повідомляє про скликання 29 вересня 2003 року о 10.00 загальних зборів акціонерів, які відбудуться за адресою: м. Київ, вул. Механізаторів, 2

Порядок денний:

- Затвердження результатів емісії акцій закритого акціонерного товариства «Страховий Дім «Актон».
- Затвердження внутрішніх нормативних актів закритого акціонерного товариства «Страховий Дім «Актон».
- Розгляд питання щодо участі закритого акціонерного товариства «Страховий Дім «Актон» в інших акціонерних товариствах відкритого та закритого типу, а також у товариствах з обмеженою відповідальністю, участь закритого акціонерного товариства «Страховий Дім «Актон» у заснуванні відкритих та закритих акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю.
- Призначення членів Спостережної Ради закритого акціонерного товариства «Страховий Дім «Актон».
- Призначення членів Ревізійної комісії закритого акціонерного товариства «Страховий Дім «Актон».
- Розгляд питання щодо переліку питань, які передаються до компетенції Спостережної Ради закритого акціонерного товариства «Страховий Дім «Актон».
- Інші питання.

Для реєстрації учасникам зборів мати при собі паспорт або документ, що посвідчує особу; для представників акціонерів — доручення, оформлене відповідно до чинного законодавства.

Довідки за тел.: 8 067 260 20 63.

ТОВ «Каолін ГОБ Україна», ідентифікаційний код 31453091, зареєстроване Печерською районною в м. Києві державною адміністрацією 17.01.2002 року, реєстраційний № 28689 повідомляє про свою ліквідацію. Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців за адресою: м. Київ, вул. Кіквідзе, 13. Тел.: 2163518.

Приватне підприємство «БЕЗПЕКА — Копмлекс», код ЄДРПОУ 30305438, оголошує про свою ліквідацію. Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців за адресою — 02002, м. Київ, вул. М. Раскової, 11, к. 614.

ХОсОО "МАКи" код ОКПО 20250615 обьявляет о своей ликвидации. Претензии принимаются в течение 1 месяца. Тел. (05667) 4-49-87

ТОВ «Гросс» повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом місяця за адресою: м. Вінниця, вул. Червоноармійська, 45/12.

Продається майно банкрута ПНВП «Елітон»:

Склад майна:

- 99% статутного фонду ТОВ «Телерадіокомпанія «Елітон», яка володіє центром кабельного телебачення в пгт. Солоніщевка, Дергачевського р-ну, Харківської області. Розмір статутного фонду товариства складає 165803,88 грн.
- Кормозбиральний самохідний комбайн «Maral — 125» Е-281, 1992 р. в. — 33 490,20 грн.;
- Культиватор відкритий ККП-3,0 «Европак», передпосівний — 2000 р. в. — 14 356,20 грн.;
- Сівалка з культиватором (зерно, горох, мілкозернові) «Marliss» — 31 958,16 грн.

Умови:

передоплата, право власності передається після надходження оплати.

Порядок продажу та строки придбання:

Заяви приймаються протягом 14 днів, після опублікування цього оголошення, у разі надходження двох та більше заявок проводиться аукціон, у разі ненадходження жодної заяви протягом 14 днів, майно продається першому покупцеві, який звернеться після зазначеного терміну. Про місце та час проведення аукціону заявники будуть повідомлені окремо.

Заявники, які подають заявки до закінчення вищезазначеного терміну, мають перерахувати 10% від початкової ціни на п/р 26005301865261 у Держинському від. УАК ПІБ м. Харкова. МФО 351395. Одержувач: ПНВП «Елітон», ЄДРПОУ 14065003.

Заявки приймаються за адресою: 02068, Київ, а/с 159, Цуканова Лариса Василівна.

З питань огляду майна звертатися за телефонами: (044) 570-78-18, (067) 745-48-55, Арбітражний керуючий Цуканова Лариса Василівна.

ОГОЛОШЕННЯ

ФУТБОЛ

Домашній тайм — переможний!

(Початок на 4-й стор.).

Незважаючи на великий відтік гравців, у загребському «Динамо» постійно з'являються нові таланти. Нашого суперника відзначають гарна пластика, вправна робота з м'ячем, жорсткість і артистизм. Непогано поставлено колективні дії, а в лінії оборони присутні високі на зріст, кремезні гравці, які непогано грають на «другому поверсі».

Для обох команд ці поединки, мов останній бій. Переможець потрапить до групового турніру Ліги чемпіонів. Мотивація, як бачите, величезна. Отже, треба насамперед підготуватися якнайкраще психологічно. І обов'язково забути, що ми вже шість разів грали в основному турнірі ліги.

— Ми не вперше беремо участь у відбірковому раунді і раніше постійно потрапляли до групового турніру Ліги чемпіонів, — долучився до розмови Валентин Белькевич. — Настрій у хлопців бойовий, усі бажають довести свою перевагу над загребцями.

— Де ліпше проводити першу гру — вдома, чи на виїзді?

— Немає різниці. Головне — за сумою двох зустрічей виявитися сильнішим за суперника.

— А чи не завидить дощ?

— Мені подобається грати за дощової погоди. На слизькому полі легше обігравати оборонця.

Гра

Перші півгодини кияни здебільшого оборонялися. Відчувалося, що їхній суперник мав внутрішній спокій і був упевненіший. Однак поступово господарі прийшли до тями, перехопили ініціативу і двічі добилися успіху. Щоразу результативну атаку починав капітан киян Белькевич. У першому разі він блискуче виконав штрафний, і м'яч точно поцілів на голову Федорова. Схоже, це була відточена на тренуваннях комбінація.

Хорватська команда вочевидь розгубилася. І знову Белькевич зробив чергову результативну передачу. А Лeko, який ще торік грав у загребському «Динамо», зблизька переправив м'яча у ворота.

Надію гостям подарував 19-річний Ніко Кранчар (учора в нього був день народження). Цей футболіст, безперечно, був найпомітніший у складі загребців: чіпкий, технічний, з чудовим баченням поля і хорошими організаторськими здібностями. Недарма за ним полюють скаути багатьох європейських суперклубів. Отож Кранчар спершу сильно пробив низом. Але киян врятував Шковський. Гості подали кутовий, і їхній Ніко, випередивши Федорова, вразив цілю.

Зрозуміло, такий перебіг подій сподобався футболістам із Загреба. Але попереду ще був другий тайм, під час якого господарі більше володіли м'ячем, грали гостріше. Але з кількох слухних моментів скористалися лише одним. Белькевич зробив і третю у цьому поединку голу передачу. На неї спочатку зреагував Шацьких і впритул пробив головою. Якимсь дивом Йозич парирував. Однак на добивання встиг Гусев. Цей юнак з кожним матчем здобуває дедалі більшу популярність у таборі фанів київського «Динамо».

Після гри

Наставник киян назвав поєдинок дуже важким для його підопічних.

— Ми припустилися багатьох помилок. Особливо в перші тридцять хвилин. Оборонці чомусь забули про підстраховку один одного. Потім ми таки впіймали свою гру і забили два м'ячі. Але одразу й пропустили, бо втратили контроль над суперниками. Після перерви була в'язка гра. Але і за таких умов ми створили багато моментів. На жаль, реалізували лише один. У Загребі буде ще важче. Господарі за підтримки своїх темпераментних уболівальників намагатимуться виправити ситуацію. Але, обіцяю, ми дуже старатимемося.

Нікола Юрчевич відзначив, що його команда ще дуже молода. Але він похвалив її за гру в дебюті матчу. Однак зізнався, що після перерви досвідченіші кияни грали набагато краще, ніж його хлопці. А також віддав належне майстерності Белькевича, Гавранчича, Федорова, Ринкона,

— Нас, звичайно, влаштував би рахунок 1:2, — сказав він. — Але і 1:3 ще не деморалізував. Битимемося до останньої секунди поединку на полі нашого стадіону «Максимир»...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

***

Кубок УЄФА. Відбірковий раунд. Перші матчі. «Хака» (Фінляндія) — «Гайдук» (Хорватія). 2:1. «Ла Валетта» (Мальта) — «Ксамакс» (Швейцарія). 0:2. «Сараєво» (Боснія і Герцеговина) — «Сртид» (Сербія і Чорногорія). 1:1.

***

Відбулося жеребкування пар 1/16 розіграшу Кубка України. «Спартак» С — «Ворскла-Нафтогаз», «Нива» В — «Чорноморець», «Нафтовик» О — «Металург» Зп, «Спартак» І-Ф — «Металіст», «Нафком-Академія» — «Дніпро», «Закарпаття» — «Кривбас», «Красилів-Оболонь» — «Таврія», «Полісся» — «Борисфен», ЦСКА — «Іллічівець», «Зоря» — «Оболонь», «Миколаїв» — «Динамо» К, «Титан» — «Волинь», «Енергетик» — «Металург» Д, «Пальміра» — «Шахтар» Д, «Газівник-Скала» — «Арсенал» К, «Дністер» — «Сталь» А. Матчі відбудуться 23—24 серпня.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Про результати проведення торгів (тендерів)

1. Замовник торгів: ВАТ «Полтаваобленерго», код за ЄДРПОУ 00131819.
  - 1.1. **Почтова адреса:** 36022, м. Полтава, вул. Старий Поділ, 5.
  2. **Інформація про предмет закупівлі:** трансформатори силові трифазні масляні герметичні напругою 10 кВ потужністю 63-100 кВА.
  3. Оголошення про проведення торгів було опубліковане у газеті «Делова Україна» № 42 від 27 червня 2003 р.
  4. Дата акцепту тендерної пропозиції, що визнана найкращою 4.08.2003 р.
  5. Вартість договору про закупівлю (з урахуванням ПДВ) 980 100,24 грн.
  6. **Інформація про переможця торгів:** ТОВ «Компанія Трансенерго», код за ЄДРПОУ 30971370.
    - 6.1. **Почтова адреса:** 03118, м. Київ, пр-т Червонозоряний, 130, оф. 7.
    - 6.2. Телефон (044) 264-54-51, факс (044) 264-54-51.

Господарський суд Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справи про банкрутство:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Сан Сіті», код ЄДРПОУ 30009814, 52210, м. Жовті Води, вул. Першотравнева, 22, р/р № 26005301120670 в Філії «Відділення Промінвестбанк» в м. Жовті Води Дніпропетровської області, МФО 305363, справа № Б 29/106/03. Розпорядник майна Бірюк Андрій Михайлович, ліцензія № 047586, 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Чкалова, 11, тел. 309163, 7445395.
2. Акціонерного сільськогосподарського риболовецько-промислового товариства закритого типу «Червоний рибак», код ЄДРПОУ 02796799, 52005, с. Чаплі, вул. Чаплинська, 6, Дніпропетровського району Дніпропетровської області, р/р № 26000090810100 в Індустріальному відділенні ЗАТ КБ «Приватбанк» м. Дніпропетровська, МФО 305299, справа № Б29/118/03. Розпорядник майна Гайворонський Григорій Дмитрович, ліцензія № 249944, 49027, м. Дніпропетровськ, вул. Ворошилова, 4/12, тел. 476828.
3. Дочірнє підприємство «Житлово-комунальна контора» відкритого акціонерного товариства «Будівельно-монтажна фірма «Дніпроважбуд», код ЄДРПОУ 01242679, 49051, м. Дніпропетровськ, вул. Б. Хмельницького, 14, п/р № 260273031994 у Дніпропетровському ОУ ВАТ «Державний ощадний банк України», МФО 305482, вул. К. Цеткін, 9-а, р/р № 2600730132475 у Дніпропетровському центральному відділенні «Промінвестбанку», МФО 305437, м. Дніпропетровська, вул. Леніна, 17, справа Б 29/92/03, розпорядник майна Рувьов Сергій Михайлович, ліцензія № 140483, 49108, м. Дніпропетровськ, вул. Янтарна, 81/1/9.

Господарським судом Луганської області (91000, пл. Героїв ВВВ, № 3а) порушено справу № 12/916 про банкрутство ТОВ «Білокуракінський райагробуд» (сmt. Білокуракіно Луганської обл.), ЄДРПОУ 01351730. Р/р 26003301141 у відділенні збербанку № 3316, сmt. Білокуракіно. МФО 304278. Код 01251720. Розпорядником майна призначено Ярковенко Миколу Сергійовича, ліцензія АА № 0419214 від 27.09.2002 р., адреса: м. Луганськ, вул. Радянська, буд. № 66, кв. 20. Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Закрите акціонерне товариство
«Інститут МЕДПРОМПРОЕКТ»

(ЄДРПОУ 30855294)

повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців за адресою: 02160, м. Київ, проспект Возз'єднання, 7-А т. 536-14-01.

Общим собранием акционеров ОАО «Запорожнерудпром» принято решение о ликвидации Дочернего предприятия «УПТК» ОАО «Запорожнерудпром». По всем претензиям обращаться в ликвидационную комиссию по телефонам: 65-31-55 приемная, 65-75-11.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ПРОМСІНТЕЗ», код 31681503 оголошує про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців з дня публікації по тел: 8 (0482) 25-70-91.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ІМУНОФАРМ», код 31795561 оголошує про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців з дня публікації по тел: 8 (048) 731-14-51.

Постановою Господарського суду Київської області (01033, м. Київ, вул. Жиланська, 58б) від 04.08.03 року справа № 251/26-2003 визнав банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Фірсбі» (адреса: 08300, Київська обл. м. Бориспіль, вул. Ушакова, 23, п/р 26002942 в АППБ «Аваль» м. Київ, МФО 300335, код ЄДРПОУ 23577601). Ліквідатором ТОВ «Фірсбі» призначено арбітражного кекруючого Борисенко Анатолія Миколайовича (Ліцензія АА № 250339 від 28.02.02 р.) адреса: 09100, м. Біла Церква, вул. Водопійна, 14-а, кв. 49.

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) порушив справу № Б-31/137-03 (вх. № Б-9092/2-31) про банкрутство Приватної фірми «Сірена», код 31150520, м. Харків, вул. Аскольдівська, 105, п/р 2600501314940 у АКБ «Базис».

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Чаговець Т. П. (ліц. АА № 250135 від 4.12.01 р., 61045, м. Харків, вул. Шекспіра, 10, к. 5-А, тел. 773-01-30).

ВАТ «Херсонмонолітбуд»

повідомляє про загальні збори акціонерів, які відбудуться 30 вересня 2003 року об 11.00, за адресою: м. Херсон, вул. Домобудівна, 12.

Реєстрація акціонерів з 9.00 до 11.00.

Порядок денний:

1. Звіт правління по результатам діяльності.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Затвердження звіту балансу та розподіл прибутку.
4. Затвердження рішень директора.
5. Затвердження контракту з генеральним директором.
6. Про повноваження генерального директора.

Для реєстрації учасники повинні мати документи, що посвідчують особу або доручення на Право участі у зборах акціонерів, посвідчену нотаріально, правління ВАТ «Херсонмонолітбуд» або реєстратором ВАТ, що знаходиться за адресою: м. Херсон, Миколаївське шосе, 6, ЗАТ «Досвід».

Довідка за телефонами: (0552) 29-50-17, 29-53-26.

Постановою Господарського суду Кіровоградської області (м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) від 26.06.2003 р. у справі № 10/26 колективне сільськогосподарське підприємство «Перше травня» с. Чечелівка Петрівського району Кіровоградської області визнано банкрутом і відкрита ліквідаційна процедура. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Тімакіну Лілію Володимирівну (ліцензія Серія АА № 487834 від 04.06.2003), 28000, м. Олександрія, Кіровоградської області, б. 7, кв. 12.

Арбітражний керуючий Пилипенко С. В. (ліцензія № 249759) повідомляє про визнання боржника ВАТ «Домобудівельний комбінат» (87500, Донецька обл., м. Маріуполь, пр-т 1 Мая, 107) банкрутом внаслідок його фінансової неспроможності і відкриттям ліквідаційної процедури (Постанова Господарського суду Донецької області від 07.07.2003 р., Справа № 33/157Б).

Господарський суд Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3а) постановою від 28.07.2003 р. № 12/1206 визнав банкрутом відкрите акціонерне товариство «Кар'єр» (94300, Луганська обл., м. Перевальськ-6, р/р 260073000455 в УСБ м. Алчевськ, МФО 304052, код ЄДРПОУ 20165648). Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Гранкіну Музаліну Михайлівну (ліцензія АА № 047875 від 19.10.2001 р., мешкає за адресою: 94200, Луганська обл., м. Алчевськ, вул. Леніна, б. 81, кв. 8).Вимоги кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарський суд Івано-Франківської області (76000, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 11) постановою від 05.07.03 р. (справа № Б-13/234) визнав банкрутом Приватне підприємство «ЛЮКС» (Івано-Франківська обл., 77600 сmt. Рожнятів, вул. Шкільна, 2А код ЄДРПОУ 25669477 р/р 2600030012509 в АКБ «Укрсоцбанк» м. Івано-Франківськ МФО 336019) та відкрив ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено голову ліквідаційної комісії Хорт Галину Володимирівну.

Хозяйственным судом Донецкой области постановлением от 26.12.2002 года по делу № 33/2286 признано банкротом ООО «Бригитта» (Донецкая область, г. Макеевка-14, ул. Кронштадская, 1а, код ОКПО 31083815) и открыта ликвидационная процедура. Ликвидатором назначена Кондратьева Марина Владимировна, лицензия № 249779, 83086, г. Донецк, ул. Горького, 34.

Претензии кредиторов принимаются в течение тридцати дней со дня опубликования объявления.

30.09.2003 р. о 9.00 годині відбудуться
Загальні збори акціонерів
ЗАТ «Надежда»

за адресою: м. Кривий Ріг, вул. 27 партз'їзду, 10, зал засідань.

Порядок денний:

1. Про розгляд заяв акціонерів ЗАТ «Надежда» щодо викупу у них Товариством своїх власних акцій.

Реєстрація учасників — 30.09.2003 р. з 8.00 години за місцем проведення зборів.

Арбітражний керуючий Пилипенко С. В. (ліцензія № 249759) повідомляє про визнання боржника ВАТ «Агробаза» (87430, Донецька обл., Першотравневий район, с. Агробаза, вул. Зелена, 1) банкрутом внаслідок його фінансової неспроможності і відкриттям ліквідаційної процедури (Постанова Господарського суду Донецької області від 01.06.2003 р., Справа № 3/166Б).

Господарський суд Рівненської області (33001, м. Рівне, вул. Яворницького, 59) по справі № 4/51 про банкрутство, постановою від 26 травня 2003 року відкрив ліквідаційну процедуру Сарненського виробничого управління комунального господарства (Рівненська область, Сарненський район, м. Сарни, вул. Матросова, 2).

Ліквідатором призначено Тихончук Лесю Хотіївну (ліцензія № 484205, 33000, м. Рівне, вул. Драгоманова, 27).

Над суддею — суд

До шести років позбавлення волі засуджено суддю Слов'янського міського суду Донецької області. Як повідомили у прес-службі прокуратури області, служницю Феміди обвинувачували в отриманні хабарів за винесення рішень як у цивільних, так і кримінальних справах. Розмір «вдячності» коливався в межах від 50 гривень до 500 доларів США. Слухання справи відбувалося в апеляційному суді Луганської області. Суддю визнано винною у службовій фальсифікації, отриманні хабара, зловживанні службовим становищем.

Цього тижня винесено ще один вирок у резонансній справі: в Донецькому апеляційному суді завершився процес у справі озброєної банди, члени якої протягом 1999—2000 років здійснювали розбійні напади на території обласного центру. Об'єктами зазіхання злочинців ставали громадяни і комерсанти, які привозили до банку великі суми грошей. Вражає зухвалість нападників: вони представлялися співробітниками відділу боротьби з організованою злочинністю, використовували портативні радіостанції, наручники. Ватажок банди С., який здебільшого не брав безпосередньої участі у скоєнних злочинах, отримав 13 років ув'язнення, найактивніший член угруповання — 14, а решті доведеться провести за ґратами від 5 до 9.

Ліна КУЦЬ.

Донецьк.

Шламонагромаджувачі втрачених мільйонів

НОТАТКИ З ПРИВОДУ

Роки три тому я поцікавилася у знайомого директора збагачувальної фабрики долею шламонагромаджувачів. Його відповідь мене здивувала і спантеличила:

— Тобі що, немає про що більше писати? Нелізь ти в цю тему, якщо хочеш спокійно жити. Шламовідстійники — дуже доходне місце. Із вугільного сміття, яке там знаходиться, роблять мільйони гривень. Усі шламонагромаджувальні ставки в області вже давно поділено між тими, у кого є гроші і влада. Не сунься туди. Так ліпше буде...

У квітні минулого року постановою Господарського суду Луганської області на одній із шахт регіону запроваджено процедуру банкрутства. На період провадження справи про банкрутство, згідно із законом, повноваження з управління майном вугледобувного підприємства передали арбітражному керуючому.

Наприкінці того-таки року цей пан, до якого фактично перейшли функції директора шахти, затвердив у Господарському суді план її санації. Одним із інвесторів, якому шахта боргувала майже два мільйони гривень, фігурувало київське підприємство. Згідно з планом санації, ця комерційна структура зобов'язувалася погасити кредиторську заборгованість шахти, після чого їй передавалися у власність шламонагромаджувачі й відходи вуглезбагачення.

Фірма виконала свої зобов'язання. Потім між арбітражним керуючим і директором Луганського філіалу фірми було укладено угоду купівлі-продажу обладнання цеху з перероблення та збагачення вугілля. Комерційна

14 СЕРПНЯ

■ 988 р. Хрещення Русі. ■ 1385 р. Кревська унія. Угода між Польщею та Великим князівством Литовським про об'єднання в єдину державу. ■ 1581 р. Закінчено друкування «Острозької Біблії». ■ 1842 р. Народився Володимир Ковалевський, зоолог, основоположник еволюційної палеонтології. ■ 1930 р. В Радянському Союзі запроваджено загальну обов'язкову початкову освіту. ■ 1958 р. Помер французький фізик Фредерік Жоліо-Кюрі. Один з відкривачів реакції поділу ядер урану. Нобелівський лауреат. ■ 1992 р. Розпочався збройний конфлікт між Грузією та Абхазією.

ВИРОБНИЦТВО

В асортименті книжки-іграшки

Одеська фабрика картонної упаковки ЗАТ «Олімпія» відправила магазинам перші партії оригінальної для неї продукції: книжки-іграшки з об'ємними ілюстраціями, низку настільних ігор для дітей, набори кубиків-алфавітів, з яких можна складати слова українською, російською та англійською мовами, тощо. Розширення асортименту, освоєння нетрадиційних видів продукції, на думку фахівців підприємства, дасть змогу зміцнити фінансове становище фабрики, підвищити заробітну плату її працівників, виділяти більше коштів на модернізацію виробництва та соціальні потреби трудового колективу.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Фото автора.

КРИМІНАЛ

Колекціонував фотографії жертв

У Жмеринському районі на Вінниччині затримано підозрюваного в скоєнні чотирьох зґвалтувань і двох пограбувань. У 28-річного вінничанина правоохоронці вилучили фотознімки молодих дівчат. Згодом з'ясувалося: всі четверо стали жертвами маніяка-гвалтівника. Слідчі припускають, що потерпілих може виявитися більше.

Підозрюваний раніше вже відбував покарання за зґвалтування. На волю вийшов у квітні нинішнього року і знову взявся за старе. Місцем кримінальних гастролей обрав Жмеринський район, куди час від часу навідувався до батьківської хати. Одну із своїх жертв зґвалтував серед білого дня на безлюдній околиці міста. Забрав паспорт, золоті прикраси, а тоді сфотографував нещасну. Наймолодший з потерпілих було лише 14 років. Після наруги над нею гвалтівника затримали члени слідчо-оперативної групи Жмеринського відділу міліції, оперативно сформованої після звернення у міліцію матері потерпілої.

Віктор СКРИПНИК.

Ніхто нікуди не поїде...

Шахрайство з метою заволодіння коштами громадян — так оцінюють житомирські правоохоронці дії трьох осіб, під час затримання яких виявлено 35 закордонних паспортів. Схема збагачення була дуже проста. Ця група, очолювана 35-річною жінкою, раніше судимою, яку вже розшукувала дніпропетровська міліція, «влаштовувала» людей на роботу в Англію. За послугу з декого встигли взяти тисячу доларів. Насправді, як зазначив перший заступник начальника УМВС у Житомирській області Валерій Нонік, ніхто нікуди не поїхав би, бо члени групи збиралися зникнути разом із грошима, як це вже було раніше.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Фото Сергія СВИТЛИЦЬКОГО.

У Севастополі українці перемогли росіян

У неділю фінішував I чемпіонат України з пляжного футболу. На севастопольському пляжі «Омега» у фінальних змаганнях узяли участь вісім кращих команд із Києва, Запоріжжя, Харкова, Одеси, Кременчука і Севастополя.

Унаслідок захоплюючих поєдинків першим чемпіоном України з пляжного футболу стала столична команда «MindShare», срібло завоювала кременчуцька «Лада». Господарі чемпіонату задовольнилися почесним третім місцем.

Велику вітху численним уболівальникам поки що незвичних змагань зробив товариський матч на піску між збірними України та Росії. Наша команда, котра вже має досвід міжнародних змагань (щойно повернулася з Португалії) перемогла росіян з розгромним рахунком 11:5. За результатами матчу севастопольського нападника Олександра Сугака включено до національної збірної України.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

Севастополь.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія: Віталій ЖЕЖЕРА, Леонід БРОВЧЕНКО, Іван ІЛЛЯШ, Анатолій ГОРЛОВ, Світлана ПИСАРЕНКО, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій СУДДА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

© Платні матеріали.

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311147.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року. Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4. ☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos